

วิทยากร

พลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น
นายสุทิน เจริญสวัสดิ์
นายก่อเกียรติ ทองผุด

ผู้ดำเนินรายการ

นายชนินทร์ ไชยศิริ
นายจักริน อุตตะมะ
นายธนรัตน์ สอดทรัพย์

ผู้เข้าร่วมเสนา

ข้าราชการ / ลูกจ้าง / พนักงานราชการ ของสำนักสถาปัตยกรรม
ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์ จากภายนอก

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	๒
รายละเอียดโครงการ	๓
กำหนดการ	๔
พิธีเปิดงานเสวนา	๕
การเสวนาทางวิชาการ	
“งานสถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนานิกะก”	๗
ถาม-ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๔๘
พิธีปิดงานเสวนา	๕๓
ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนา	๕๔
การประเมินผลโครงการ	๕๕
คณะทำงาน	๕๘
ภาคผนวก	๕๙

รายละเอียดโครงการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรของสำนัก
๒. เพื่อให้บุคลากรสาขาวิชาช่างได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากมุมมองที่แตกต่างกันนำไปสู่การเรียนรู้แบบบูรณาการ
๓. เพื่อปลูกฝังความเป็นนักวิชาการสามารถเรียนรู้ ถ่ายทอดและแสดงความคิดเห็น

เป้าหมายกิจกรรม

จัดเสวนาจำนวน ๑ ครั้ง
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการ / ลูกจ้าง / พนักงานราชการ จำนวน ๖๙ คน

สถานที่ดำเนินการ

ห้องประชุมสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

งบประมาณ

๒๒,๑๒๕ บาท (สองหมื่นสองพันหนึ่งร้อยยี่สิบห้าบาทถ้วน)

ผลผลิต

ข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หัวข้อ
สถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนภิเษก

ผลลัพธ์

บุคลากรในสำนักสถาปัตยกรรมได้รับความรู้ในเชิงช่างเกี่ยวกับการออกแบบ
และก่อสร้างในงานพระราชพิธีกาญจนภิเษก และสามารถนำไปใช้เป็น
แนวทางในการดำเนินงานทางด้านสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานพระราชพิธี
ได้ในอนาคต

กำหนดการเสวนาทางวิชาการ

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

๑๒.๓๐ น. - ๑๓.๐๐ น.

ลงทะเบียน

๑๓.๑๕ น. - ๑๓.๓๐ น.

พิธีเปิดการเสวนาทางวิชาการ ฯ

โดยรองอธิบดีกรมศิลปากร

๑๓.๓๐ น. - ๑๗.๓๐ น.

การเสวนาทางวิชาการ หัวข้อ

งานสถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก

วิทยากร

พลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น

นายสุทิน เจริญสวัสดิ์

นายก่อเกียรติ ทองผุด

ผู้ดำเนินรายการ

นายชนินทร์ ไชยศิริ

นายจักริน อุตตะมะ

นายธนาวัฒน์ สอดทรัพย์

หมายเหตุ

๑. เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๕.๑๕ น. รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

๒. กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาพบรรยากาศการลงทะเบียน

พิธีเปิดงานเสวนา

ชนินท์ ไชยศิริ

: ขอต้อนรับเพื่อนข้าราชการ แล้วก็ผู้สนใจทุกท่านนะครับ
อันดับต่อไปนี่ผมจะเริ่มเข้าพิธีการก่อนที่จะเริ่มเสวนาทาง
วิชาการครั้งนี้ครับ อันดับแรกผมขอเรียนเชิญท่าน
ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรมเนื่องในการเสวนาครั้งนี้ะ
ครับเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการรวบรวมองค์ความรู้
ทางด้านสถาปัตยกรรมนะครับ ผมขอกราบเรียนเชิญท่าน
ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรมกล่าวรายงานต่อประธาน
ในพิธีครับ

นายสุทิน เจริญสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม กล่าวรายงาน

: เรียน ท่านรองอธิบดีกรมศิลปากร
ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรอง
การปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ สำนัก
สถาปัตยกรรมได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ศึกษา
ค้นคว้าวิจัย เพื่อจัดทำองค์ความรู้ ในมิติที่ ๑ ตัวชี้วัดที่
๓.๑.๒ ร้อยละของการดำเนินงานศึกษา ค้นคว้า วิจัยทาง
วิชาการ และการจัดสร้างองค์ความรู้เทียบกับเป้าหมายที่
กำหนดไว้ในแผนงานซึ่งในปี นี้ สำนักฯได้ดำเนินการจัดทำ
องค์ความรู้ ในหัวข้อ สถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนา
ภิเษก โดยทำการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ตำรา เอกสาร
จดหมายเหตุ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดการรวบรวม
ความรู้ให้เป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการความรู้มีข้อมูล
ที่ถูกต้อง มีความหลากหลาย สำนักจึงได้จัดเสวนาทาง
วิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้
และประสบการณ์ในด้านการออกแบบก่อสร้าง ผ่านการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรในสายวิชาชีพเดียวกัน รวมทั้ง
แนวทางและกระบวนการออกแบบก่อสร้างอาคารในพระ
ราชพิธีกาญจนาภิเษก การเสวนาทางวิชาการ ครั้งนี้ กำหนด
ดำเนินการในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยได้รับเกียรติ
จากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ พลอากาศตรี อารุณ เงินชูลิ้น ผู้ซึ่ง
เป็นสถาปนิกในการออกแบบพระราชพิธีกาญจนาภิเษก
โดยมีผู้ร่วมเสวนาซึ่งเป็นผู้ร่วมดำเนินการออกแบบในครั้งนี้
คือ ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม นายสุทิน เจริญสวัสดิ์
และนายก่อกเกียรติ ทองผุด นายช่างศิลปกรรม บัดนี้ ได้
เวลาอันสมควรแล้ว จึงขอเรียนเชิญท่านประธานกล่าวเปิด
การเสวนาทางวิชาการ หัวข้อ สถาปัตยกรรมในพระราชพิธี
กาญจนาภิเษก ต่อไป

นายสหวัดน์ เน้นหนา รองอธิบดีกรมศิลปากร กล่าวเปิดการเสวนา

: เรียน ท่านวิทยากร ท่านผู้อำนวยการ ท่านผู้เชี่ยวชาญ
และผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่านผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาเป็น
ประธานในพิธีเปิดการเสวนาทางวิชาการ หัวข้อ งาน
สถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนาภิเษกในวันนี้ เป็นที่
น่ายินดีที่ทางสำนักสถาปัตยกรรมให้ความสำคัญเรื่ององค์
ความรู้อย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ใน

ลักษณะนี้มาอย่างต่อเนื่องกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
องค์ความรู้ ส่วนใหญ่จะมีจุดอ่อนในเรื่องผลสัมฤทธิ์ที่เป็น
รูปธรรม เนื่องจากเป็นกระบวนการที่กินเวลาและต้องอาศัย
ความตั้งใจสูง ขณะที่ระบบราชการสมัยใหม่จะตั้งคำถามถึง
ผลผลิตและผลลัพธ์ที่จับต้องได้ในทันที สิ่งสำคัญเราต้อง
มองความรู้เหมือนการปลูกต้นไม้ ต้องผ่านหลายขั้นตอน
ตั้งแต่การเตรียมดิน เพาะเมล็ด เมื่อเติบโตก็ต้องคอยตัด
แต่ง รดน้ำ พรวนดิน ซึ่งอาจต้องใช้เวลาหลายปี กว่าที่จะ
สามารถผลิดอก ออกผล มาให้เราใช้ประโยชน์ได้
เช่นเดียวกันกับกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่เริ่มจากการ
เสาะแสวงหา รวบรวม สังสม ไปจนถึงการสืบสานส่งต่อไป
ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ภายในหนึ่งหรือสองปี แต่เป็นภารกิจที่
เราต้องปฏิบัติสืบต่อกันไปชั่วลูกชั่วหลาน หน้าที่ของพวกเรา
ทุกคนในวันนี้ คือการช่วยกันเพาะปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งความรู้
นี้ให้เติบโต เป็นต้นไม้ต้นใหญ่ที่แข็งแรงสมบูรณ์และให้ผล
งอกงาม เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป และยังต้องช่วยกันดูแล
รักษา สืบสานให้คงอยู่ต่อไปอย่างสุดความสามารถใน
โอกาสนี้ ผมขอเปิดการเสวนาทางวิชาการในหัวข้อ “งาน
สถาปัตยกรรมใน พระราชพิธีกาญจนาภิเษก” ณ บัดนี้
และขออำนวยการให้การจัดกิจกรรมครั้งนี้ ตลอดจน
กระบวนการจัดการองค์ความรู้ของสำนักสถาปัตยกรรม
บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การเสวนาทางวิชาการ “งานสถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก”

ชนินทร์

: อันดับต่อไปนะคะจะเป็นการเริ่มเสวนาครับ ซึ่งก่อนอื่นผมขอแนะนำผู้ดำเนินรายการ สองท่านบนเวทีนะคะ ท่านแรกคือ คุณธนรัตน์ สอดทรัพย์ นะครับ ท่านก็เป็นสถาปนิกประจำกลุ่มสถาปัตยกรรม สำนักสถาปัตยกรรม ส่วนท่านที่สอง คือคุณจักริน อุตตะมะครับ เป็นมัณฑนากรระดับชำนาญการ กลุ่มมัณฑนศิลป์ สำนักสถาปัตยกรรม ผมขอมอบหน้าที่ให้ผู้ดำเนินรายการบนเวทีนะคะ

จักริน

: ครับ สวัสดีครับ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความสนใจในการจัดเสวนานะครับ ขอแนะนำตัวเองก่อนนะครับว่าเป็นมัณฑนากรนะครับ อาจมีการถามเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับงานสถาปัตย์ในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปกรรมด้วย ผมขอเชิญท่านศิลปินแห่งชาตินะครับ พลอากาศตรีอาวุธ เงินชูกลิ่น (เสียงปรบมือ) ท่านที่สอง คุณสุทิน เจริญสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม (เสียง

พลอากาศตรีอาวุธ

ปรบมือ) ท่านที่สาม คุณก่อเกียรติ ทองผุด เป็นนายช่างศิลปกรรมของสำนักสถาปัตยกรรมครับ (เสียงปรบมือ)

เริ่มเลยนะคะ เรื่องราวที่ผ่านมาจะเป็นงานพระเมรุมาศชะส่วนใหญ่ซึ่งเป็นงานที่เรารู้จักกันอยู่แล้ว ตอนนี้ก็คือเนื่องจากในช่วงเวลานี้จะมีการทอดพระเกียรติให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็เลยจะถือโอกาสในครั้งนี้จัดการเสวนาขึ้น เออ อยากถามท่านอาวุธครับว่างานของพระราชพิธีกาญจนาภิเษกนั้นในความเป็นมาของแรกเริ่มเดิมที มีความเป็นมาอย่างไรครับ

: ครับ ก็งานพระราชพิธีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเรามันเป็นงานเฉพาะ ซึ่งผมคิดว่ามันไม่มีประเทศไหนที่จะทำอย่างบ้านเรา ตราบใดที่ยังมีสถาบันทั้งสาม คือ ขาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มันเกี่ยวเนื่องกัน เพราะฉะนั้นงานต่างๆ พระราชพิธีต่างๆ ก็ย่อมมี งานพระราชพิธี นอกจากจะทำใน

พระบรมมหาราชวัง บางพระราชพิธีก็ออกไปทำงานนอก
อย่างงานพระราชพิธีกาญจนาภิเษกก็มาทำกันที่ห้อง
สนามหลวง แต่ก็ไม่ใช่พิธีแรก ที่เราเริ่มที่จะทำ เคยมีงานใน
ลักษณะนี้เคยครั้งแรกที่ทำก็คือ ที่ผมจำได้ก็คือ สมโภชกรุง
รัตนโกสินทร์ ก็มาทำที่สนามหลวง งานรัชสมัยฉะลวาก็มา
ทำที่สนามหลวง จนกระทั่งมาถึงงานพระราชพิธีกาญจนา
ภิเษกก็ทำนะฮะ ต่อไปก็อาจจะทำ งานพัชรภิเษกอย่าง
เจียะนะฮะ ก็คงต้องทำ เพราะมันเมื่อใดเมื่อมันมีสิ่งเหล่านี้
เกิดขึ้น สถาปนิกก็จะมีส่วนร่วมในการที่จะไปช่วยในการพระ
ราชพิธีเหล่านี้ เพราะมันเมื่อครั้งที่แล้วงานกาญจนาภิเษก ก็
โชคดีเกิดตรงนั้นพอดี ช่วงระยะเวลา เออ อายุ ก็ถือว่าการ
ปฏิบัติงานก็อยู่ตรงนั้นพอดี ก็เลยได้ทำนะฮะ ต่อไปงานถ้า
เผื่อเป็นพัชรภิเษกก็เปลี่ยนล่ะ คงไม่ได้ทำนะฮะ ก็คงจะเป็น
พวกคุณ ไม่รู้ใคร ก็คงต้องเป็นผู้ทำ เพราะงานเหล่านี้เนี่ย ก็
เป็นงานที่กรมศิลปากร ก็จะมีหน้าที่รับผิดชอบ ที่จะ
ดำเนินการเหล่านี้ นะครับ เกือบทุกครั้งที่จะมีงานเหล่านี้เป็น
งานซึ่งเราจะต้องทำ

พลอากาศตรีอาวุธ

เกี่ยวข้องในการจัดการตรงเนี่ยนะครับ คือเวลาเราได้รับ
มอบหมายงานอะไรเนี่ยนะครับ

: คือเวลาเราได้รับมอบหมายงานอะไรก็แล้วแต่นะฮะ ก็คือ
คงต้องศึกษาเรื่องราวพระราชพิธีนั้นๆ นะครับว่ามีอะไรบ้าง
มันต้องทำอะไรบ้างนะครับ อย่างนี้เนี่ย ก็ต้อง เออ มีการ
ประชุมนะครับ ก็ร่วมกับทางสำนักพระราชวังก่อนว่าในงาน
พระราชพิธีเหล่านี้ อยากจะให้เราทำ อาคารประกอบพระ
ราชพิธีเนี่ย เออ มันจะมีพระราชพิธีอะไรบ้าง ซึ่งถ้าก่อน ก่อน
พระราชพิธีซึ่งเราจะต้องรู้ว่าอะไรบ้าง เพราะมันเนี่ย ลักษณะ
อย่างเนี่ยครับ บางทีเรา เออ เป็นช่างนะ เราไม่รู้หรอกนะฮะ
ว่าขั้นตอนต่างๆ เพราะฉะนั้นผู้รู้ ผู้จริงก็ต้อง คือผู้ที่เคย
ทำพระราชพิธีต่างๆ ครั้งที่แล้วเนี่ยก็เออ โชคดีที่ยังมีคุณ
เศวต ธนะบดินธุ เรียกกันแต่ลุงหนุ่ม ลุงหนุ่ม ตอนนั้นท่านก็
อายุ 90 กว่าแล้ว ท่านก็เป็นคนบอกว่ากระบวนการทั้งหมด
เนี่ย นะฮะ ทำกันยังไงบ้าง นะฮะ แล้วตัวท่านเองก็เป็นคน
ร่างหมายว่าจะทำอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นเราก็จะรู้ เรื่อง
เหล่านี้ ซึ่งเราก็ต้องรู้ทั้งขั้นตอน รู้ทั้งการปฏิบัติ รู้ทั้ง เออ
พิธีกรรมต่างๆ นะครับ ที่จะใช้นะครับ รวมทั้งกับ เออ การ
อะไรที่มันควรหรือไม่ควรที่จะทำ นะฮะ สิ่งเหล่านี้เนี่ยนะครับ
สถาปนิกทางด้านนี้เนี่ยคงจะต้องเป็นผู้รู้

ธนารัตน์

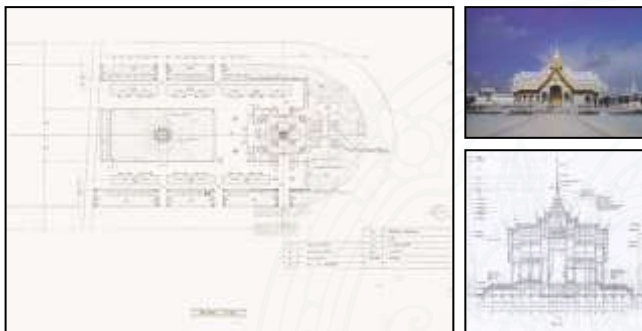

: อันเดียวหลังจากที่เราพอจะทราบความเป็นมาคร่าว ๆ ว่า
ท่านอาจารย์ ได้รับงานมาได้อย่างไรนะครับ อืมม์ ขั้นตอน
ต่อไปเนี่ย หลังจากที่ท่านอาจารย์ได้รับมอบหมายมาแล้วว่า
ให้ออกแบบ โดยการนี้นะครับ ผมอยากจะทราบว่า อาจารย์
มีการเตรียมตัวยังไงครับ หาข้อมูลอย่างไร ต้องเอาอะไร

จักริน

: ขึ้นขอลามอีกนิดนะสะ แนวความคิดที่ใช้วางผังเนี่ยครับ มี
อุปสรรค ยากง่าย ยังไงบ้างครับ ทราบมาว่าเป็นการ
เลียนแบบผังมาจากภายในพระบรมมหาราชวัง

พลอากาศตรีอาวู

: คือการวางผังเนี่ยครับ มันก็ต้องเป็นไปตามอย่างที่เรียน
นะครับว่าจะใช้ประโยชน์อะไรบ้างจะทำอะไรบ้าง ในงาน
พระราชพิธีเนี่ยครับ หนึ่ง ก็คือเรื่องของการบวงสรวงบูรพ
มหากษัตริย์ นะครับ ขึ้นแรกเลยก็คือ เออ พระสวดมนต์ก่อน
มีพิธีที่จะต้องเหมือนกับ มีสวดมนต์ เจริญพุทธมนต์ อันหนึ่ง
สอง คือเรื่องของการเออ บูรพมหากษัตริยาธิราช ที่
จำเป็นต้องบวงสรวงนะสะ ที่สาม ก็คือ เสด็จออกมหา
สมาคม นะสะ เพราะฉะนั้นเนี่ย ทุกอย่างมันจะทำบนอาคาร
หลังหนึ่งเนี่ยทั้งหมด นะสะ เพราะเมื่อเรารู้เรื่องของสิ่ง
ที่จะต้องทำในนั้น นะครับ เราก็จะต้องเตรียมการ เฉพาะส่วน
ของหลังใหญ่ นะสะ อีกอันหนึ่งที่จะเห็นหลังเล็กๆ ก็คือ ที่ราย

อยู่ 2 ข้างเนี่ยครับ นั่นก็เป็นที่ที่ข้าราชการก็มีส่วนที่
จะต้องมาเฝ้ารับเสด็จนะครับ เพราะว่ามันเป็นลานโล่งนะ
ครับ ผู้มาเฝ้าจะต้องมีที่สำหรับรับเสด็จนะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ย
นะสะ รายละเอียดเหล่านี้เราจะต้องทำความเข้าใจนะสะ
ยกตัวอย่างอันแรก เรื่องของพระสงฆ์ที่จะสวดมนต์ นะสะ
จะต้องใช้พระสงฆ์จำนวนเท่าไร นะสะ จำนวนของ
พระสงฆ์จะต้องจำนวนเท่าไร เราก็มีหน้าที่ หนึ่ง จะต้องทำ
อาสนะพระสงฆ์ สองก็ต้องหาที่ตั้งพระพุทธรูปนะครับ ก็ต้อง
หารือกันกับสำนักพระราชวัง พระพุทธรูปที่ตั้งเนี่ยว่าจะเอา
ยังไง งานพระราชพิธีนี้เป็นงานพิเศษ พระพุทธรูปที่ตั้งไม่ได้
ตั้งพระพุทธรูปองค์เดียว สำหรับตั้งเป็นประธาน จะใช้
พระพุทธรูปที่ประจำรัชกาลตั้งแต่สุโขทัย มาถึงอยุธยา มาถึง
เออ กรุงธนบุรี อย่างละองค์ แทนพระองค์นะสะ แทนแต่ละ
แผ่นดิน กมาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ใช้พระพุทธรูปพระชัยประจำ
รัชกาล ทุกรัชกาลเอามาตั้ง เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ เราจะต้อง
เตรียม ต้องรู้ขนาด ไปขอวัดเขาว่า พระมีขนาดเท่าไร
หรือที่ตั้งจะต้องใช้เท่าไร นะสะ เพราะว่ามันต้องวางให้
เหมาะสมสถานที่ เนี่ยสิ่งเหล่านี้ซึ่งเราจะต้องไปหา นะสะ
จากตรงพระสวดมนต์แล้วเนี่ยะ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวจะต้องเสด็จพระราชดำเนินไป เออ ประกอบพิธี
บวงสรวงอดีตบูรพมหากษัตริย์ นะสะ การไปบวงสรวงก็
จะต้องมีที่ตั้งเครื่องสังเวย นะสะ ในวิธีปฏิบัติทำยังไง เครื่อง
สังเวยจะต้องอยู่ชั้นบน จะต้องทำเป็นชั้นลด เออ ที่บูชาของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะกราบหรือตั้งเครื่องนมัสการต้องขึ้นต่ำลงมา เพราะถือว่าที่ตั้งเครื่องสังเวยเป็นของบูรพมหากษัตริย์ เอ่อ หันหน้าเครื่องสังเวยไปทิศไหนอย่างเนี่ยนะครับ เราก็ต้องรับรู้ เราก็จะเห็นว่าฝั่งเนี่ยนะ มันต้องเดินออกจากอาคารแล้วคดไป นะฮะ ไปอยู่ที่ที่ปะรำ นะฮะ ที่ปะรำนะครับ ทำไมถึงต้องไปอยู่ตรงนั้น เพราะว่าในพระบรมมหาราชวังเนี่ย จุดที่วางไว้นั้นคือตรงกับปราสาทพระเทพบิดร ซึ่งเป็นที่ เอ่อ ประดิษฐานพระบรมรูปของอดีตพระมหากษัตริย์ทั้งหลาย เพราะฉะนั้นเวลาเราตั้งเครื่องสังเวย ก็จะต้องทิศ ไปตรงกับปราสาทพระเทพบิดร นะฮะ เพราะฉะนั้นเนี่ย แทนที่จะตั้งตรงๆ เนี่ย ก็จะต้องทำทางเดินคดไป เพื่อให้ตรงกับปราสาทพระเทพบิดร นะฮะ

แต่ว่า ตัวอาคารของเราเนี่ยจะอยู่ตรงกลางอย่างเงี้ยนะครับ เราจะต้องคิด ในขณะที่บวงสรวง จะต้องมีการอ่านประกาศบวงสรวงสังเวย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะต้องนั่งประทับฟัง จะให้อยู่ตรงไหน นะฮะ ที่จะต้องประทับฟัง นะครับ เอ่อ หลังจากนั้นแล้ว จะเป็นการเริ่มเสด็จออกมหา

ธนาธิบดี

สมาคมจะต้องมีห้องแต่งพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เสด็จมาในพิธีแรก แต่งอย่างหนึ่ง เสด็จออกมหาสมาคมต้องแต่งอีกอย่างหนึ่ง อย่างนี้เราก็ต้องเตรียมการเตรียมห้อง เตรียมอะไรไว้ นะครับ ที่ออกมหาสมาคมก็เหมือนกัน ทำไมเราต้องทำอาคารสูงขึ้นไป เพราะว่า เราลาออกมหาสมาคมต้องประทับภายใต้พระนพปดลมหาเศวตฉัตร เพราะฉะนั้นก็ต้องเอาฉัตร 9 ชั้นมาปัก เราทำเพดานเตี้ยก็ไม่ได้ ปักฉัตรไม่พอ เพราะฉะนั้นเนี่ย มันจำเป็นเนี่ย มันก็ขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ด้วย มันทำให้อาคารเนี่ยะ ทำไมมันถึงต้องสูง เพราะว่าเค้าต้องเอาฉัตรมาปัก นะฮะ เอ่อ อาคารทำไมถึงต้องมีลักษณะที่เป็นปราสาทขึ้นมา เพราะว่าเกรงพระนพปดลมหาเศวตฉัตรมาปักเนี่ย มีข้อห้ามไม่ให้เอาไปปักในที่ที่เป็นพลับพลา จะต้องปักบนพระที่นั่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นถึงจะต้องทำอาคารสมมุติอย่างนี้ขึ้นมาเป็นพระที่นั่งเสียก่อน นะฮะ สิ่งเหล่านี้เนี่ยนะฮะ มันเป็นรายละเอียด เราต้องรับรู้ทั้งหมด ถึงจะมาเป็นข้อมูลในการที่เราจะมา เอ่อ ใช้ในการออกแบบนะครับ

: อันนี้แสดงว่า ในแต่ละมุขนี่คือโคนล้อมด้วยทิศทางตามพระราชประเพณีไว้เลยใช้มั๊ยครับว่า ด้านหลังเนี่ย ด้านทิศใต้มีไว้สำหรับพระสงฆ์ เอ่อ สวดมนต์ ด้านทิศตะวันออกนี่ต้องเป็นส่วนที่ในหลวงท่านเสด็จในพิธีบวงสรวง แล้วก็อย่าง

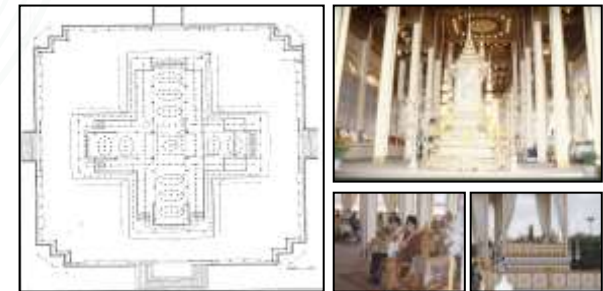

พลอากาศตรีอาวุธ

ถ้าเราดูในมุขด้านหน้าหมายเลข 1 นี่จะเป็นส่วนที่เสด็จออกมา
มหาสมาคม อันนี้ พวกนี้ เหล่านี้ โดนล็อคไว้ด้วยทิว

: ไม่อะ เรายืนแหละ ล็อคด้วยเรา นะฮะ เพราะว่าเราเป็นคน
จัด เพราะฉะนั้น หนึ่ง รถพระที่นั่งจะเทียบทางไหน นะฮะ เราจะ
ให้เสด็จทางไหน เทียบได้ก็คืออย่างนี้ ไม่ด้านตะวันตก ก็
ด้านตะวันออก นะครับ ฮะ แต่ทิศที่บังคับก็คือด้านทิศใต้ที่
จะต้องทำ พระราชพิธีที่จะบวงสรวงอดีตบูรพมหากษัตริย์
อันนั้นเป็นด้านทิศใต้ ที่ต้องไปด้านทิศใต้แน่ เพราะว่าไปด้าน
ทิศอื่นไม่ได้ เพราะพระบรมมหาราชวังอยู่ด้านทิศใต้ นะฮะ
อันนี้เนี่ยก็เป็นทิศบังคับ แต่ส่วนอื่นๆ เนี่ยอยู่ที่เรา เราต้องดู
ว่า ในพระราชพิธีเนี่ย ขั้นตอนพระราชพิธีเนี่ย อย่างเป็นทางการ
ว่า เมื่อเริ่มต้นเสด็จพระราชดำเนินมาเนี่ยพิธีแรกคือทำอะไร
พิธีแรกก็คือเรื่องของการเจริญพระพุทธมนต์ ท่านมาถึงก็
ต้องกราบพระ แล้วก็ มีการฟังเจริญพระพุทธมนต์ก่อน เรา
ก็จะจัดตรงไหน จากเจริญพระพุทธมนต์เนี่ย ท่านจะต้องทำ
อะไร ต่อจากฟังพระสวดมนต์แล้วท่านจะต้องไปบวงสรวง
อดีตบูรพมหากษัตริย์ ถึงเป็นขั้นตอนที่สอง ในขณะที่เสด็จ
พระราชดำเนินกลับมาแล้ว ต้องมานั่งฟังเขาอ่านประกาศ
สังเวชนียะ เราจะให้ท่านนั่งฟังตรงไหน อย่างเนี่ยผมก็ต้อง
เตรียมมุขไว้ ทางเดินทิศใต้เนี่ยนะครับ เป็นที่สำหรับ
พระสงฆ์สวดมนต์ ท่านเสด็จพระราชดำเนินขึ้นทางมุข
ตะวันตก นะฮะ ขึ้นทางมุขตะวันตก พอเสด็จขึ้นแล้วเนี่ย

ตรงนั้นก็มีห้องเป็นที่ประทับพระอริยาบทยะเลย พอขึ้นไป
ก็ต้องผ่านห้องนี้ นะฮะ พระอริยาบท เสร็จแล้วก็ออกจาก
ห้องพักพระอริยาบทตรงด้านมุขตะวันตกเนี่ยก็ไป เออ มุข
ทางด้านทิศใต้ ก็ตั้งอาสนะพระสงฆ์ นะฮะ เสด็จออกไปก็ไป
ฟังพระสวดมนต์ พอพระสวดมนต์จบก็ต้องเสด็จออก
ทางด้านมุขทิศใต้ ไปบวงสรวงอดีตพระมหากษัตริย์ นะฮะ
พอปักเครื่องสังเวชนียะ กราบเสร็จแล้วเนี่ย เสด็จพระราชดำเนิน
กลับมา จะให้ประทับตรงไหน ก็ให้ไปประทับที่มุขด้านทิศ
ตะวันออก เพราะว่าเขาจะอ่านประกาศสังเวชนียะอยู่ที่ตรงประ
รำที่ตั้งเครื่องสังเวชนียะ นะฮะ เพราะฉะนั้นมุขด้านตะวันออกก็พอดี
หันเฉียงไปพอดีกับห้องสังเวชนียะเราก็จัดอย่างเนี่ย พอเสร็จ
จากนี้ ท่านก็เสด็จพระราชดำเนินเข้ามาในห้องประทับพระ
อริยาบท เปลี่ยนเครื่องทรง นะฮะ แล้วก็เสด็จออกมุขด้านทิศ
เหนือเพื่อที่จะ เออ ออกมหาสมาคม เนี่ย เนี่ย

สิ่งเหล่านี้นั้นมันเป็นไปตามขั้นตอนที่จะต้องใช้งาน นะฮะ เวลา
วางเราจะต้องเป็นคนกำหนดสมมุติว่าเราไม่ให้เสด็จเข้า

ทางด้านทิศตะวันตก เสด็จเข้าทางด้านทิศตะวันออกนะฮะ
อย่างเนี่ย ถ้าเกิดว่าเสด็จเข้าทางด้านทิศตะวันออก มันจะ
ค่อนข้างอุ่น เพราะว่าเสด็จเข้าทางด้านทิศตะวันออกเนี่ยะ
ทิศใต้ที่จะต้องวางเครื่องสังเวยมันจะอยู่ด้านเดียวกัน เพราะ
งั้นถ้าเผื่อเสด็จขึ้นทางด้านมุขตะวันออกปีเนี่ยะ ใต้ตรงมุข
ตะวันออกมันเสียไปทั้งมุขเลย นะฮะ แล้วก็ประทับก็ไม่ได้
อะไรก็ได้ มันก็จะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก เพราะงั้นใช้
การจัดอย่างนั้นนะครับ สถาปนิกนี้แหละจะต้องเป็นคนทำ
เป็นคนรู้ขั้นตอนต่างๆ แล้วก็วางไว้เลยว่า เป็นผู้กำหนด
ทิศทางว่าจะเสด็จไปทางไหนบ้าง ก่อน หลังอย่างไร นะฮะ
แล้วต้องวางผังทิศทางให้เป็นไปตามนั้น

จักริน

: ขอลกลับไปทีมนิดหนึ่งนะครับ ว่าโครงสร้างฐานรากเนี่ย ไม่
ทราบที่ใช้แบบเดียวกับที่เป็นพระเมรุของสมเด็จพระเจ้า
อย่างไรครับ

สุทิน

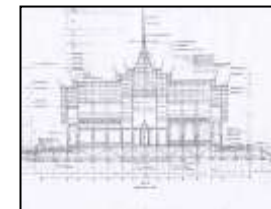
: สำหรับเรื่องโครงสร้างเนี่ยนะครับ เนี่ย เนื่องจากว่าอาคาร
หลังนี้เป็นอาคารในลักษณะของ
ลักษณะอาคารชั่วคราวไม่ใช่อาคารถาวร ถ้าอาคารถาวรเนี่ย
เราจะใช้คอนกรีตเสริมเหล็ก หรือเหล็ก ฐานรากเนี่ยเราใช้
พวกเข็มตอกลงไปใต้อาคารถาวร เช่น อาคารเหล่านี้ก็หลังนี้
ก็เหมือนกันนะครับ เราใช้อะไรไปไว้ที่วัดปทุมวนาราม เราก็ใช้
เออ โครงสร้างของฐานรากเนี่ย ระบบปัจจุบันทั้งหมด คือ

ตอกเข็มแล้วก็ ทำฐานรากด้วยคอนกรีต เสริมเหล็กกับพื้น
คอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมดนะครับ แต่ตอนนั้นไม่ทราบว่ารู้
แล้วรึยัง นะฮะ ที่วัดปทุมฯ ที่เราย้ายจาก เออ สนามหลวงนี้
ไปนะครับ แล้วเราก็ไปเปลี่ยนโครงสร้างข้างล่าง นะฮะ ส่วน
ใต้โครงสร้างของอาคารชั่วคราวเนี่ย เราต้องไปศึกษาจาก
รูปแบบของเดิมด้วย ว่ารูปแบบของเดิมที่เขาทำกันมาตั้งแต่
โบราณเนี่ย แล้วมันต้องอยู่ที่วัสดุด้วยครับ วัสดุทั่วไปที่มีสมัย
โบราณที่เขาทำเนี่ย นะฮะ ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ เพราะไม้
สมัยก่อนนี้หาง่ายนะครับ แต่ต่อมาเนี่ย ไม้เนี่ยก็จะหาลำบาก
ขึ้น นะครับ แล้วมันก็มีวัสดุใหม่มาทดแทนมากขึ้น วัสดุที่
รับน้ำหนักได้มากกว่าไม้ก็คือพวกคอนกรีตเสริมเหล็ก แล้วก็
เหล็ก พวกเหล็ก นะฮะ ส่วนหลังนี้ ตั้งแต่ เออ เราทำเมรุพระ
นางเจ้ารำไพพรรณีเนี่ยะ นะครับ อันนั้นเนี่ยะ ใต้โครงสร้าง
ของฐานรากเนี่ยะครับ มันก็จะเป็นไม้เอามาประกอบ
ลักษณะแบบเรือนไทยโบราณเลยครับ มันจะมีจั่วก่อน จั่วนี้ก็
คือตัวที่แทนฐานรากนี้เองครับ นะครับ แล้วก็จะมีใต้ตัวที่
ถ่าน้ำหนักจากเสาลงไปสู่ฐานราก ก็คือ กงพัด นะครับ อัน
นี้เราก็ใช้ระบบเดียวกันแล้วก็เป็นเสา ตอนสมัยทำเมรุพระ
นางเจ้ารำไพพรรณี ก็จะทำในลักษณะนี้ คือฐานรากเนี่ยะ
เราจะเอาไม้ 2"x8" ี่งเนี่ย มาเรียง ๆ ๆ กันเป็นจั่ว นะครับ
แล้วก็ยึดติดกัน แล้วก็ใช้เออ ไม้รัดที่โคนเสาเป็น กงพัด รัดตัว
เสาเพื่อถ่าน้ำหนักลงไปบนฐานที่เราทำนะครับ หรือว่าอีก
อันหนึ่งก็คือใช้เสากลม เสากลมเช่น เสากลมมาต่อ ๆ ๆ กัน

เป็นแพเหมือนกัน เพื่อที่จะทำเป็นฐานราก เพื่อรับน้ำหนัก แล้วต่อมาตอนเมรุ ที่รับน้ำหนักมาก ก็คือช่วงกลางนะครับ เราก็จะใช้ เอ่อ พื้นลักษณะตอนนั้นก็มีพื้น POST TENSION แล้ว แต่ว่ามันก็มีปริมาณน้อย มีบริษัททำแค่บริษัท สอง บริษัท เราก็จะเอาพื้นเฉพาะช่วงกลางรับตรงเครื่องยอด เท่านั้นนะครับ แล้วก็ต่อมา ทำอีกอันหนึ่งก็คือ เมรุสมเด็จพระย่า เมรุสมเด็จพระย่านั้น อันนั้นนี้ใช้ระบบใหม่เกือบหมดแล้วนะฮะ คือฐานรากเนี่ยก็จะเป็นฐานรากของพื้น POST TENSION หมดแล้ว เอ๊ย ขอโทษนะฮะ พื้น HOLLOW CORE นะครับ คือ ใช้พื้น HOLLOW CORE เป็นพื้นสำเร็จรูปมันจะเป็น กว้างประมาณ 1.20 เมตร แล้วก็เอามาตัดแล้วก็เอามาเรียง นะครับ ส่วนเสาก็เป็นเสาไม้ ส่วนโครงสร้างขึ้นไปรับโครงจั่ว ก็เป็นไม้ทั้งหมด เพราะว่า ช่วงนั้นไม้ก็ยังหาง่ายอยู่ ต่อมาเป็น พระที่นั่งกาญจนาภิเษก นะฮะ ฐานรากก็ยังใช้พื้น HOLLOW CORE มาทำ ก็เป็นพื้นสำเร็จรูปที่รับน้ำหนัก คล้ายๆ กับมาเรียงกันเป็นแพนะครับ ส่วนเสาก็ยังเป็นเสา เหล็ก เอ๊ย ขอโทษนะครับ เสาก็ยังเป็นเสาไม้อยู่นะฮะ แล้วก็ ยังคงมีกึ่งพัดอยู่ ไม้ แล้วก็พื้น พื้น คาน ตง ส่วนใหญ่ก็จะทำ เป็นไม้ทั้งหมดนะครับ ตอนรุ่นๆ เมรุ เอ๊ย ขอโทษ รุ่นๆ นี้ก็ เหมือนกันนะครับ เออ เมรุสมเด็จพระย่ากับองค์นี้เนี่ยจะสร้าง เออ พอพอกันนะครับ เพราะว่าตอนเรือเมรุสมเด็จพระย่าเนี่ยะ อันนี้ก็เริ่มสร้างแล้วนะครับ โครงสร้างก็จะออกมาคล้ายๆ กัน นะครับ ก็คือ ฐานรากเนี่ย ก็จะเป็นพื้น HOLLOW

CORE ตัวเสาทั้งหมดส่วนใหญ่ก็จะเป็นเป็นไม้ นะครับ แล้วก็ พื้น คาน ตง ก็จะเป็นไม้เหมือนกันนะครับ สำหรับหลัง กาญจนาภิเษกนั้นะครับ พื้น คาน ตงเป็นไม้ แล้วก็เสาที่รับ เครื่องบนเนี่ยนะครับ เอ่อ จะเป็นเสาไม้เหมือนกัน แล้วก็ โครงหลังคาจะเป็นอันนี้ ส่วนเหล็ก เริ่ม เอ่อ มีมากขึ้นแล้ว ก็จะใช้เหล็ก เพราะว่าเหล็กจะรับน้ำหนักได้มาก ตัวจะเล็ก และรับน้ำหนักได้มาก เราก็ใช้โครงหลังคาเนี่ยเป็นโครง เหล็กเกือบทั้งหมดละนะครับ แล้วก็โครงเครื่องยอดด้วย เหมือนกันนะครับ โครงเครื่องยอดก็เป็นเหล็กประกอบเอามา ถักรูปร่างเพื่อรับน้ำหนักได้ตามรูปทรงของสถาปัตยกรรมนะ ครับ แล้วก็ส่วนยอดนี้เราก็จะใช้ยอดของอันนี้นะครับ เราก็ จะใช้เหล็กเป็นเหล็กกลมนะครับ แล้วก็ดึงด้วยเหล็ก ประมาณซัก 9 มิล ดึงลงมาเพื่อกันแรงลมนะครับ

แต่ว่าอันนี้ก็จะมีอยู่อีกอันหนึ่งก็คือว่า ส่วนของเสานะครับ เสา รั้วรับเครื่องยอดเนี่ย เนื่องจากเป็นเสาไม้แล้วก็มี ความสูง มาก พอความสูงมากมันก็จะมีความเกี่ยวกับเรื่องรับ น้ำหนัก เพราะว่าถ้ามีความสูงขึ้น มันจะรับน้ำหนักได้น้อย

เพราะถ้ารับน้ำหนักได้มาก มันจะเกิด มันจะโก่งกลาง ไปเอาเหล็กประกบ 4 มุม แล้วก็ถักรัดไว้ เพื่อที่จะรับใช้โครง เออ หลังคานี้เป็นเครื่องยอดทั้งหมด นะฮะ แต่เนื่องจากว่า เออ เสาของพลับพลาตัวนี้เนี่ย เป็นลักษณะอาคารใหญ่ นะครับ ก็ตัวเสาก็จะเล็ก พอเล็กแล้วเนี่ยเราก็ต้องใช้เหล็กช่วย เพราะมันไม่สามารถที่จะรับน้ำหนักได้ นะฮะ แล้วก็พินขึ้นไปเครื่องบนเนี่ย จะเป็นโครงถักค.ส.ล. เอ๊ย โครงถักเหล็กทั้งหมด นะครับ เป็นโครงถักเหล็กทั้งหมด รับน้ำหนักเครื่องยอด นะฮะ อันนี้ โครงสร้างส่วนใหญ่ก็จะเป็น แล้วลักษณะของตัวดินที่เป็นท้องสนามหลวง แต่ดินทั่วไปเนี่ย ถ้าไม่ ถ้าเราไม่ตอกเสาเข็ม รึว่า ใช้ เออ ถ้ารับน้ำหนักด้วยดินปกติ นะครับ ดินเออ ที่รับน้ำหนักทั่วไปที่เราคำนวณโครงสร้างเนี่ย นะครับ จะใช้ประมาณ 2 ตันต่อตารางเมตร แต่บริเวณสนามหลวงเนื่องจากว่ามี เออ การคือคนใช้อยู่ประจำแล้วก็ อยู่มานานแล้วไม่มีการรื้อ ไม่มีการขุดอะไรเนี่ย ก็สามารถที่จะรับน้ำหนักได้ 5 ตัน กรือ ประมาณ 5,000 กิโลกรัมต่อตารางเมตร อันนี้ที่เราดีไซน์ไว้ในนะฮะ ส่วนฐานรากเนี่ย บางคนถามนะฮะว่าโอเค เออ เราทำอาคารชั่วคราว ลักษณะเนี่ย คือปกติอาคารทั่วไปเนี่ย เราจะฝังลงไปดินประมาณซัก 1 เมตร นะครับ แต่อันเนี่ย เราฝังไปแค่ประมาณซัก 30 ซม. เท่านั้นเอง มีคนถามว่าอ้าวแล้วไม่กลัวที่จะเอ่อ เกิดมีลมพัดขึ้นมาแล้วล้มหรือ ตอนนั้นว่าเราก็นั่งเช็คดูว่า น้ำหนักของที่มันถ่วงลงมาเนี่ย กับน้ำหนักแรงลมเนี่ย เพราะว่าแรงลมเรา

ธนารัตน์

สุทิน

ธนารัตน์

คิดเป็น 100-150 กิโลกรัมต่อตารางเมตร นะฮะ เท่านั้นเอง นะฮะ แต่ว่าใช้พื้นที่รับน้ำหนักเนี่ย ประมาณ 300-500 กิโลกรัมต่อตารางเมตร เรามานั่งคำนวณตัวของน้ำหนักวัสดุ แล้วก็กับน้ำหนักแรงลมแล้วก็ มันไม่น่าจะมาโค่นลงมา แล้วก็จะมีตัวยึดสำหรับยึดไม่ให้มันเซ หรือไม่ให้มันเอียง อันนี้เราก็จะทำอันนั้นไว้ด้วยนะครับ อันนี้คือเป็นโครงสร้างคร่าวๆ สำหรับเกือบทุกหลังนะครับ จะเป็นลักษณะอย่างนี้ทั้งหมด นะครับ

: จันทมของถามเผื่อไปถึง ท่านผู้เกียรติที่บางท่านอาจจะเป็นสถาปนิก หรือวิศวกรนะครับ ก็แสดงว่าอาคารทุกหลังที่สร้างขึ้นมาเนี่ย เหมือนกับว่าสร้างมาตั้งไว้เฉย ๆ ครับ มันจะต่างกับบ้านที่เราขุดไปได้ดินลึก ๆ มีเสาเข็มลึก ๆ ที่ยึดลงไปชั้นดินใต้มั้ยครับ อันนี้มันเหมือนกับเราทำเป็นขาคายอะ เหมือนเป็นโต๊ะตัวนั่งมาวางบนดิน ยังงั้นใต้มั้ยครับ

: ครับ ทำลักษณะนั้นนะครับ

: เดี่ยวขอย้อนกลับมาที่งานออกแบบ เดี่ยวผมจะขออนุญาตไล่ไปที่ละหลังละกันนะครับ เพื่อให้ได้ทราบรายละเอียด ก็จะมีรายละเอียดเล็กน้อยอยู่ในแต่ละตัวอาคารถึงที่มาของรูปแบบของการออกแบบต่าง ๆ นะครับ เดี่ยวจะเริ่มจากตัวพระที่นั่งกาญจนาภิเษก ก่อนนะครับ อาจารย์ ผมขอถามนอกเรื่องก่อนว่า ลักษณะอาคารชั่วคราวหลังนี้เนี่ยเราจะได้

พลอากาศตรีอาวู

ยีนกันมา 2 ชื่อ คือ พลับพลา กับพระที่นั่ง หลังนี้เป็นพระที่นั่ง
ใช้มียศรับ หรือ พลับพลา กับพระที่นั่งต่างกันยังงั้นครับ
อาจารย์

: ความจริงมันไม่ต่างกัน คือ พลับพลา กับพระที่นั่งเนี่ยนะ
ครับ มันก็เป็นอาคารซึ่ง เอ่อ เจ้านายหรือพระมหากษัตริย์
ทรงใช้ แต่ศักดิ์ของอาคารเนี่ย มันต่างกันนะฮะ คือถ้าเป็น
พระที่นั่งเนี่ย หมายถึงเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์
เท่านั้น แต่ถ้าเผื่อเป็นพลับพลาเนี่ย อาจจะต่ำกว่าพระ
มหากษัตริย์ก็ได้ นะฮะ เพราะงั้นเนี่ย เจ้านายพระองค์อื่นเนี่ย
จะประทับพลับพลาได้ แต่พระมหากษัตริย์เนี่ยท่านประทับ
ได้ทั้งนั้นแหละ เพราะว่าท่านสูงที่สุดแล้ว นะฮะ ประทับ
พลับพลา ประทับพระที่นั่ง แต่ถ้าเผื่อว่าเป็นพระที่นั่งเนี่ย ถ้า
เผื่อทำสำหรับคนอื่น เรียกพระที่นั่งไม่ได้ นะฮะ แล้วก็มี
ระเบียบที่พูดเมื่อกี้ การที่จะเชิญพระนพดลมาปักเนี่ย รู้สึก
จะเป็นข้อห้ามนะครับ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 นะครับ ไม่
โปรดให้เชิญพระนพดลมาปักในพลับพลา นะฮะ ก็ต้อง
เปลี่ยนชื่อ อย่างเป็นทางการ พลับพลากาญจนาภิเษก ก็ต้องเป็น
พระที่นั่งกาญจนาภิเษก ที่นี้การที่จะกลายมาเป็นพระที่นั่งที่
พระมหากษัตริย์ใช้เนี่ย โดยลักษณะของอาคาร ถ้าเป็น
พลับพลาเนี่ย สร้างแคไหนก็ได้ครับ พอเป็นพระที่นั่ง
ขึ้นมา การประดับตกแต่ง เป็นต้นว่าต้องการใส่ยอดขึ้นไปนะ
ครับก็เป็นปราสาท มันก็เป็นเฉพาะพระที่นั่ง นะฮะ พลับพลา

จักริน

พลอากาศตรีอาวู

ไม่มีเครื่องยอดอย่างนั้นครับ เค้าไม่เรียกกัน ก็จะเป็นพระที่
นั่งที่จะใส่เครื่องยอดนะฮะ เพราะว่าอาคารไหนก็แล้วแต่ถ้ามี
ยอดบนหลังคามันจะมีชื่อต่อท้ายว่า ปราสาท ทุกหลัง นะฮะ
ลองดูในพระบรมมหาราชวังนะ หลังที่มีชื่อปราสาทเนี่ย พระ
ที่นั่งดุสิตมหาปราสาทก็ดี พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาทก็ดี
พระที่นั่งมhicศปราสาท นะฮะ พระที่นั่งอาภรณ์ภิโมกข์
ปราสาท หลังเล็ก ๆ นะฮะที่มีชื่อต่อท้ายว่าปราสาทเนี่ย มี
ยอดทุกหลัง นะฮะ มียอดทั้งนั้น เพราะฉะนั้นปราสาทก็คือ
อาคารที่มียอดอยู่บนหลังคา อาคารที่สำคัญยิ่งอย่าง เป็นต้น
ว่า ในหมู่พระราชมณเฑียรนี้ ที่นอนของพระมหากษัตริย์นี้
ไม่มียอดไม่เรียกปราสาทนะ ก็เป็นพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน
พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอัมรินทร์วินิจฉัยมโหฬาร
พิมาน พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ที่แท่นพระบรมมถก็อยู่ในนั้น
ปักพระมหาเศวตฉัตร มีพระมหาเศวตฉัตรแขวนอยู่ข้างบน
เหนือพระแท่นบรมมถนะฮะ แต่ว่าไม่มียอดก็ไม่เรียกปราสาท
นะฮะ

: งั้นแสดงว่า ถ้าไม่มีเครื่องยอดเนี่ย รูปร่าง รูปลักษณะก็
สามารถทำได้เหมือนกันหมดเลย ระหว่างพลับพลา กับพระที่
นั่ง

: เหมือนกัน เหมือนกันนะฮะ แต่ว่ามันก็ได้หมายถึงว่ามัน
ไปทำ ถ้าเผื่อมันไม่ใช่พระที่นั่ง มันไปทำไม่ได้เลย อะไรที่

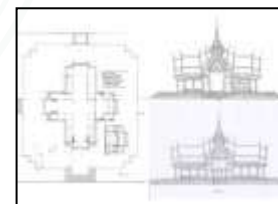
พระมหากษัตริย์ใช้ หรือพระมหากษัตริย์สั่งให้ทำ ทำได้
ทั้งนั้น นะฮะ เพราะว่าท่านเป็นสูงสุด นะฮะของพระ
เกียรติยศต่าง ๆ ที่จะพระราชทานลงมาให้ทำ ก็ทำได้นะฮะ
แล้วยอดนี้ก็ไม่จำเป็น ปัจจุบันนี้ก็เรื่องของเครื่องยอดมันก็
คล้ายลงไปเยอะ เดิมเนี่ยไม่ได้เลย วังหน้ายังสร้างไม่ได้
เลยนะ เครื่องยอด นะฮะ ไม่ได้นะฮะ มันพื้นฐานนาคัดดี
ของสถาปัตยกรรมไทย ปัจจุบันนี้ก็เปลี่ยนลงมาแล้วนะครับ
วัดก็สร้างได้นะฮะ แต่ดูแล้วกัน เราเป็นสถาปนิก ดูหน่อยละ
กันว่า ถ้าเผื่อจะเอาเครื่องยอดไปใส่เนี่ยะ ถ้ามานะฮะหน่อย
ว่าใช้สำหรับทำอะไร ถ้าพระบอว่าจะสร้างกฎ็ขอเครื่องยอด
ละ อย่าไปสร้างให้มัน นะฮะ อย่า อย่า เพราะว่าไม่รู้จักที่ต่ำ
ที่สูง อย่างนั้นคงไม่ควร เพราะฉะนั้นก็ระมัดระวังหน่อยนะ
ฮะ ถ้าเราจะไปออกแบบเนี่ยนะฮะ ถ้าเผื่ออย่างนั้นนะ ไม่ใช่
พระแล้ว เราจะอยู่ปราสาทอย่างนั้นนะไม่ใช่ นะฮะ เพราะงั้น
ผมจะใช้แทนคนละอัน เพราะฉะนั้นเวลาเราเป็นสถาปนิก
แล้วก็ทำงานประเภทนี้ระมัดระวังนิดหนึ่งนะครับ ถ้าเผื่อเป็น
โบสถ์ เป็นวิหาร เป็นที่สำหรับไว้พระพุทธรูปอย่างเนี่ยนะ
ครับก็ไม่มีปัญหา นั่นคือสิ่งที่เป็นที่เคารพ บูชาสูงสุด
พระสงฆ์หาเป็นพระอรหันต์จะอยู่เป็นปราสาท ไม่ได้นะฮะ
ปัจจุบันนี้ก็ไม่ต้อง ก็เอาแค่ธรรมดา ระมัดระวังหน่อยเวลาไป
ออกแบบก่อสร้างให้หลาย ๆ ที่เนี่ยนะครับ พระขอบขอ
เครื่องยอดก็อาจจะถามหน่อยนะครับว่าจะเอาไปทำอะไร

ธนารัตน์

พลอากาศตรีอาวุธ

นะฮะ ถ้าเป็นกฎ็ก็ขอความกรุณา พระไม่ได้เป็นพระ
มหากษัตริย์ที่จะอยู่ปราสาท

: ที่นี้ขอถามไปถึงตัวสัดส่วน แล้วก็ทรวดทรงของอาคารนะ
ครับอาจารย์ ถ้าเป็นสถาปนิกที่ทำงานด้านนี้น่าจะพอจะ
เข้าใจ แต่ว่าลักษณะของไทยมันน่าจะต้องยื่นมุขอย่างเนี่ย
นะครับ หรือว่าเนี่ย บุคคลากรที่เป็นนักวิชาการ น่าจะ
ค่อนข้างเยอะนะครับ ก็อาจจะสงสัยกันว่า นอกจากลักษณะ
ของจตุรมุขที่มันเกิดจากลำดับการใช้งานแล้วเนี่ย มัน
ถ่ายทอดออกมาเป็นลักษณะของอาคาร รูปแบบอย่างนี้ได้
อย่างไร อย่างเช่นว่า จะตัดชั้นหลังคาหรือว่าทอนว่าทำไม
จะต้องเป็น 2 ชั้น เออ ตรงกลางทำไมต้องแบ่งเป็น คือตอนนี้
ถ้าเรามองหลังคามันจะเป็น 4 ผืนนะครับ แต่ละข้างนี้ละ
ครับในเรื่องยอดที่เป็นเครื่องยอดเนี่ยะ จำนวนชั้นเนี่ยมี
เหตุผลในการใช้อย่างไรนะครับ

: ความจริง ถ้าเผื่อทำยอดเนี่ยนะครับยังงี้ก็ต้องเป็น
จตุรมุข เพราะว่าถ้าการที่จะเอายอดขึ้นไปตั้งนะครับ โดยความ
จริงไม่ใช่ทำไม่ได้แต่มันไม่สวยเลย นะฮะ ถ้าเผื่อเป็นตรีมุข

ด้านหนึ่งมันก็จะเป็นที่ขึ้นไปตรงๆ แล้วไปรับยอดนะครับ มันจะไม่มีมุขยื่นมาเป็นตัวรับนะฮะ เพราะฉะนั้นเนี่ย การที่จำทำยอดเนี่ย อันหนึ่งควรที่จะเป็นจตุรมุข นะฮะ เพราะว่าหลังคาที่สอดขึ้นไปรับยอดเนี่ยนะครับ ก็มันจะพอเหมาะพอดีนะครับ โบราณท่านก็ทำไว้อย่างเนี่ย นะฮะ เออ ชั้นของหลังคาเนี่ยนะครับ ไม่ได้มีกำหนดนะฮะ อยู่ที่ความงาม ที่มันจะเกิดขึ้นการที่จะลดหลั่นกันระหว่าง เออ ตัวเครื่องยอดมาสู่หลังคาเนี่ยนะครับ ไม่ได้มีกำหนดว่าจะต้องกี่ชั้น อันนี้มันก็ขึ้นอยู่กับความงาม ความจำเป็นที่จะต้องใช้อย่างที่เห็นเนี่ยมีชั้นรับยอด 2 ชั้นแล้วก็มุขลดลงมาเป็นมุขยาว จะใช้สำหรับใช้งาน 2 ชั้นนะครับ ความจริงมุขด้านทิศเหนือ ทิศใต้ กับตะวันออก ตะวันตกนี้ไม่เท่ากัน มุขตะวันออก ตะวันตกนี้สั้นกว่า มุขเหนือ ใต้จะยาวกว่า เพราะการใช้งานไม่เหมือนกัน ส่วนเครื่องยอดที่เป็นยอดที่จะมาวางอยู่บนหลังคาเนี่ยนะครับ เออ เออ ที่นิยมท่านะฮะ ความจริงเนี่ย ยอดมณฑปลักษณะนี้เนี่ยนะครับ มันจะทำได้ตั้งแต่ 3 ชั้นก็ได้ ความจริงถ้าเผื่อเป็นสมัยอยุธยาเนี่ย 4 ชั้นก็มี แต่ว่าพอถึงกรุงเทพ กรุงรัตนโกสินทร์เนี่ย ไม่นิยมชั้นคู่ เพราะฉะนั้นก็ไม่มีที่จะทำ แต่ว่า ถ้าเผื่อไปศึกษาดูมณฑป เอ๊ย ดูบุษบกในสมัยอยุธยาเนี่ยหลายหลัง แม้แต่หลังที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ ท่านเก็บไปรักษาอยู่ที่วังก็ 4 ชั้น ชั้นเชิงกลอนนะฮะ แต่ว่าสมัยรัตนโกสินทร์นี้ไม่ทำนะฮะ ไม่ 5 ก็ 7 นะฮะ ที่จะทำให้พระบรมมหาราชวัง ในหมู่พระที่นั่งจักรีเนี่ย 3

ธนารัตน์

ยอด คือยอดกลาง 7 ชั้น ยอดข้าง 5 ชั้น ที่นี้การวางชั้นหลังคาเนี่ย ถ้าเป็นเครื่องยอดเนี่ย เชิงกลอนชั้นล่างเนี่ยถ้าเผื่อเป็น 5 ชั้น มันจะอมอยู่ในหลังคาชั้นหนึ่ง นะฮะ ถ้าเผื่อเป็น 7 ชั้น อมอยู่ในหลังคา 2 ชั้น อันนี้เป็น เออ รูปแบบที่พึงกระทำ นะครับ ไม่ได้เป็นข้อบังคับกฎเกณฑ์ที่ตายตัวว่า จะต้องเป็นแบบนั้น แต่ถ้าเผื่อว่าลองเขียน 7 ชั้นแล้วอมชั้นเดียวเนี่ย มันไม่สวย หรือว่าเป็น 5 ชั้นแล้วมันไม่อมอยู่ในหลังคาเลยเนี่ย มันจะขึ้นไปลอยเหมือนกัน คนสวมหมวกสวมซุกา ที่มันไม่ถึงหัวนะฮะ มันไปลอยอยู่ข้างบนนะฮะ จังลองไปเขียนดู เพราะฉะนั้นที่ท่านวางไว้อย่างนี้เนี่ยนะครับ มันไม่ได้ถึงขนาดว่าบังคับ แต่ว่าถ้าทำแล้วเนี่ย มันดี มันสวย มันงามกว่านะฮะ เพราะฉะนั้นเวลาวางหลังคาเนี่ย จะเอาลักษณะเนี่ยมาใช้

: สมมุติว่า ดูจากภาพนะครับ จากรูปนี้เนี่ย อันนี้เราจะเห็นว่า 5 ชั้น ถ้าเป็น 7 ชั้นอยู่ในหลังคา 2 ชั้น ก็คือมันจะกินมาประมาณถึงแถวนี้

พลอากาศตรีอาวุธ

: เออ ไม่ใช่หรอก คือมันอย่างนี้ คือถ้าเผื่อคุณทำ 7 ชั้น ชั้นเชิงกลอนคุณก็จะขึ้น อย่างสมมุติว่าอันนี้มัน 5 ชั้น ถ้าเผื่อคุณทำ 7 ชั้นเนี่ย ชั้นเชิงกลอนคุณก็จะชอยมากขึ้น เพราะฉะนั้นมันก็จะตกลงมาตาม เออ ลักษณะของเชิงกลอน นะฮะ เพราะเวลาเราทำเนี่ย เครื่องยอดก็คือเครื่องยอดมันก็จะมีความสูง ซึ่งเป็นไปตามชื่อของ ยอดมันไม่ทำแค่นั้นก็ได้เนาะ มันมีลักษณะว่าขนาดของชื่อ ของตัวข้างล่างเนี่ย มันจะเป็นตัวกำหนด ขนาดของยอดด้วย นะฮะ เป็นตัวบังคับ ถ้าเผื่อจะให้ดีเนี่ย ให้ความกว้างชั้นล่างถึงเชิงกลอนเนี่ยะ มันจะขนาดของชื่อนั้นแหละ

จักริน

: ครับ ขอพักนิดหนึ่ง อยากถามอาจารย์ก่อเกียรติว่าอาจารย์พูดถึงสัดส่วนเนี่ย ใช่มั้ยครับ ในการเขียนแบบหรืออะไรอย่างนี้ กับที่จริงเนี่ยมันเหมือนกันมั้ยครับ หรือว่าต้องปรับแก้ยังไง

ก่อเกียรติ

: ต้องกราบเรียนก่อนนะครับ ว่าไม่ทราบว่าเป็นอันไหนไปบ้างรึยัง เพราะว่าโปรตุเกสกับสเปนเมื่อคืนนี้ก็ดูมันอยู่ ผมก็ดูอยู่ แล้วก็ไปหลับเอาตอนเช้าครับ ไม่ทราบว่าเป็นอันไหนไปบ้างรึยัง ที่นี้กลับมาที่เรื่อง พูดตรง ๆ ก็ ผมพูดใกล้ผู้รู้ คือท่านอาวุธท่านพูดหมดแล้ว นะครับ ท่านพูดคนเดียวก็ได้ จริง ๆ แล้วนะครับ ใ้เราเนี่ยมวดยประกอบ จริง ๆ คือตัวส่วนร่วมว่าทำไมเรื่องอาคารกาญจนาภิเษกเนี่ย รู้กันว่าส่วนไหนบ้างที่เราทำ รวมทั้ง ผอ.สุทินสมมุติก็คือความรู้ที่เดินได้ ส่วนท่าน

อาวุธเนี่ย งานสถาปัตยกรรมไทย ท่านตั้งแต่เกิดจนตายท่านพูดได้หมด ผมเนี่ยคนใกล้ชิดท่าน เรียนอยู่กับท่านแล้วผมก็รู้สึกว่ายินเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาพูดในวันนี้ จริง ๆ แล้ว อาคารหลังนี้ในการเขียนเนี่ยครับ ถามว่า สัดส่วนต่าง ๆ ที่ท่านกำหนดมาเนี่ยนะ คือท่านเนี่ย จากที่ให้งานชิ้นนี้มา ถามจริง ๆ เวลาในการเขียนเนี่ยเราทำกันน้อยมากเพราะเรา ต้องทำงานพระเมรุมาก่อนของสมเด็จพระเจ้า แล้วท่านเนี่ยก็ไม่มีเวลามาลงลึกอะไรมาก ท่านจะบอกว่าก่อเกียรติ เอามุขเปิดแล้วก็ มีจั่วมีช่อฟ้า ใบระกา เอ็งลองไปร่างดูมาสิ เนี่ยท่านให้แค่นี้ นะครับ ถ้าคนที่ไม่กล้าและไม่มีความมั่นใจ ทำอะไรเป็น ท่านก็เอ็งลองขยับมาดูสิ เอ็งก็ไปดูลิขของอาจารย์ประเวศ นะ ท่านทำไว้แล้ว เนี่ยท่านว่าอย่างนี้ ที่นี้ถามว่าไอ้กฎทองคำ หรือว่ารูปปลักระยะอาคารต่าง ๆ เนี่ย ท่านจะให้ช่วงเสาว่าเอาเสาคู่ ที่นี้ปมก็ลองขึ้นไปดูทรง ผมได้มา 3 เรื่องจากการเขียนแบบอาคารกาญจนาภิเษก แล้ว 3 เรื่องนี้ผมว่า พูดคุยกับท่านมาโดยตลอดว่า เออ นี่แหละหัวใจในการออกแบบสถาปัตยกรรมไทย ส่วนที่ 1 สัดส่วนของจั่ว มันน่าจะอยู่ที่ประมาณ 4:3 ถ้ากว้างกว่า 4 ต้องสูงประมาณ 3 กว่า ๆ แต่เราเอาให้ทรงทรงมันขึ้นขึ้นไปอีก มันน่าจะประมาณ 3 ครั้ง นี่เป็นเรื่องความสามารถเฉพาะตัวแล้ว นี่ผมจะพอร่างเสร็จ ท่านจะมาดู พอมาดูบริเวณช่วงเสาก็เหมือนกัน เราก็ใช้กฎของผมเนี่ย ผมไม่รู้ความรู้สึกยังงี้ ท่านอาวุธเนี่ย วิธีการของท่าน ถึงเวลาเราเขียน ๆ ท่านก็ดึงไม้ที่ลงมา ปัด เอ๊ย ก่อ

เกียรติ เอาแค่นี้ละ สูงแค่นี้พอช่วงเสา ใต้เราเนี่ยมันไม่รู้ ไม่มี
ประสบการณ์ในการมองความงาม มองไม่ออกไม่รู้จะคิด
อะไร ได้กฎทองคำที่เราว่านี่แหละ สัดส่วน ของสี่เหลี่ยมที่ว่า
ในช่วงเสาเนี่ย มันอยู่ที่ประมาณ เมื่อเอาสี่เหลี่ยมมาวางแล้ว
ทบอีกครั้งหนึ่งมันจะเป็นสี่เหลี่ยมที่สวยงามที่สุด เนี่ย ผมได้สูตร
ตัวนี้มา ในการเขียน แต่ท่านอาจารย์ท่าน ผมว่าท่านเป็น
พหุสูตร เพราะว่าท่านมอง เห็นปั๊บ เอาเท่านี้แหละก่อเกียรติ
แล้วมาตรงกันแป๊ะ พอดีเลย เรามองช่วงเสา ตรงกลางเนี่ย
คือผมขึ้นตัวอาคาร ผมก็ใช้ลักษณะนี้ แล้วท่านก็พูดกล่าวไว้
เมื่อกี้เนี่ย เรื่อง มาเกี่ยวเนี่ย คือการปักตัวฉัตรนั่นเอง ท่าน
บอกเอ๊ย ก่อเกียรติไม่รู้ฉัตรปักได้รึเปล่า เดี๋ยวผมไปหา
สัดส่วนมาก่อนอย่างเนี่ย หรือไม่กระหว่างการทำงานเนี่ย ก็
อย่างที่ว่านะผมสมมุติฐานอยู่เรื่อย คือใช้ทฤษฎีกระต่ายกับ
พญาอินทรี คือ ผมนี้เป็นกระต่าย อ้า กระต่ายก็ผิด เขียนไป
ด้วยกินไปด้วย แต่ว่าก็ต้องดูพญาอินทรีเนี่ยเวลาไม่อยู่เนี่ย
เราทำให้เพลินไปเลย เพราะว่าท่านทั้ง ผมก็จะเขียนไปเรื่อย
พญาอินทรีมาถึงก็ดูจากข้างบน ดูสูง ก็ดู อู๊ย สวยตรงไหน
ไม่สวยท่านก็จะปรับแก้ ทำไดอะแกรมว่า 1 2 3 ต้องเป็น
อย่างนี้นะ เขียนอย่างนี้นะ มีดပ် มีดပ် ดပ်เล็ก ดပ်น้อย ต้อง
เป็นอย่างนี้ อย่างนี้นะก่อเกียรติ ต้องขึ้นมาจากโครงข้างใน
เรา ใต้เราครั้งแรกไม่รู้ว่ กี่ชั้นเลย จั่วเนี่ย ประสบการณ์ ที่นี้
ผมก็อยากจะถ่ายให้ท่านพูดส่วนนี้ มากกว่า ยกตัวอย่าง
รวงผึ้ง อา ที่นี้จะใช้รวงผึ้งเป็นมุขเปิด เอ๊ย ก่อเกียรติ เราต้อง

จักริน

ธนารัตน์

ก่อเกียรติ

สุทิน

ก่อเกียรติ

เปิดให้สวย จะต้องงาม จะต้องยังงี้ เอ็งไปดูรวงผึ้งที่สวยงาม
ที่สุดมันมีอยู่ 3 ที่ อย่างนี้เห็นมัย ท่านไม่ได้สอนด้วยวิธีการ
แต่ท่านสอนด้วยการทำงาน

: ขออนุญาตนะ ให้ปอนด์ชี้รวงผึ้งให้ผู้ฟังดูด้วย

: รวงผึ้งคือตรงนี้นะครับ

: ผมชี้ให้ดูว่า การทำงานของท่านที่ทุกจุด ปรัชญาท่านเนี่ย
ท่านมีเวลาทำให้ดีที่สุด แต่ถ้าเวลาน้อย ทำเสร็จดีกว่าทำดี
อย่างที่ว่างานไม่ดี งาน ไม่

: งานดีแต่ไม่เสร็จ

: งานดี แต่งานไม่เสร็จ ค่าไม่มี นี่สัจจะ ที่นี้ผมกลับมาที่
รวงผึ้งอาจารย์ รวงผึ้งเนี่ย เอ็งไปดูซิ ท่านไม่เขียนให้ดูนะ
ท่านอาจารย์ท่านไม่เขียนให้หรอก รวงผึ้งไปดูซิ วัดสุทัศน์ เราก็
ต้องไปแหงนดูละ

ธนาวัฒน์ : เดี่ยว ลงกันซักนิดกับตรงนั้นะครับ สำหรับคนที่ไม่ได้ศึกษา
มาโดยตรง ตรงนี้ครับคือเขาเรียกว่าสาหร่ายรวงผึ้งครับ ที่วัง
เกาะเสาล้อมมาที่ท้องของหน้าจั่ว แล้วก็วิ่งลงมา

ก่อเกียรติ : อ้อ ถ้าจะให้ไปดูที่นั่นแล้ว พระที่นั่งอาภรณ์ภิโมกข์ปราสาท
อ่า ลายลักษณะยังงี้ ไม่ก็ที่ประชุมของมนตรีเก่า อย่างนี้
ผมยกตัวอย่างเบื้องต้นก่อนนะครับ ท่านใส่รายละเอียดทุก ๆ
จุด ท่านคิดหมดแม้กระทั่งฐาน เดี่ยววิทยากรเค้าจะถาม
ต่อไป แต่ผมก็น่าจะถามขึ้นมาว่า ฐานที่ท่านคิดเนี่ยทำไม
ต้องเป็นฐานเตี้ย ผมก็เหมือนเราน่าจะเป็นบัวน่าจะสวยกว่า
ตอนที่เราทำงานพระเมรุสมเด็จพระเจ้าตากสิน พระที่นั่งทรง
ธรรม อู๋ย ก่อเกียรติ สักส่วนนี้สวยมาก ผมว่าให้ท่านพูด
ดีกว่านะฮะ เดี่ยวผมจะพูดมากไป แล้วก็เรื่องรั้ว เรื่องอะไร
ท่านทำในลักษณะที่ อย่าทำหมดอย่างเนี่ย ตัดตอนบางส่วน
ทำให้มันเกิดมีต้นไม้ ความนิ่มนวล ให้มันเกิด ผู้ดูที่เข้าใจ
ที่ว่าท่านใช้กฎ 3 เรื่องนะ ลักษณะ จังหวะ รูปทรง ผม ผม
อ้อ อาจารย์ท่านพระพรหมดั่งน่าน อย่างที่บอกลูกไม้หล่นไม่
ไกลต้น ท่านอาวุธ เอ๊ะ ท่านใช้สูตรนี้มาตั้งกะ ท่านก็จะดู
รูปทรง แล้วผมเนี่ยบางทีเขียนแบบเนี่ย จะเขียนลายขึ้นมา
ก่อน จะเขียนแต่ลายเลย ท่านบอกไม่เอา เนี่ย ๆ จั่วหลัง เนี่ย
ผมว่า อย่างที่บอกการอยู่ใกล้กันเยอะ ๆ จะได้ประโยชน์จาก
ตรงนี้มาสู่จากข้าง มาสู่ข้างอีกยุค คือท่านปลูกต้นไม้ไว้ที่ผม
ที่ผ่านเข้ามาแต่ท่านสอนแบบว่า ไม่ได้สอน หรือท่านไม่

ต้องการจะสอน ก็สอนหมดผมก็ไม่ต้องคิดอะไร ผมเคยได้
ยินว่าท่านบอก เอ๊ย คนนะไม่ใช่สิ่ว ถ้าสิ่วต้องมีคนมาตอก
มันถึงจะทำงาน เอ็งมันไม่ใช่ เอ็งต้องทำออกมาแล้วข้าจะดู
เองอย่างนี้ ท่านจะเป็นพญาอินทรี จะมาดูว่าเราทำถูกต้อง
มั่งมัย การใช้กระดาดอะไรยังงี้ต่าง ๆ วัสดุเป็นอย่างไร
อย่างนี้ คือการเขียนแบบกาญจนาภิเษก แล้วเราก็
สนุกสนาน ไม่ได้มาซีดกรอบให้เรา เอ๊ย ต้องเสร็จตามนะ แต่
ผมนะไม่ใช่ คือผม นักมนุษย์ป็นใจ ใจนักสู้อยู่แล้ว ทั้งวันทั้ง
คืนอยู่ที่ตรงนั้น และผมว่าผมคลุกคลีอยู่กับท่านประมาณ 3
ทุ่ม 4 ทุ่ม เนี่ยกาญจนาภิเษกเริ่มเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2539
อันนี้มัน 53 มันตกประมาณ 15 ปีเนาะ เนี่ยเราอดคอทำงาน
3 ทหารเสียอย่างที่ว่าเป็นอย่างนั้น

จักริน

: คือจากงานนี้รู้เลยใช่ไหมครับ

ก่อเกียรติ

: ใช่วิโห ผมได้ ผมเหมือนว่าบิ่นขึ้น ท่านส่งให้เป็นว่า แต่ว่า
ว่าตัวนี้จะหลุดลอยยังงี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ครับ เดี่ยวถ้าเกิด
เขาไว้ต่อดีกว่า

ธนาวัฒน์

: จันเดี๋ยวก็เรามาลงในรายละเอียดในสิ่งที่พี่ก่อเกียรติได้
เกริ่นไปนะครับ อย่างเป็นเรื่องของฐานครับอาจารย์ หลาย
ๆ ท่านอาจจะงงว่า ฐานเตี้ยคืออะไร นะครับ ในส่วนเนี่ย
ฐานของอาคารเนี่ย ถ้าเป็นเรียบหน้าตัด เป็นหน้ากระดาน
อย่างเนี่ย เราจะเรียกว่าฐานเตี้ย ในเชิงสถาปัตยกรรมไทย

นะครับ ที่นี้ฐานปัทม์ หรือฐานบัวที่เรารู้จักกันก็ถึงภาพในโบสถ์ ในวิหารก็จะมีบัวคว่ำบัวหงายคือฐาน น่าจะเป็นฐานที่คนไทยรู้จักกันซะส่วนใหญ่ ฐานปัทม์นะครับ อาจารย์มีแนวความคิดยังไงครับถึงได้ลดความเป็นบัว ด้วยความเข้าใจของผม ผมว่าฐานปัทม์เนี่ยมันศักดิ์สูง สูงกว่าฐานเชิงเพราะฉะนั้นการทำพระที่นั่งทำไมถึงได้เลือกใช้ฐานเพียงซึ่งเรียบกว่าอย่างนี้นะครับ

พลอากาศตรีอาวุธ

: คือฐานเชิงครับ ส่วนใหญ่แล้วเนี่ย มันจะวิ่งไปในทางยาวมากกว่า อย่างเป็นต้นว่าฐานปัทม์เนี่ย ยกตัวอย่างเช่น มันก็จะเป็นหน้ากระดาน บัวหงาย แล้วก็มีเส้นลดระดับ แล้วก็ เป็นท้องไม้ ข้างล่างก็เป็นบัวคว่ำ มันจะส่วนใหญ่มันจะวิ่งไปในทางยาว ถ้าเผื่อว่าเราต้องการความรู้สึกที่มันสูงขึ้นเนี่ย มันค่อนข้างทำยาก เอา ลองไปทำดู ลองไปเขียนฐานปัทม์ที่จะให้ความรู้สึกทางสูงเนี่ยมันทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นเนี่ย อันหนึ่ง คือ ถ้าเผื่อว่าเราเปลี่ยนลักษณะเสียอย่างเริ่มต้นว่า อย่างเนี่ย คือทำฐานสูงกว่านี้ไม่ได้ กระโดดมันหลายชั้นมาก พระเจ้าอยู่หัวขึ้นลำบาก แต่ว่าทำอย่างไรทำให้เกิดความรู้สึก

ว่า ฐานมันสูง เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อถ้าจะทำให้เกิดความรู้สึก ฐานสูงเนี่ย มันไม่จำเป็นต้องใช้ฐานปัทม์ แต่เส้นท้อง แต่ถ้าเผื่อว่าใส่บัวเข้าไปเมื่อไหร่ ท้องมันมันจะสั้นทีเดียว ไปติดให้ ท้องมันมันยาวไป สัดส่วนของฐานปัทม์มันจะเสีย เพราะฉะนั้นอย่างอันนี้เนี่ย เราก็บอกตัดออกเถอะ บัวไม่เอานะอะ เอาแต่ลดใส่สองเส้น บน ล่าง แล้วก็เอาไม้ตีเป็นเส้น ซะ เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าถ้าเผื่อว่าผมลงมันจะได้รู้สึกว่าสูงขึ้นเองแหละ เพราะฉะนั้นใช้อย่างนี้นั้นเป็นวิธีการ ออกแบบของเรา มันไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว ว่าจะต้องทำ อย่างนี้ อย่างนี้ แต่ถ้าเผื่อว่าคิดว่า เราอยากให้เป็นอย่างนี้ เราจำอย่างไร แต่ว่าอันนี้ข้างบนมันจะมีอีกชั้นนะ ตัวพระที่นั่ง ข้างบนวางอยู่บนชั้นประทักษิณ ก็มีอีกชั้นหนึ่ง นะอะ อันนั้นก็ใช้ฐานปัทม์นะอะ หรือฐานสิงห์ไม่รู้ละ นะอะ ก็มีอีกชั้นหนึ่งนะครับ ที่นี้อ่างตัวพนักร ถ้าเผื่อว่าเราทำพนักร ต่อเนื่องกันไปตลอดอย่างที่เราเคยทำนะอะ ก็พนักรก็จะสูงประมาณซัก 80 ซม. 75-80 อะไรอย่างเงี้ย มันก็ทึบไปหมดนะ นะอะ ที่นี้ก็มานั่งคิดว่า เอ ตัวฐานประทักษิณเนี่ย มันเหมือนกับเป็นขอบเขตของตัวพระที่นั่งทั้งหมด เพราะฉะนั้นการที่เอาพนักรทำไว้แค่หัวมุมนี้ก็เหมือนกับราชวัติที่มามีปากเพื่อกำหนดเขต เห็นไหมเวลาที่เขาทำพิธี บวงสรวงอะไรต่าง ๆ เขาก็มีราชวัติมาปักแล้วมีกล้วย อ้อย ผูกไว้ อันนี้ก็คือลักษณะความคิด คืออย่างนี้ ที่เอามาใส่ไว้ เพื่อเป็นตัวกำหนดเขตเท่านั้นเอง ส่วนช่วงกลางเนี่ยก็คิดว่า

อยากจะเปิด แล้วก็ที่แรกเขียนต้นไม้ไปหมดละ เป็นเหมือนกับพนักเป็นรั้วต้นไม้ อยากให้มันเป็นดอกไม้ แต่ว่าถ้าพืดไปหมดละ เขียนแล้วเนี่ยมันไม่สวย มันไม่มีอะไรเลยเป็นต้นไม้เขียวตลอด ก็เลยคิดว่าทำพุ่มมาประดับ มาสลับกันไป ระหว่างพุ่มก็เอาต้นไม้ใส่ แล้วพุ่มกลางคืนเราใส่ไฟ กลางคืนก็จะมีไฟอยู่ด้วยที่พุ่ม ที่พุ่มเป็นพุ่มโปร่งมีไฟใส่ข้างใน แล้วก็อีกอันหนึ่งไอ้พุ่มเนี่ย ความหมายของพุ่มเนี่ยมันก็คือ เครื่องสักการะ มันก็เหมือนกับ เห็นไหม เวลาทำอนุสาวรีย์ต่างๆ มันก็จะมีพุ่ม ตั้งข้าง ๆ เหมือน เหมือนเครื่องสักการะอยู่แล้วนะฮะ เพราะฉะนั้นอันเนี่ยก็อันหนึ่งที่เราสามารถใส่เข้าไปได้ โดยให้มันมีความหมายให้เป็นเครื่องสักการะด้วย อะไรด้วย เนี่ยนะครับ อันนี้ก็เป็นวิธิตที่เราจะใส่เข้าไปว่าเราจะคิดอย่างไร อันนี้ก็คืออันหนึ่ง

ธนารัตน์

พลอากาศตรีอาวุธ

ธนารัตน์

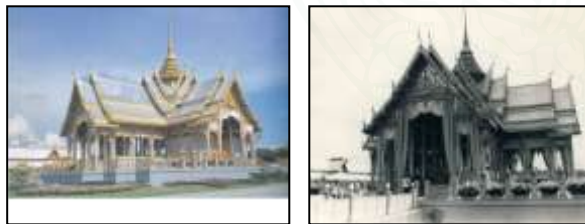
: จริง ๆ ในพระมณฑปวงสรวงนี้ ถ้าผมดูไม่ผิดในภาพมีฉัตรปิดอยู่หน้าพระอาจารย์ กับพระที่นั่งมันจะต่างกันอย่างไร

: เนี่ย ลักษณะเหมือนกัน อันนี้เป็นราชวัตรที่ปักเพื่อเป็นแนวของพระมณฑปวงสรวง อันนี้จะเห็นว่าฉัตรที่ปักที่ราชวัตรนี้จะไม่เหมือนฉัตรปกติ อันนี้เป็นฉัตรที่เราใช้สำหรับราชวัตรคือมีธงอยู่ข้างบน ปลายฉัตร บนปลายฉัตรจะมีธงติดอยู่ด้วยปกติฉัตรจะไม่มีหรอก มันก็เป็นฉัตรแล้วก็ป็นยอดเฉย ๆ แต่ถ้าเผื่อฉัตรที่ใช้กับราชวัตรนี้จะต้องมีธงติดอยู่ข้างบน นะฮะ เพราะฉะนั้นเวลาเราทำเนี่ย ถ้าเราอยากให้อันนี้เป็นอะไรเราต้องไปดูด้วยว่าเขาใช้อะไร แล้วเราก็ทำตามนั้น นะฮะ

: อาจารย์ครับ แล้วส่วนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านเสด็จจะมีบันไดอยู่ 2 ทิศ ในตัวอาคารพระที่นั่งนั้นะครับ จะเห็นว่าตัวบันไดไม่เหมือนกัน ด้านหนึ่งจะเป็นบันไดธรรมดาตรง ๆ อีกด้านหนึ่งจะเป็นบันไดลักษณะ ถ่ายลงมาเป็นขั้นบันได

จักริน

: ที่เห็นในรูปมี 5 พุ่ม นี่คืออย่างไรครับท่าน

พลอากาศตรีอาวุธ

: ไม่ ไม่ ไม่มีอะไรฮะ 5 พุ่มนี้ก็จังหวะที่เราใส่เข้าไปความจริงไม่เท่ากัน อีกข้างก็น้อยกว่า เพราะว่าด้านสั้น ด้านยาว ไม่เท่ากัน ใส่ช่วงจังหวะให้มันได้ละกัน อันนี้มันเป็น

พลอากาศตรีอาวุธ	: ความจริงมันไม่มีอะไรหรอกครับ บันไดมันก็เหมือนกันละ คือเราอยากจะเน้นตรงไหนนะครับ เพราะว่าอันนี้บันไดนั้นมันเป็นบันไดด้านหน้า ด้านที่พระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จออกมาหาสมาคม เพราะฉะนั้นเนี่ย การที่จะเน้นให้มีความรู้สึกว่ามันนี้	จักริน	นะฮะ เพราะว่าวิศวกรเราใช้ได้อยู่แล้วทุกอัน ส่งไปเถอะนะฮะ
	มันไม่ใช่ปกตินะฮะ เราจะทำอย่างไร แทนที่เราจะทำบันไดปกติขึ้นมา อันนี้เปิดแล้วก็ให้มองขึ้นไปแล้วเห็นพระเจ้าอยู่หัวเลย อย่างเนี่ยนะครับ เพราะพระเจ้าอยู่หัวท่านประทับอยู่ตรงกลางข้างบนเนี่ย อย่างนั้นะครับ แนวที่จะเอตรงที่ประทับอย่างนี้ แทนที่จะทำพนักสูงอย่างเนี่ยผมก็เปลี่ยนเป็นพนักเตี้ยนิดเดียว คือเพียงแต่กันตกเท่านั้นเอง พนักสูงประมาณฟุตหนึ่ง ประมาณคืบกว่า ๆ เนี่ยนะฮะ ที่ทำไว้เล็ก ๆ เพราะว่าถอยเข้าไปคือที่ประทับนะฮะ การไม่มีพนักเลยก็มันเสี่ยงนะ มันไม่ใช่ว่าจะตกหรอกแต่ดูเหมือนว่ามันจะตก บางทีเนี่ย	ก่อเกียรติ	: แล้วอีกกรณีหนึ่ง ครับ คือ
		จักริน	: ถ้าอย่างนี้ท่านอาจจะพูดเลย ผมอยากให้ท่านอธิบายนิดหนึ่ง การแก้ปัญหาของเสาเนี่ย มันจะเป็นประสบการณ์ที่ช่างต่อไปจะทำงาน ใช้เสาเนี่ย บางทีเสาไม้มาวางโดนแดดโดนอะไรเนี่ย เสาคอดงได้ ที่ผมมองที่เห็นท่านอาวุธวิธีแก้เสาคอด เราไม่มีเวลามานั่งใส่มากมายนะฮะท่านจะใช้ไม้เนื้อครึ่งสามมาเจาะร่องแล้วไปใส่ไว้ที่มุม เพราะฉะนั้นทุกเสาจะเท่ากันหมดแล้วดูตรงแนวเลย เนี่ยวิธีคิด
		ก่อเกียรติ	: คือจับเพี้ยมใหม่หมด
จักริน	: ที่นี้เรียนถามอีกเรื่องหนึ่งคือ เอ่อ ภายในที่เป็นเสาไม้เนาะครับ มันมีข้อจำกัดเรื่อง SPAN เวลาออกแบบ แล้วมีปัญหาใหม่ครับ เวลาใช้งานพื้นที่แล้วจะต้องทำอย่างไร	พลอากาศตรีอาวุธ	: ไม่แน่ใจ ท่านได้ความคิดมาจากไหน
พลอากาศตรีอาวุธ	: ความจริง SPAN มันไม่ค่อยมี เออ ไม่ค่อยจะเป็นปัญหาเพราะเรามีวิศวกรเก่ง เรากำหนดแค่นี้ วิศวกรไปทำให้เราให้ได้ละกัน จะใส่โครงเหล็กจะใส่ TRUSS เหล็กก็ไม่ว่า แต่ว่าเราอยากได้ SPAN ขนาดนี้ เพราะฉะนั้นมันไม่ค่อยมีปัญหา		: มันใส่ไม่ทันหรอก เมื่อก่อนมันมันดัดนะ ตอนทำพระเมรุนี้ดัดเสา ตอนเราปรับเสาให้มันตรง อันที่มันคดเอาออกเลย อันนี้ไม่มีปัญหาคัดเลยครับ เพราะว่าเวลาไม่มี ขณะที่รู้พระเมรุไป สร้างหลังนี้ไปด้วย พระเมรุรู้ไปส่วนหนึ่ง อันนี้ก็สร้างไปส่วนหนึ่งนะฮะ ไล่ตามกันไปอย่างนี้เลย มันไม่มีเวลาทำอะไรอย่างนั้นเลย เพราะฉะนั้นผมก็ปรับเสานี้เอาไม้อื่นมาปรับดีกว่า เอาไม้อดีตให้มันเข้าไปแล้วเอาไม้เนื้อครึ่งมาเจาะให้เป็น

มุ่มเข้า เขามาตีที่มุ่ม เพราะฉะนั้นตรงนี้เราตัดได้ เราจะเอา
ตรงอย่างไรก็ได้ เราจะปรับแคไหนก็ได้

ธนารัตน์ : อ้อ หมายความว่าเสาที่เราเห็นอยู่นี้ คือไม่ใช่เสาขึ้น
เดียวกันทั้งต้น

พลอากาศตรีอาวุธ : ไม่ใช่ ไม่ใช่

ธนารัตน์ : มันมีแกนเสาอยู่ข้างใน

พลอากาศตรีอาวุธ : เออ มันอยู่ข้างใน

ธนารัตน์ : แล้วข้างนอกก็มาเพาะให้ตรงมุ่ม

พลอากาศตรีอาวุธ : แล้วก็เอาตัวไม้เนี่ยเป็นคิ้ว

จักริน : นั้นเรียนถามอีกนิดหนึ่ง สงสัยนะจะว่า คือถ้ามันเป็นอย่าง
นี้แล้ว โครงสร้างเหล็กแล้วทำไมเราไม่ทำ

ธนารัตน์ : เสาเป็นเหล็กไปเลย

พลอากาศตรีอาวุธ : ตอนหลังนี้เป็นเหล็กไง ตอนนั้นเนี่ยมันไม่เป็นเหล็ก งานนี้มี
วิวัฒนาการมาเริ่มต้นเนี่ยจะเห็นว่า ตอนงานพระเมรุสมเด็จพระ
พระนางเจ้ารำไพเพ็ญ แะก็เป็นไม้ ไม้ไม่เข็มกลม ๆ เนี่ยมา
ตัดยาวชักประมาณชัก เกือบสองฟุต หรือเมตรหนึ่งเนี่ย ไม่
เกินสามฟุตหรือเมตรหนึ่งเนี่ย แล้วเอาเหล็กร้อยเจาะรูเอา

เหล็กเส้นร้อยเย็บให้ติดกันเป็นแผง แล้วก็เอาเสาเนี่ยตั้งบน
นั้นบนระแนง อันนี้ก็คือวิวัฒนาการ แล้วก็เสาก็เป็นเสาไม้ พอ
มาถึงงานสมเด็จพระศรี นະสะ ตัวเสายังเป็นไม้อยู่แต่โครง
นะเป็นเหล็กหมด ตอนสมเด็จพระนางเจ้ารำไพเพ็ญโครงบนก็
เป็นไม้นะ โครงเครื่องยอดทั้งหมดนี้เป็นไม้ ไม้ทั้งหมดเลย
ไม่ได้ใช้เหล็กเลย แล้วพอมาถึงครั้งงานสมเด็จพระศรีงาน
นี้นะ โครงบนเป็นเหล็กแล้ว แต่เสายังเป็นไม้อยู่ พอมาถึง
งานพระเมรุสมเด็จพระมหาลง ทั้งเสาทันโครงทั้งหมดเหล็ก
หมด เพราะฉะนั้นเนี่ยคือวิวัฒนาการของวัสดุที่ใช้ หลังจากก็
เหมือนกัน อาจารย์ประจำเขตทำสมัยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพ
ยังไม่มีแผ่นเมลทอลชีทเลย มีแต่สังกะสีลอนเล็ก อาจารย์
ประจำเขตก็เอาสังกะสีลอนเล็กมาUNG แล้วก็เอาผ้าคาดทับนะสะ
เอาผ้าเนี่ยเย็บทับลงไปบนสังกะสีอีกที

จักริน : นี่คือทดลองงานนั้นเลยใช่ไหมหะ

พลอากาศตรีอาวุธ : ที่จริงการเอาผ้าคาดเนี่ยมันมีมาแต่โบราณแล้ว นะสะ ไปดู
รูปเขียนเก่าหรือรูปถ่ายเก่าชี่ สมัยรัชกาลที่ 4 ที่5 เนี่ย
หลังคามุงจากแล้วก็เอาผ้าทับไปบนจากอีกที ทำมาแต่
โบราณแล้ว นะสะเนี่ย เอาผ้ามาทับ เพราะมันไม่สวย แล้วก็
เอาผ้า อาจจะเป็นผ้ายกงาม ๆ เนี่ย ปิดทับไปบนหลังคานะ
ครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นวิธีการหนึ่ง พอมาถึงวัสดุเริ่ม
เปลี่ยนก็ยังใช้สังกะสีลอนเล็ก แล้วก็ผ้าคาดปิด พอถึงรุ่น

ผมทำงาน สมเด็จพระศรีเน่ยมันมีเมลทอลซีทอยู่แล้ว ก็เอา เมลทอลซีทมุงเลยไม่ต้องเอาดาดผ้าแล้ว มันก็เป็นเส้น ๆ เหมือนไอ้กระเบื้องลอนก่าบกล้วยแหละ นะฮะ เราก็ใช้เงา ก็เปลี่ยนไปไอ้อย่างนั้นนะฮะ มันก็ขึ้นอยู่กับวัสดุที่มีอยู่ด้วย แล้วก็วิวัฒนาการของวัสดุด้วยแล้ว เราก็นำมาประยุกต์ ขึ้นมาใช้กับงานสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งผมว่าต่อไปมันก็ต้องเป็นอย่างนี้หมด นะฮะ คงไปยืนอยู่ว่า คุณจะต้องใช้บาน ประตูหนา 3” เปิดด้วยครก อย่างเงี้ยอย่างเงาเนี้ยคงไม่ได้ แล้ว คุณจะไปหาไม้สามนิ้วจากไหนละ มาเพาะแผ่นเดียว มันก็ไม่มี ต่อไปคุณอาจจะต้องใช้ไม้บางคือเปลี่ยน เออ จาก ประตูไม้เป็นประตูกระจก หรือประตูสุมาร์ทบอร์ดก็ต้องทำ นะฮะ เพราะว่ามันจะต้องเปลี่ยนไป จะไปนั่งคิดว่าจะต้องใช้ วัสดุดั้งเดิมทีเดียวนะไม่ได้หรอก มันก็ต้อง เปลี่ยนไปตามยุคแต่ว่าการที่จะรักษารูปแบบของ สถาปัตยกรรมไทยไว้อย่างไร แล้วเลือกวัสดุที่จะเอามาใช้ให้ ได้เข้ากับมัน อันเนี้ยเราหน้าที่สถาปนิกจะต้องเป็นคนคิด

ก่อเกียรติ

จักริน

: อย่างนี้เราจะรู้ได้เองใช่ไหมครับว่าถึงเวลามันจะเหมาะ หรือไม่อย่างไร

พลอากาศตรีอาวุธ

: มันถึงเวลา ตัวเรานี้แหละครับที่จะต้องทำ ผมทำวัด พระราม 9 หลังคาทำมุงด้วยแผ่นเมททอลซีท หน้าต่างก็เป็น กรอบอลูมิเนียม กระจก แล้วถามว่ามันเป็นโบสถ์หรือเปล่า

ละ หลังนั้นนะ มันก็เอาลวดบัวไล่ให้เหมือนกับกรอบไม้ แทนที่จะเป็นกรอบไม้ก็เอาปูนเนี้ยไล่แล้วก็ไปตัดนะ ใช้ทุก อัด ไปแปะแล้วข้างล่างมีทุกแล้วมีตะปูสแตนเลสอัดเข้าไป ติดแน่นอยู่เนี้ย ตอนนี้อยู่ตั้งแต่ปี 35 ก็ยังอยู่ สร้างเสร็จปี 35 ก็ สิบกว่าปีแล้วเนี้ยก็ยังอยู่ดี เนี้ยใช้ผูกหมดเลย อันแรกที่ฉันเริ่ม ใช้ทุกติดนี่ก็คือหอพระที่กระทรวงศึกษาธิการที่ใช้ทุกอัดเนี้ย เพราะเขาแรงจะให้มันเสร็จถือปูนไม่ทัน เราก็มาคิดว่า เอ ถ้า เราไล่ให้มันเป็นเส้นเนี้ย แล้วเอาไปติดได้ไหม แล้วมันก็ดี เหมือนกันนี้ แล้วขณะนี้ก็ใช้ไปไม่รู้กี่หลังแล้วนะ เรือนไทยที่ ของรัชกาลที่ 2 ที่อัมพวา ฝาทั้งหมดเป็นปูนทำเป็นลูกฟัก เหมือนฝาประคนลูกฟัก อัดด้วยทุกทั้งหมดทั้งนั้นเลย แต่ควร จะใช้สแตนเลสเนี้ยมันจะได้ไม่เป็นสนิม เนี้ยมาก็ต้อง เปลี่ยนไป คุณจะมานั่งคิดว่าฝาประคนจะต้องด้วยไม้ทั้งหมด ทำลูกฟักด้วยไม้เนี้ยมันเป็นไปไม่ได้แล้ว หาไม้ไม่ได้แล้ว

: วิทยาการไม่ได้ถาม เดี่ยวผมถามแทน เรื่องสีตัวอาคารไม่ทราบที่ท่านให้หัวใจหลัก มันเป็นเรื่องว่าอาคารกาญจนาภิเษกด้วยว่า SIMPLE โทนทองที่ว่า ในสีที่ท่านใช้นะฮะ หลังคาทั้งหมดอะไรต่าง ๆ รวมถึงสีทอง คือผมอยู่กับท่าน ท่านรู้สึกมันเบา ๆ ก่อเกียรติแต่ว่า สีต้องสีอย่างนั้นะ ผมต้องขอให้ท่านอธิบายซักนิดหนึ่งเพื่อเป็นข้อความรู้จะครับ

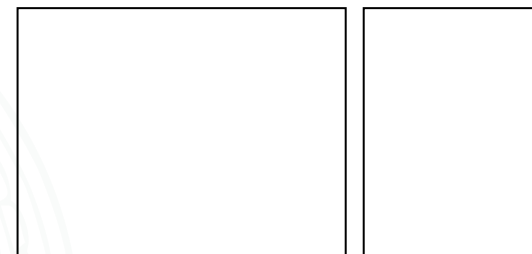
พลอากาศตรีอาวุธ : คือจริง ๆ แล้วหลังนั้นะครับ เป็นพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ที่แรกคิดอยากจะทาทองทั้งหลังเลย ที่นี้ลองมาดูแล้วมัน เป็นไปไม่ได้มันไม่ไหวนะฮะ มันทองอะไรทั้งหลังเลยมันไม่มี อะไรเลย เพราะฉะนั้นเนี่ยก็เปลี่ยน กับบอกว่าเอาเงินกับทอง ละกัน รัชดามาแล้ว มาถึงกาญจนาเนี่ย ส่วนที่เป็นทองก็เป็น เครื่องประดับทั้งหมด ส่วนที่เป็นหลังคาเป็นผนังก็ใช้สีเงิน ซึ่ง น้ำหนักมันก็พออย่างเงี้ย แต่ไม่ใช่วิเศษ ความจริงสีมันก็ชัด มันค่อนข้างเบา แต่ในความหมายเราก็อยากให้มันเป็น คิด ว่ามันเป็นพระที่นั่งกาญจนาภิเษก ที่แรกทาทองหมดเลยนะ มันไม่สวยเลยนะฮะ มันแย่มากจริง ๆ เลย ลองทาดูเสาต้นหนึ่งนะ ต้องลบทิ้งนะ มันไม่ได้ มันไม่ใช่อยู่เราคิดว่าเราจะทำอะไร แล้วบอกเขาไป แล้วมันจะได้ ผมว่า เออ เราต้องไปดูบางที่ เราอาจจะจินตนาการแล้วว่าเราเนี่ยทำออกมาแล้วว่ามันดี แต่พอทำออกมาจริง ๆ แล้ว เข้าเนี่ย มันอาจจะมีส่วนที่ จำนวนเยอะเกินไปมาก เกินจนกระทั่งมันใส่เข้าไปแล้วมันไม่ ไหว เนี่ยอย่าง ๆ นี่เป็นต้น อย่างเช่น เนี่ย ทาเสาเข้าไปต้น เดียว ทองทั้งต้น ยังไม่ไหวเลย แล้วลองคิดว่าทาทั้งหลัง แล้วจะเป็นอย่างไร ต้องมาเปลี่ยนต้องมาแก้สีให้มันลดลง สี มันก็เลยออกมาเป็นอย่างนี้นะฮะ

ธนารัตน์

: เทา ทอง อ้อ สีเทานี้คือสีถึงสีเงินเป็นเงินทอง

พลอากาศตรีอาวุธ : ที่จริงนี้เป็นสีเงินเลยนะเนี่ย หลังคาเนี่ยใช้สีเงิน แต่มันออกมา เป็นสีเทา

จักริน : แล้วสำหรับอาคารอีกหลังหนึ่ง ที่พลับพลาทำเนียบในงาน กาญจนาภิเษกท่านทำด้วยรีเปล่า

พลอากาศตรีอาวุธ : ท่านะฮะ ผมทำหลายหลังนะ

จักริน : อันนั้นมีการออกแบบเพื่อลึงค์มาถึงอันนี้หรือเปล่า

พลอากาศตรีอาวุธ : คือมัน ที่จริงเนี่ยะเวลาทำงาน เวลามันไม่ทัน อันนี้ก็คล้าย ๆ กัน แนวคิดก็คล้าย ๆ กัน แต่อันนี้เสาสีแดงนะฮะ ถึงหลังคา เป็นสีทอง เครื่องยอดก็เป็นมงกุฎ แทนที่จะเป็นมณฑปมัน เป็นปราสาท ยอดเกี่ยวมันทำได้ทั้งนั้น มันอยู่ที่ลักษณะที่เรา จะทำต่อเนี่ยนะครับ อันนี้เป็นที่ทำเนียบ อันนี้ไม่ได้ดูเลย เขียนเสร็จแล้วท่าน ผอ. ท่านไปดูให้ ไม่ได้ไปเลย ขยายเนี่ย ทำที่นี้แล้วก็ส่งไป มันไปลงได้ไม่ได้ไม่ใช่หน้าที่ผม ผอ. ไปดู แทน

ธนารัตน์ : ครับ ครับ ครับผม จริง ๆ พอเห็นภาพนี้แล้วก็ทำให้เกิดข้อสงสัยได้นิดหนึ่งนะครับอาจารย์ ครับ ตรงในส่วนของเครื่องลายองหลังนี้จะเป็นข้อฟ้าปั้นลมเรียบ ๆ แต่ถ้าเป็นหลังพระที่นั่งกาญจนาภิเษกที่เราได้เห็นกันตั้งแต่ต้นจะเป็นแบบข้อฟ้า ไบระกา นาคสะดุ้งด้วย มันต่างกันอย่างไรในการเลือกใช้ นะครับ

พลอากาศตรีอาวุธ : ความจริง ดีไซน์ของเครื่องลายองนี้มันสูงกว่า เครื่องรวบ จะเห็นว่า ในพระบรมมหาราชวัง เป็นเครื่องลายองหมด ในวังหน้าพิพิธภัณฑสถานของเรา มีหลังหนึ่ง หลังที่เป็นเครื่องลายองเป็นหลังที่แปลกปลอมเข้าไป แต่ดู คุณดูนะ ไม่ว่าจะเป็นพุทธโธสวรย์ ศิวโมกขพิมานหรือหมู่พิมาน ไม่มีการใช้เครื่องลายองเลย เพราะว่ามันเป็นศักดิ์ มันพื้นฐานนาคศักดิ์ของสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงผู้ใช้ด้วย แต่ปัจจุบันนี้มันไม่มีแล้วนะฮะ แต่จะเห็นว่าโบราณเนียท่านแบ่งเอาไว้ชัด วังหน้า วังหลวงนี้ไม่เหมือนกัน หลังคามุงกระเบื้องเคลือบไม่ได้

ธนารัตน์ : อ้อ มันเป็นข้อบังคับไว้เลย

พลอากาศตรีอาวุธ : อ้อ มันเป็นข้อบังคับ เครื่องยอดทำไม่ได้นะวังหน้า เคยจะทำดู วัดพระแก้ววังหน้า ไปวัดพระแก้ววังหน้าแล้วไป แหวนดูข้างในซิ เขาสับซื่อไว้จะขึ้นยอดแล้วขึ้นไม่ได้นะ วังหลวงไม่ให้ขึ้น ทำในสมัยรัชกาลที่ 3 แล้วก็ล้มไป แต่ว่าทำที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ข้างในมันเตรียมไว้สำหรับยอดแล้ว เตรียมไว้แล้ว

ธนารัตน์

ก่อเกียรติ

: อ้อ ครับ

: ผมอยากจะถามถึงสัญลักษณ์ ซ่อนอยู่ในรูปทรงสถาปัตยกรรม เส้นในอากาศที่มองไม่เห็น เนี่ยผมได้จากท่านอาวุธที่ว่าเนี่ย ยกตัวอย่างด้วยอดและก็ตรงหน้าจั่ว ถ้าหน้าจั่วจริง ๆ ถ้าเข้าสื่อความหมายจริง ๆ ก็คือ องค์พระพุทธรูปนั่นเอง วางอยู่บนหน้าจั่ว เส้นตั้ง ไบระกา หางหงษ์ นี่คือเส้นเทาที่มันมาปิดอยู่ครับ แต่เส้นรอบนอกตัวเนี่ยที่ผมเขียนแล้ว ท่านอาวุธจะมาแก้อยู่เรื่อย อินทรีย์จะมากดู คือ หัวประมาณนี้นะ ตัวประมาณนี้นะ เข้าอยู่ประมาณนี้นะ ทำไมเราถึงเรื่องกระจิงฐานพระ ผมเกิดคำถามในใจ เอ๊ย ทำไมเรียกกระจิงฐาน พระอยู่บริเวณหน้าบัน เอ๊ตรงนี้ก็ต้องมีฐานพระ หน้าบันก็คือพระนั่นเอง แล้วก็ถัดลงมาตรงนี้ ตับตกนี้ ก็คือสาวก ถัดลงมาอีกปีกนกก็คือ สาวกองค์เล็ก มันการลดหลั่นของรูปทรงตรงนี้ คนที่จะทำงานได้หรือเข้าใจ สัดส่วนหรือสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในอาคารอย่างนี้ แต่ท่าน ท่านไม่บอก ท่านไม่บอก ท่านอาจจะเข้าใจอาจารย์พระพรหมอาจจะบอกไว้แล้ว ผมก็ไม่แน่ใจ เอาอย่างนี้ดีกว่า เกียรติ ตัวนี้ท่านนี้ประมาณนี้เนี่ยสัญลักษณ์ พอได้สัญลักษณ์อย่างนี้เสร็จเนี่ย เรามาทำงานกับท่านจะไปสองต่อเลย พลวัตร ท่านมองเรื่องความงาม แล้วเราใส่ความเชื่อตรงนี้เข้าไป ใส่สัญลักษณ์เข้าไป แต่เราอยู่ในใจ คงพูด

ออกมาได้ไม่เท่าไร แต่ความรู้สึกมันสอดคล้องกันในเรื่อง
ความรู้สึก มันสอดคล้องกันในรูปทรงที่มันอยู่กรอบนอก
อย่างเดียว แต่เราเขียนแต่แป แต่ว่าวระยะการอย่างนี้ แต่
สัญลักษณ์ที่มันซ่อนอยู่นี้ ลึก ๆ เราต้องเข้าใจผู้ออกแบบ
ผู้เขียนแบบนี้ครับ

พลอากาศตรีอาวุธ

: จริง ๆ หน้าจั่วเขียนขณะที่ เราเรียนเครื่องลายทองนี้ อาจารย์
พระพรหมท่านเคยเรียกจั่วพระควมนี้ พระควมคือพระ
บิดา เพราะฉะนั้นโดยในสัญลักษณ์ที่ท่านเรียกดูซิ ข้างบน
เขียนนั้นเป็นเศียรพระ วงนี้เหมือนไหล ลงมาถึงสะดุ้งล่างมัน
เหมือนหัวเข่า เพราะฉะนั้นลักษณะทั้งหมดนี้มันเหมือนกับ
พระพุทธรูปนั่งอยู่ข้างบน คล้าย ๆ กัน คือนี่ก็เป็นลักษณะที่
อาจารย์พระพรหมท่านเรียกจั่วพระควม

จักริน

: เห็นมีวัสดุอีกชั้นหนึ่งที่ใช้ขึ้นมาใหม่คือไฟเบอร์กลาสหรือ
อะ มีนนี่

พลอากาศตรีอาวุธ

: อันที่จริง อันนี้ไม่ค่อยได้ใช้เท่าไร ตอนงานพระเมรุสมเด็จพระ
พระศรี ก็ไม่ค่อยได้ใช้เท่าไร อันนี้ยังใช้ซ่อนไม่อยู่นะ อันนี้
ใบระกา เครื่องลายทองทั้งหมดเป็นซ้อนไม้หมด

ธนาวัฒน์

: ยังเป็นไม้จริงทั้งหมด

พลอากาศตรีอาวุธ

: อะ ที่ทำจริง ๆ ที่เป็นตัวจริง คือข้อฟ้า ข้อฟ้านี้ของจริงใช้ไม้
เนื้ออ่อน พันเอานะอะ แต่ว่าตัวใบระกาทั้งหมด หางหงส์

ทั้งหมด ถ้วย เนี่ยเป็นลายซ้อนไม้ หมด คือลายซ้อนไม้กับ
ของจริงนี่นะครับ ถ้าจะทำให้เร็วมันก็ต้องใช้เป็นซ้อนไม้เอา
มันจะง่ายยิ่งเดี๋ยวนี้ง่าย เอาไม้ัดมาตัดเข้าแล้วก็ซ้อนให้
เป็นลาย แต่ใช้วิธีการซ้อนไม้ที่เรียกว่าซ้อนไม้เนี่ย ไม่ใช่ซ้อน
ขึ้นมาเรื่อย แล้วหนาเท่านี้ไม่ใช่ เพราะฉะนั้นวิธีการซ้อนไม้เนี่ย
มันซ้อนได้ทั้งชั้นแล้วกลึง เพราะฉะนั้นเวลาเราทำลายซ้อน
ไม้เนี่ยก็ควรจะคิดถึงไปให้เขาด้วย แต่ลายซ้อนไม้เนี่ยคนทำ
คือคนเขียนจะเหนื่อยหน่อย เพราะว่าจะต้องเขียนถอดมาให้
เขาเป็นชั้น ๆ ให้เขาเลื่อย คือเราเขียนทีเดียวจบเลยแล้วบอก
เขาไปทำมามันทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราเป็นคนถอดเลยถอด
ชั้นออกมา แล้วก็เนี่ยคุณไปเลื่อยตามนี้นะ เนี่ยเห็นตอนทำ
เมรุใหม่ เนี่ยก็ต้องถอดออกเป็นชั้น แล้วก็ให้เขาไป ข้างมันมี
หน้าที่เลื่อยอย่างเดียวแล้วก็เอามาซ้อน แต่ว่าความคิดที่ว่า
จะซ้อนในลักษณะไหนจะหลบขึ้นหลบลง ต้อง ๆ ๆ

จักริน

: ที่เรียกว่าชั้นปลายคูลา นี่คือ อันนี้รับเปล่าครับหรือว่าไม่ใช่

พลอากาศตรีอาวุธ

: คูหามันเป็นตัวช่องเนี่ย อย่างเนี่ยระหว่างเสากับเสา เนี่ยนะ
อะ ที่มีลายอยู่เนี่ยเรียกว่าคูหา

ธนาวัฒน์

: สำหรับบางท่านอาจจะไม่ทราบนะครับว่าลายซ้อนไม้คือ
อะไร

ก่อเกียรติ

: ผมจะอธิบายที่ท่านพูดถึงเมื่อกี้ คูหา ชักหนอย คือผมเขียน
อยู่ตรงนี้ คือผมว่าผมเขียนอยู่ประมาณชักสิบกว่าแบบได้มั้ง

คืออย่างที่บอกกระต่ายต้องทำไว้ เยอะ ๆ ๆ แล้วอินทรีจะ
มาดู เฮ้ย เอาอันนี้สิ เฮ้ยอันนี้ใกล้เคียงนะก่อเกียรติ

จักริน

: สิบแบบนี้ได้กี่แบบอะ

ก่อเกียรติ

: ยังอะ สิบแบบนี้ต้องลอกอีกเยอะ คือท่านจะมาดูสัดส่วน
คืออย่างที่บอกกะสะคือท่านไม่ตั้งต้นที่ลวดลายก่อน ลองชี้ที่
ดูหาจุดชกนิตหนึ่ง เขาเรียกว่าดูหาหน้านาง จริง ๆ แล้วนะ
ครับ ถ้ามองสัดส่วนแล้วตรงกลางจะกว้างกว่า ตรงออกมุม
เนี่ย ผมเนี่ย ผมชอบเอาสัดส่วนมาจับ มันจะประมาณตรง
กลางอยู่ที่ 2:1 เอาหนึ่งจากตรงข้างมาแล้วจะได้ประมาณ
2:1 แต่ท่านอาวุธท่านไม่ได้พูดอย่างนั้นนะ ท่านบอกเอา ”
ตรง” ก่อเกียรติ โค้งนิตเดียวขีดให้ได้เส้นจากก่อนแล้วทำ
มุมปัดนิตเดียว ผมนึก มันแข็งกระด้างเลยนะท่าน แต่เราไม่
พูด อยู่ในใจ ครูสั่งอะไรต้องทำก่อน เนี่ย คือปรัชญาของผม
เพราะเราจะเห็นว่าสิ่งหนึ่งที่เรามองไม่หมดคือรูปทรงอีก
รูปทรงหนึ่งมันสัมพันธ์กับอีกรูปทรงหนึ่ง เราไม่ได้เขียนสิ่งนี้
สิ่งเดียวมันมีความกลมกลืนของตัวอาคารนั้น พญาอินทรีจะ
มาดูอย่างนั้นะครับ ที่นี้เรามาดูซุ้มคูหาที่ว่านี้แล้วลวดลาย
ต้องมานึกเอาที่หลังอย่างที่ท่านบอกเอาจังหวะมันมาก่อน
เนี่ยอย่างนั้นะครับ ข้างต้องให้มีผู้มาวิพากวิจารณ์ต้องวิวา
ทะ ต้องพูดคุยกันต้องแลกเปลี่ยนกัน ท่านก็จะทำโต๊ะแถว
แล้วเวลาท่านเขียน ท่านไม่ได้เขียนในแบบนะ เขียนในแบบ

ธนาร์ตน์

ก่อเกียรติ

ท่านไปไม่ออก ท่านก็จะดึงออกมาเขียนข้างนอก มันก็จะได้
ลดมาจาก FORM นี้ แล้วก็มาร่างอย่างสบาย ประมาณนี้
มันจะต้องไม่มี ขนาด SCALE ใช้ความรู้สึกไปตัดสินมือกับ
ตาถ้าไปกันได้แล้วนี้ทุกอย่างทำได้หมด เนี่ยคืองานอย่างนี้
ท่านจะเชี่ยวชาญอย่างนี้มาก อย่างที่บอกไม่รู้ทำให้ผมเล่น
คอมพิวเตอร์ไม่เป็นก็ไม่ว่า ผมเลยต้องใช้มือกับตาตลอด บาง
ที่เขียนหลังคาอย่างหลังคานี้เหมือนกัน ที่นี้มันจะสอดคล้อง
เรื่องวัสดุเหมือนกัน หลังคาลังนี้มันเป็นไม้ เป็นไม้มาตัดให้
เป็นกระเบื้อง ส่วนหลังคาตรงอาคารประกอบนี้เป็นโลหะ
ไอ้เราก็ใช้บดหลังคาเลย ที่แรกบดไปหนึ่งแปเลย แต่ท่านไม่
นะ ท่านพรวดไปโน่น สองแปเลย ขึ้นไปข้างบน เลย อ่อนโค้ง
เลย ไอ้เราก็ใช้สูตรนี้มาทำกับศาลาข้าราชการบ้าง อ่อนโค้ง
เลย ท่านบอก จะไปอ่อนมากทำไม มันดัดยากสิ้นเปลือง
เสียเวลา คือท่านมองเรื่องความประหยัด แล้วเรื่องความ
คุ้มค่าหลาย ๆ ส่วน ไม่ใช่เอาสวยอย่างเดียว เอามันอย่าง
เดียว คุณจะทำยากอย่างไร เราอย่าไปมอง
: มันเป็นเรื่องคุณสมบัติของวัสดุ

: ใช่ ดูวัสดุก่อน นี่ผมชี้แล้วมาทำฐานอย่างเดียว ขึ้นไป
ข้างบนแล้ว กลับมาที่ฐานอีก ผมขีดไอ้ตัวเส้นเนี่ย ท่าน
ละเอียดขนาดไหน ผมขีดเส้นเนี่ยท่านบอกทำเส้นตรง ๆ ที่
แรกเอาอันที่หนึ่งมา ดู ฐานปัทม์ ท่านบอกไม่เอา ผมเขียน
อีก ไม่เอาอีก ผมก็ขยาย 1:20 อีกเพื่อมาทำงานจริง ผมก็

เขียนไปเรื่อย เขียน เขียน เขียน ผมไม่รู้ว่าจะแบ่งเส้นนี้แบ่ง
อย่างไร ผมก็แบ่งไปเรื่อยท่านกับบอกได้นี้ใช้อะไร ไม่อัด มัน
เท่าไหน 1.20x2.40 เมตร ไซ้ใหม่ ห่างเท่าไหน เนี่ยเส้นเนี่ย
เราตกประมาณ 14หรือ13อะไรก็ไม่รู้ ท่านบอกเอาทำไมเอ็ง
ไม่เอาตัวเลขนี้ตั้งแล้วทับหารออกมามันจะได้ที่ทับตรงนี้ รอย
ทับที่ไม่อัดพอดี เนี่ยคือความประหยัดที่ท่าน แล้วก็สอนผม
มาตลอด ผมก็อย่างที่ว่าแหละ พอสอนให้เกิดการเรียนรู้
แม้สอนให้เกิดความอดทน แต่ท่านสอนให้ผมเกิดการทำงาน
ให้โอกาสอีกต่างหาก สิ่งนี้ผมต้องเรียนรู้เยอะ ๆ

ธนารัตน์

ธนารัตน์

: ตรงนี้ผมอาจจะนึกภาพไม่ออกนะครับ

พลอากาศตรีอาวู

: คือเดียว คือเวลาการทำงาน คือเราอย่าไปคิดแต่เพียงว่า
เราทำอะไรก็ได้ บางครั้งเราต้องเอาขนาดตัววัสดุมาเป็นตัว
จับด้วย เพราะไม่เช่นนั้นคุณตัดไม้หันแหลกหมดเลย ถ้าเมื่อ
สมมุติว่าคุณอยากได้ SPAN 4 เมตรนี้ แล้วคุณเอาศูนย์เสา
4 เมตรเนี่ย คุณหาไม้มา 4 เมตรเนี่ยคุณใช้ไม่ได้เนาะ คุณต้อง
เอา 4.50 เมตรมาตัดทั้งนี้ ไซ้เปล่า ต้องถามผอ.ดูซิ ยิ่ง
ประหยัดยิ่งกว่าผมอีก ตัวประหยัดเลยนี้ เพราะฉะนั้นหลักนี้
เราขยายอีกนิดได้ไหม เราคุยกันตลอด เพราะฉะนั้นไอ้พวก
นี้นะครับคืออยากจะส่งไปสู่รุ่นอีกรุ่นหนึ่งด้วย เวลาคิดงาน
เราอย่าเพิ่งแต่ไปคิดว่าทำอย่างนี้นะท่าน บางทีเราขยับนิด
ขยับหน่อยมันไม่รู้สึกหรรอก นะฮะ เราแก่นิดแก้หน่อยมันไม่

รู้สึกหรรอก ไม่ใช่ว่ามันต้องแปะไปว่าจะต้องแค่นั้นแล้วเสร็จ
แล้วไปตัดทิ้งอย่างไรก็ไม่รู้ ถือไม่มากก็ต้องตัดหัวทิ้งทุกอันทุก
อัน แต่ถ้าเผื่อว่าเราคิดว่าจะใช้ 4 เมตรเอาแค่หัวได้หมด ก็ไม่
ต้องตัดไม้เลย ไม้ติดขึ้นมาก็ไซ้ได้เลย อย่างเนี่ย ก็พยายามที่
จะส่งต่อไปนะว่าเวลาคิดจะต้องคิดด้วยนะ คืออย่าไปคิดแต่
เพียงว่าง่ายเข้าว่า ชิดเส้นแล้วจบไม่ใช่

: ก็คือให้ดูลักษณะของวัสดุนั้นด้วยว่าขนาดเท่านี้เนะ เราต้อง
ใช้มันให้คุ้มค่า ในสิ่งที่ดีที่สุด อย่างตรงเมื่อก็ หลาย ๆ ท่าน
คงจะงงอาจจะไปเร็ว อย่างฐานเนี่ย ตรงฐานจะเห็นว่ามันมี
เส้นตั้ง ๆ นะครับ ระยะ 2.40 เมตรที่วาก็คือระยะร่องเนี่ยก็
ให้มันตรงกับหนึ่งแผ่นพอดี นั้นมันก็เท่ากับว่าเราเอาแผ่นมา
วางต่อกันได้เลย แต่ถ้าตัวเลขไม่ได้ลงที่ 2.40 เมตร เนี่ยมัน
จะกลายเป็นว่าไม้อัดหนึ่งแผ่น เราต้องตัดทิ้ง แต่เนี่ยการ
ทำงานมันจะง่ายเพราะเท่ากับว่าเราทำมาเป็นแผ่นแล้วเราก็
ยกต่อได้เลย ยกต่อเป็นแผ่น ๆ ๆ เพราะว่าตรงรอยต่อไม้นั้นก็
จะเป็นร่องของฐานพอดีนะครับ ขออธิบายย้อนไปถึง
ศัพท์เทคนิคต่าง ๆ หลาย ๆ ท่านอาจจะงง ก็อย่างเช่น
SPAN เนี่ยนะครับ SPAN หมายถึงระยะห่างของเสานะครับ
อย่างเช่นหน้าจั่วอย่างนี้เราเรียกว่า SPAN พอดีว่ามีแต่ช่าง
ด้วยกันเอง ก็จะใช้ศัพท์เทคนิคมากหน่อยนะครับ SPAN
คือระยะพาดของหน้าจั่วนะครับ อ้อ แล้วก็ในส่วนของการ
ซ้อนชั้น หน้าจะงงกัน สำหรับคนที่ไม่ได้ศึกษามาทางด้านนี้

สุทิน

ถ้าไปดูพวกโบสถ์วิหารนะครับ พวกเครื่องลายของมันจะถูก
ทำด้วยไม้ชิ้นเดียวบ้าง สองชิ้นบ้าง แต่ว่ามันจะแกะสลักจาก
ไม้ก้อนตัน ๆ ให้เป็นรูปร่างที่เราต้องการแต่ว่าลายซ้อนชั้น
เนี่ย คือการเอาแผ่นไม้อัดบาง ๆ มาซ้อนขึ้นทีละชั้น ทีละชั้น
จนเกิดรูปร่าง มันจะต่างกันตรงนี้นะครับ เพราะมันเป็นงาน
ชั่วคราว ครับผม อ้า ด้วยความที่อาคารมันเป็นลักษณะงาน
ซ้อนชั้นอย่างนี้นะครับ โครงสร้างที่จะเอามาจับกับการ
ประดับตกแต่งด้วยลายซ้อนไม้เนี่ยมีความแตกต่างไปจาก
ลักษณะโครงสร้างอาคารเดิมใหม่ครับ

: โครงสร้างมันก็จะเหมือนเดิมทุกอย่าง นะฮะ แต่ว่าเราต้อง
ทดลองไปว่า โอเค ถ้าแบบสถาปัตย์อย่างไรนะครับ เราต้อง
ทดลองไปประมาณซัก 7-10 ซม. ประมาณนั้น เพื่อที่จะได้
พอหุ้มให้ได้ตามรูปทรงที่ต้องการ คือมันก็เหมือนโครง
กระดูกเราเนี่ยแหละฮะ โครงสร้างมันก็เหมือนโครงกระดูกเรา
มันก็จะมียึดมาหุ้ม มันก็ต้องทำคล้าย ๆ อย่างนั้น แต่เรา
ต้องเอารูปแบบมาดูก่อนนะฮะ แต่สำหรับอันเนี่ยอันส่วนที่
ยากที่สุดคือ ส่วนอื่นมันก็เป็นไปตามดีไซน์ธรรมดา เพราะ
วิศวกรทุกคนของสำนักสถาปัตย์ตอนนี้นะครับก็สามารถที่
จะทำได้ เนื่องจากว่าเออ งานพระเมรุของกรมหลวงคือ เรา
จะกระจายให้ทุก ๆ คน นะฮะ ทำกันคนละหลัง แล้วก็ให้
ศึกษาเรียนรู้ทุก ๆ หลัง ลักษณะมันคือมันจะออกมาคล้าย ๆ
กันนะครับ ฐานรากเป็น HOLLOW CORE พื้นสำเร็จรูปนะ

ครับ แล้วก็เสาเป็นเหล็ก ฐานของท่นกรมหลวงนะครับ เมรุ
ร่นกรมหลวงเนี่ยเราก็จะกระจายให้ทุกคน มีส่วนร่วมแล้วก็
จะได้ศึกษาร่วมกัน เพราะต่อไปเนี่ยถ้ามีงาน เออ มงคล หรือ
นั่นอีกนะครับ ก็เนี่ยสามารถที่จะทำได้แล้วนะครับ เพราะว่า
สืบทอดกันมาซัก แต่ว่าสมัยก่อนที่จะทำเมรุพระนางเจ้ารำไพ
พรรณีนี่ก็มีวิศวกรอยู่ 2-3 คนเท่านั้นเองที่ทำ ก็มีท่านอารักษ์
มีผม แล้วก็คุณสุวัฒน์ ที่ทำกันมาตลอด ก็เมรุพระนางเจ้า
รำไพพรรณี แล้วก็งานมีเมรุของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 3 คน 4 คน
จะมีเพิ่มมาเด็ก ๆ อีก 2-3 คน นะฮะ แล้วก็ก็มีพระที่นั่ง
กาญจนาเนี่ยรู้สึกว่าจะผมจะรับผิดชอบผู้เดียว แล้วก็อีกอันก็
คือเมรุกรมหลวงเนี่ยทุกคนทำแล้วก็มันเป็นการถ่ายทอด
ความรู้ให้กับเด็ก ๆ ทุกคน ที่จะทำงานสืบทอดไปอันนี้ อันนี้คือ
ยากที่สุดก็คืออันที่มีเครื่องยอด เพราะอันที่มีเครื่องยอดมัน
จะมีปัญหาว่าเวลาเขียนแบบปกติเนี่ยท่านอาวก็จะเขียน
แบบก็ 1:100 1:125 1:75 1:50 แต่เวลาไปขยายแบบเท่า
จริงเวลามีเครื่องยอดมันจะต้องส่งยอดไปอีก แต่ของพระที่
นั่งกาญจนาภิเษกเนี่ยจะส่งเนื่องจากว่ามันเป็นลักษณะของ
เครื่องยอดเนี่ยเล็กนะฮะ คือปลียอดเนี่ยจะเล็กด้านทาน
แรงลมเนี่ย พอจะได้ นะฮะ แต่ถ้าเมรุของกรมหลวงเนี่ยจะ
ส่งไปเกือบสองเมตร เพราะฉะนั้นเราก็ดีไซน์ไว้ปกติเนี่ย ปลี
พวกปลียอดมันจะโตพอมันโตปั๊บ พอส่งไปอีกสองเมตรเนี่ย
มันจะมีปัญหา เรื่องแรงลมมันจะมาปะทะแล้วก็มีฉัตรเข้า
ไปอีก อีกทั้งเนี่ยอันนั้นเราต้องใช้เหล็กให้โตขึ้น แล้วก็เสริม

ปึกเข้าไปเพื่อที่จะให้รับน้ำหนักได้ตามที่กำหนด สำหรับ
กาญจนาภิเษกนี้ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เพราะว่าปียอด
เล็ก แล้วก็ข้างบนเนี่ยไม่มีฉัตรนะครับ แต่ส่วนเมรุของกรม
หลวงนี่ส่งไปถึงเกือบสองเมตร นะฮะ แล้วตัวนั้นโตเกือบ 80
ซม. มันจะเป็นตัวด้านลม ตัวโคนนะอะ ความกว้างนะฮะ แต่
อันนั้นกว้างประมาณ 30-40 ซม. เท่านั้นเอง แล้วก็อันนี้มี
ฉัตรเข้าไปอีก ก็ต้องเสริมเหล็กปึกเข้าไปอีกไปรู้สึกว่ามันสูง
ด้าน

พลอากาศตรีอาวุธ

: คืออันนั้นอะครับ เป็นอันที่พลาตมากที่สุด ยอดเนี่ย อีอม്മ่ไม่
มีที่ขยายแบบเท่าจริง คือปกติเวลาเราเห็นตอนทำเมรุทำ
อะไรเนี่ย จะตั้งโรงยาว ถ้าเผื่อในแบบมันซัก 18 เมตรเนี่ย
อย่างผอ.ว่าเราจะส่งไปซัก 2 เมตร 2 เมตรกว่า สมเด็จพระศรี
นี่ส่งไปซัก 2 เมตร ของสมเด็จพระกรมหลวงนี่ส่งไปซัก 2 เมตร
กว่า

ธนารัตน์

: เรามีความจำเป็นอย่างไรที่เราต้องส่งยอด

พลอากาศตรีอาวุธ

: ก็เพราะเวลามันสูงขึ้นไป อะไรที่มันขึ้นไปยอดแหลมนั้นอะ
ฮะ ที่ครูท่านเรียกว่าอากาศกินนะ คือเวลามองขึ้นไปมันจะ
เล็กลง เวลาถึงแขนงเข้าไป เพราะฉะนั้นไอ้ความสูงเนี่ยมันจะดู
เตี้ยไปด้วย เวลาเราแหงนดูมันก็จะดูเตี้ย ที่นั่นเมื่อเวลาเรา
อยากได้ตามแบบเนี่ย เราก็จะต้องส่งความสูงเนี่ยขึ้นไปอีก
เพื่อให้มองแล้วมันได้ตามที่เราต้องการในแบบ อันเนี่ยที่

ธนารัตน์

เรียกว่าส่ง สูงขึ้นไปนะฮะ เพราะฉะนั้นมันไม่มีต่ำลงหรือ
มันมีแต่สูงขึ้น

พลอากาศตรีอาวุธ

: อันนี้หมายความว่า ถ้าเราเขียนแบบรูปด้านออกมาแบบนี้
เวลาเราขยายจริงเนี่ยมันจะยาวกว่านี้

: ยาวกว่าฮะ หลังนี้ก็ยาวกว่า แต่ว่าหลังนี้เนี่ย เวลาส่งเนี่ยจะ
เห็นชัดเจนว่าจะส่งแค่ไหนเนี่ย ตอนขยายเท่าจริงนี่แหละ
 เพราะว่าใครทำงานกับผมตอนงานพระเมรุสมเด็จพระศรี
เนี่ย เอ๊ย สมเด็จพระกรมหลวงนี่ จะพยายามชี้ให้เขาดูเลยว่าตรง
นี้จะต้องส่งนะ หลังนี้นะเป็นหลังที่ไม่มีที่ขยายแบบ เพราะ
ตอนนั้นหรือไปหมดเลยที่สนามหลวงทั้งหมดเนี่ย อีกข้างก็เป็น
เมรุที่ต้องรี้อ อีกข้างก็จะสร้างไม่มีที่เลย ขอบอาศัยข้างหลังวัด
มหาธาตุหนึ่งทำ ไม่มีการทำโรง เพราะฉะนั้นหลังนี้เป็น
หลังที่แย่ที่สุด เครื่องยอดเนี่ยอะผิด ส่งไม่ได้ตามที่ต้องการ
เอารูปมาดูซิ องค์กรวังมันสั้นเนี่ย ที่จริงต้องยาวกว่านี้อีก
อันเนี่ยเป็นอันหนึ่งที่อยากให้สถาปนิกทางสถาปัตยกรรม
ไทย ทำไมเราจะต้องขยายเท่าจริง ทำไมทุกครั้งที่ทำเมรุ
จะต้องมีโรงขยายแบบ ผมเข้ามาเรียนศิลปากรเขาเพิ่งทำ
พระเมรุสมเด็จพระพันวษาเสร็จประมาณปี 2500 2499 นะ
ฮะ โรงขยายแบบเนี่ยทำอยู่หลังกรมศิลปากรตรงลานที่เป็น
รูปอาจารย์ศิลป์ อยู่นั่นแหละ นั่นแหละ เป็นโรงขยายแบบอยู่
เบอเริ่มเลย ยังมีอยู่เลย แล้วก็มาตอนอาจารย์ประเวศก็ตั้ง

ทำนะยะ มาถึงผมทำสมเด็จพระศรีก็ต้องการ สมเด็จพระ
หลวงก็ทำ มีหลังเนียที่ไม่ได้ทำเครื่องยอด เพราะไม่มีที่แล้วก็
เป็นอย่างนั้นจริงๆ

จักริน : แล้วผมสงสัยอีกอย่างหนึ่ง คือ อย่างกรณีที่เราดูว่าแบ่งเป็น
สามส่วนนี้ ล่าง กลาง บน นี่นะยะ เวลาเราส่งนี้จำเป็นไม่ยะ
ว่าเวลาส่งนี้ต้องส่งเท่า ๆ กันไหม

พลอากาศตรีอาวุธ : มันอยู่ที่ตรงเฉพาะยอดข้างล่างไม่ ไม่ ไม่

จักริน : เฉพาะยอดที่ยอดเราแบ่งเป็น 3 ส่วน

ก่อเกียรติ

พลอากาศตรีอาวุธ : ยอด ยอดนี้ต้องทั้งหมด ตั้งแต่ล่างขึ้นบนเลย เพียงแต่ว่าเรา
ไม่

จักริน : เราไม่สามารถยึดตรงนี้ได้

พลอากาศตรีอาวุธ : ไม่ ไม่ ไม่ เราจะไปดูตรงขยายแบบเสาวว่าควรจะมี
ตรงไหน คือก็บอกไม่ถูกเหมือนกันละ แต่ถ้าไปยืนตรงนั้นบีบ
ก็จะบอกได้ว่า ก็พยายามบอกรุ่นหลังๆ ให้ดูว่าตรงนั้นยะ ตรง
เนี้ยมันต้องส่งขึ้น ถ้าไปส่งตรงนั้นมันจะหายมันจะถูกบัง มัน
ต้องดูทั้งด้านหน้าแล้วก็ดูเขียนด้านข้าง มันก็จะเห็น
เพราะฉะนั้นเวลาร่างแบบนี้ไม่ใช่ว่าจะเอาแต่ด้านหน้าด้าน
เดียว เพราะฉะนั้นเวลาร่างเครื่องยอดอย่างงานพระเมรุนี้
ถึงแม้เราจะใช้ข้างเดียวเพราะเราเขียนลายละเอียดข้างเดียว

แต่เวลาร่างจริง ๆ จะเห็นว่าผมเขียนทั้งสองข้าง ต้องเห็นเต็ม
ยอดถึงจะได้ เพราะฉะนั้นต้องระมัดระวังเวลาไปทำจริง ๆ
เนี้ย สถาปนิกจะเห็น ซึ่งคราวนี้ก็นับว่าดีนะ

: ผมเสริมท่านนิดหนึ่งเรื่องยอด จริง ๆ แล้วปัญหาเรื่องเวลา
ด้วยส่วนหนึ่ง แล้วก็เราได้ขยาย 1:20 ขึ้นมา แล้วก็ส่งไปให้
ช่างนี้ทำก่อนที่จะไปก่อสร้าง เวลาตอนนั้นมีข้อจำกัดที่นี้ท่าน
พูดถึงเรื่องนี้จริง ๆ แล้วท่านดูเป็น จุด ๆ เท่านั้นเอง เวลา
ท่านดูยอดดูที่หนึ่งคือ องค์ระฆังก่อน ดูที่ชั้นหนึ่งกับชั้นสอง
มันอ่อนโค้ง ขนาดไหนพอเสร็จ จะมาดูที่องค์ระฆังจะมากูที่
เหม ดูเหมเสร็จจะมาดูปลายยอดท่านจะเดินอยู่ตรงกลางนี้
ท่านไม่บอกก่อนท่านบอกเขียนส่งไปก่อนยอดสูง เนี้ยแล้วมา
แก้ปัญหาก็คือที่วัดปทุมของคุณชัชยอนันต์ ที่ไปทำ คือ
แก้ปัญหานี้ที่เราได้กฎหมายแล้ว เราจากการเรียนรู้ตรงนี้เรา
ได้เรียนรู้ว่าองค์ระฆังมันประมาณเท่าไร อย่างอาจารย์พระ
พรหมท่านเขียนเป็นลูกเต๋าเลย ถ้ากว้างขนาดนี้ต้องสูงเท่านี้
ผมไม่แน่ใจ ผมก็พยายามแก้กับท่าน ถ้าอาจารย์พระพรหมดู
แล้วไม่ต่ำ ดูแล้วสวย แต่เราเขียนอย่างไรก็ไม่สวย ผมเห็น

ท่านร่างองค์ระฆังตัวนี้นะ ร่างอยู่วันหนึ่ง แล้วทั้งไปดูงานที่
สนามหลวง เราก็นั่งดู ท่านไปอีก ทำเป็นบัวตรงนี้หน่อยดี
ไหม แล้วก็ทั้งไปดูตรวจงานที่พระเมรุ เนี่ย วิธีการทำเราก็เฝ้า
มอง ตอนนั้นผมก็แค่เหลาดินสอแล้วก็ส่งให้ท่าน ส่งชอล์ค
ส่งไม้ ส่งอะไร เราเฝ้าดูเราต้องสงบเสงี่ยม เพราะเราอยากจะ
เรียนรู้อย่างเดียว เนี่ยสาม สิ่งที่ว่า คือการส่ง ส่งในแบบ
เลยไม่ได้

ธนาวัฒน์

: จันทราภาพในรายละเอียดก่อน ตรงนี้คือตรงที่ท่านบอก
ใช่ไหม

พลอากาศตรีอาวู

: นะฮะ ที่กัน ตรงนี้เป็นลายยา คือลายนี้เราทำต้อง
ระมัดระวัง อย่างเสาหัวเม็ดนี้ อย่างนี้พระเจ้าอยู่หัวท่านต้อง
เกาะ เพราะฉะนั้นบางทีไปทำเสาปลายแหลมขึ้นมาเนี่ย มัน
เกี่ยวมือนะฮะ ต้องระวัง อย่างตอนที่ทำเรือพระที่นั่ง
เหมือนกัน อยากจะแกะพนักกัญญาเรือ ช่างแกะก็อยากแกะ
จังเลย บอกว่าไม่ต้องแกะให้ทำลายยา ไม่อยากทำ ลายยากี่
คือแค่แกะให้มันจมไปแล้วเอากะจกฝัง แค่นั้นเอง เอา
กะจกสีฝังเพื่อให้มันแนบไป ที่จริงให้ทำอย่างนั้นเพื่อที่จะไม่
บาดมือ เพราะถ้าทำเพื่อเอากะจกมาประดับเนี่ย ไปโดนเข้า
เมื่อไหร่ กะจกนี้มันคมนะฮะ เลือดออกทุกทีนะ
เพราะฉะนั้นอะไรที่มันใกล้มือต้องระมัดระวังเรื่องเหล่านี้
อย่างหัวเม็ดนี้แทนที่จะให้มันแหลมก็ตัดหัวซะ ให้มันกลมซะ

เปลี่ยนรูปทรงซะ เวลาโดนเข้าหรือเกาะมันจะได้ไม่คมนะฮะ
หรือว่าที่พนักข้างหน้าก็เป็นลายยา เพราะเจ้านายเสด็จ
พระองค์สิริวัณวรีนั่งข้างหน้าอยู่เลย ตอนนั้นตัวกระจาดเดียว
ตอนนั้นนั่งชิดพนักนี้เลย แล้วก็อีกอันที่ต้องทำพนักเนี่ย เวลา
คนเดินนี้ต้องระวังนะฮะ ไม่งั้นจะเห็นเท้า ระดับตาคนพอดี
เพราะฉะนั้นบางทีก็ต้องบังเอาไว้ นะครับ หลาย ๆ เรื่อง
อย่างเริ่มต้นว่า ตอนทำพระเมรุสมเด็จพระศรีนรี พระ
เจ้าอยู่หัวเรียกผมไป ม่านหน้าเมรุเนี่ย ลอยขึ้นมา ขนาดนี้ที่
จริงเขาทำลอย เขากันไม่ให้มันลากดิน ไม่ให้มันลากกับพื้น
พระเจ้าอยู่หัวท่านประทับอยู่ตรงข้างหน้าเนี่ย ท่านบอกว่า
เนี่ยรู้ไม่ทำม่านลอยเนี่ยมองเข้าไปเห็นแต่ตีนคน วิ่งไปก็วิ่ง
มา ระดับตาพอดี อย่างนี้เป็นต้น นะครับ สิ่งเหล่านี้ เล็ก ๆ
น้อย ๆ บางทีก็ต้องระมัดระวังนะฮะ อันนี้เป็นเรื่องประดับ
แล้วนี่ อินทรีเรีย อินทรีเรียเวลาเราใช้ลายต่างๆ เนี่ย

เราต้องคิดด้วย ลายที่เราใช้เป็นลายเทพชุมนุมเกือบทั้งหมด
นะฮะ เพราะว่างานนี้มันเป็นงานมงคลที่เกี่ยวข้องกับพระ
เจ้าอยู่หัวเรื่องครองราชย์ เพราะฉะนั้นลายที่จะใส่ไปทั้งหมด

ข้างบน เป็นลายฉลุปิดทอง ก็จริงแต่จะเห็นเป็นรูปเป็น
เทพนั่งพนมมือทั้งหมดเลย ตลอดเลย เพราะฉะนั้นเวลาเรา
จะเลือกลายเข้ามาใส่เนี่ยเราจะต้องคิดเรื่องเหล่านี้ด้วยนะครับ
งานพระเมรุส่วนใหญ่เราก็จะใส่ลายโคม ลายดอกไม้วาง
อย่างเงี้ย พอมาถึงที่นี้ลักษณะก็เหมือนกัน เหมือนลาย
ดอกไม้วาง แต่แทนที่เอาหัวลง เอาหัวขึ้น ที่จริงลาย
เหมือนกัน กลับหัว เอาลงกับเอาขึ้นเท่านั้น พอเอาหัวลงก็
เป็นดอกไม้วาง ซึ่งชื่อเหล่านี้มันต้องระมัดระวังที่จะใช้ด้วย ก็
ดูหน่อยนะสะ ว่าจะใช้อะไรหรือว่าลายชั้นสูง ป็นต้นว่า เทพ
พนมควรวชิรใหม่ ตรงไหน นี่ๆ เห็นไหมสะเป็นลายเทพชุมนุม
ทั้งหมดเลยนะสะ จะเห็นเป็นรูปเทวดาทั้งหมดเป็นแถวไป
เนี่ยนะครับ

จักริน

: นี่คือใช้เฉพาะในอาคารที่เป็นมงคลใช้ใหม่ครับ

พลอากาศตรีอาวุธ

: คือ ความจริงไม่ต้องใช้ลายนี้ก็ได้อะ แต่เวลาที่เราคิดเนี่ย
อยากให้คิดนิดหนึ่งว่าจะเอาลายอะไรใส่ ถ้าเพื่อว่าอาคาร
หลังนี้ใช้กับงานอะไรก็ควรจะต้องคิดว่า ควรจะเป็นลาย
ประเภทไหน เป็นดอกกลอย เทพพนม ดอกกลอยพุ่มข้าวบิณฑ์
ก้านแย่ง เราก็ต้องดูให้ดี เพราะว่าลายที่เป็นมงคล อัปมงคล
ก็มีนะครับ อันนี้เป็นบุษบกที่ตั้งพระพุทธรูป เห็นไหมว่าที่ตั้ง
ขนาดเนี่ยที่ผมบอกว่าคุณเผื่อตั้งพระองค์เดียวที่กั้นทีเดียว
แต่นี้ตั้งตั้งก็องค์ละ พระชัยประจำรัชกาลทั้งหมด 7 องค์ 8

ธนารัตน์

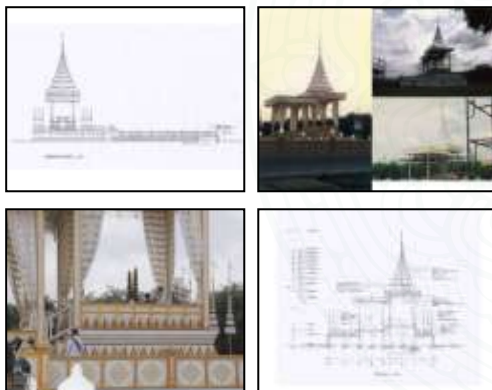
องค์ ของพระเจ้าอยู่หัวด้วย พระเจ้ากรุงธน อยุธยา เจ้าอุทอง
ของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ตั้งอยู่ในเนี่ยทั้งหมดเลย
เพราะฉะนั้นเวลาเราทำต้องรู้ด้วยไม่ใช่ไปทำที่เล็ก ๆ สำหรับ
หัวโต๊ะพระสวดมนต์ ไม่พอที่จะทำ เมื่อคราวงานสองร้อยปี
ตั้งเอาพระแท่นพระศาสดาเอามาตั้ง มาเป็นที่สำหรับตั้ง
พระชัยหลังช้าง เพราะตอนนั้นเชิญพระชัยหลังช้างมาเป็น
พระประธาน พอเอาพระชัยหลังช้างมา แทนที่จะมาตั้งบน
โต๊ะหมู่ บุษบกก็ไม่ได้ใช้ เขาเอาสัปคับพระศาสดาเอามาตั้งแล้ว
เอาโต๊ะมาตั้งเทินบนโต๊ะอีกที บนพระศาสดามีธง เกี่ยวกับ
ลงยันต์ปักเต็มเลย เพราะฉะนั้นลักษณะอย่างนี้เราต้องดู
ด้วยไม่ใช่ปล่อยให้เขาทำไปทีหลัง ไม่ใช่ ควรจะรู้ด้วย อันนี้
เป็นมณฑปบวงสรวงจะเห็นเป็น สองระดับ ระดับบนเนี่ยเป็น
ที่ตั้งเครื่องบวงสรวงที่พระเจ้าอยู่หัวกำลังปักธูปอยู่เนี่ย ชั้น
บนเนี่ยจะเห็นว่าทำเป็นสูงขึ้นมากหลังคาเป็นประจักษ์จริง แต่
ข้างบนเป็นฉัตรปัก ฉัตรเก้าชั้นปักอยู่ ฉัตรที่แสดงถึงพระ
เกียรติอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ก็เป็นฉัตรขาว ส่วนชั้น
ลดข้างล่างก็เป็นที่ตั้งเมื่อกั้นเนี่ยที่กล่าวมาสะ

: ฉะนั้นเราก็เข้ามาสู่อาคารที่สอง นะสะ มณฑปบวงสรวง
จะเห็นว่ารูปแบบของพระมณฑปนี้ลักษณะนี้คือ เป็น
ลักษณะที่โดนบังคับมาตามแบบโบราณการประเพณีหรือ
เปล่าครับว่าจะต้องเป็นทรงประจักษ์ สองชั้นแล้วก็มีฉัตร แสดง
พระราชอิสริยยศ

พลอากาศตรีอาวุธ

: คือจริง ๆ แล้วที่บวงสรวงนี้เขาก็ทำเป็นปะรำคาดผ้าขาว เหมือนกับท่านสุวัฒน์เคยเล่าว่าที่ปราสาทหินเนี่ยจะมีมดดู เหมือนเป็นที่สำหรับปักไม้ แล้วก็เอาคาดผ้าขาวข้างบน ท่าน ก็บอกว่า พุดเล่นนะ เทวดาเหาะมาได้เห็นผ้าขาววางกางไว้ ข้างล่างมีของกินแห้ง ๆ (หัวเราะ) เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่เขา จะทำปะรำเป็นผ้าขาวคาดนะครับ ที่นี้พอของเราใช้สำหรับ พระมหากษัตริย์เนี่ย แทนที่จะทำปะรำอย่างเดียว เราก็เอา ฉัตรปักข้างบนนะครับ เป็นเครื่องหมายแสดงถึงพระ อิศริยยศ เราก็จะใช้ฉัตรเก้าชั้นใช้สำหรับกษัตริย์

ธนาวัฒน์

: แล้วหลายที่จะเห็นว่าฉัตรเป็นผ้า บางทีก็เป็นโลหะ

พลอากาศตรีอาวุธ

: ฉัตรที่แสดงพระอิสริยยศต้องเป็นฉัตรขาว เท่านั้น ขลิบทอง ถ้าเป็น 7 ชั้น กับ 9 ชั้น ก็จะมีขลิบ 2 เส้น 3 เส้น ถ้าเป็น 5 ชั้น 3 ชั้น ขลิบสอง

ธนาวัฒน์

: อ้อ มันจะมีระเบียบในการใช้อยู่

พลอากาศตรีอาวุธ

: เวลาขลิบ ถ้า 9 ชั้น 7 ชั้น ขลิบสาม ฉัตรเนี่ยไอ้ที่บอกว่า ขลิบเนี่ยไม่ใช่เอาผ้าขาวมาผืนหนึ่งแล้วก็เอาทองมาแปะ ๆ ไม่ใช่เนาะ ผ้าเนี่ยจะเป็นสามชั้น ชั้นในยาวสุด ชั้นที่สองก็ ขึ้นมา ชั้นที่สามก็ขึ้นมา และไอ้แต่ละชายเนี่ยก็ขลิบทอง คือ ที่เราเห็นนี้ผ้าสามชั้น ถ้าเผื่อขลิบสองชั้นก็ผ้าสองชั้น เวลาทำ ฉัตรไม่ใช่ระบายฉัตรนี้ผ้าผืนเดียวแล้วก็เอาทองติด ไม่ใช่ ผ้า ชั้นหนึ่งขลิบที่ชายปะเข้ามาอีกชั้น อีกชั้น

จักริน

: งั้นที่เราเห็นบนฉัตรที่อยู่บนยอด บนยอดทรงปราสาทที่ ประดับสูงขึ้นไปอีกนั้นก็ใช้ผ้า 3 ชั้น

พลอากาศตรีอาวุธ

: ไม่หรอกครับ จริง ๆ เนี่ย ฉัตรจริง ๆ โครงเป็นไม้ไผ่ อย่างอัน ที่พระเจ้าอยู่หัวเมื่อกี้เนี่ย ฉัตรเนี่ย โครงเป็นไม้ไผ่หุบได้ ร่ม เนี่ยหุบทีเดียวกั้เก้าชั้นเลย เวลาเปิดทีก็เก้าชั้น มันเหมือน ร่มนะ มันมีสลัก เวลากางก็ป๊อปขึ้นไป ก็ 9 ชั้น เวลาหุบก็ 9 ชั้น เหมือนร่มแหละ โครงก้านเป็นไม้ไผ่ คือมองไม่เห็น เพราะว่าเขา คือตรงกำพูนั่นแหละ ได้ฉัตรนะ กำพูนั่นเอาผ้า ขาวหุ้มไว้ก็เลยไม่เห็น จริง ๆ เป็นก้านเหมือนก้านร่มนี่แหละ

กำหนดพลก็จะมีเทวดาห้อยเขาเรียกเทวดารักษากำพูลจักร
เวลาใช้สมโภชจะต้องมีเทวดาห้อย

ธนารัตน์

: หลังถัดมาก็เป็นศาลาข้าราชการ หลังนี้มีอะไรพิเศษไหมครับ

ธนารัตน์

: ถ้ามีการใช้แบบมีการพับได้ แสดงว่าจักรนี้ไม่มีการทำใหม่
ทุกงาน

จักริน

: คือใช้แล้วถ้าหุบพับพังเลยหรือเปล่าครับอาจารย์

พลอากาศตรีอาวุธ

: คือ ถ้าเผื่อว่าจักรที่อยู่ในมหาปราสาทเนี่ยะ ยกตั้งแต่บรม
ราชาภิเษกแล้วไม่เคยเอาลง ยกแล้วไม่มีการล่ออีกแล้ว ตั้ง
แล้วก็ตั้งเลย อย่างที่พระที่นั่งดุสิต พระที่นั่งอัมรินทร์วินิจฉัย
อย่างนี้ ถ้าเผื่อผ้าขาดก็ขึ้นไปซ่อมเอา เย็บข้างบนนะฮะ แต่
อย่างนี้ก็เป็นจักรที่เคลื่อนที่หุบแล้วก็ย้ายมา

พลอากาศตรีอาวุธ

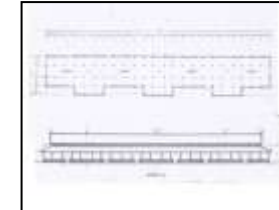
ธนารัตน์

: ตรงพระมณฑปบวงสรวง ตรงที่มีจักรของราชวัตรจำนวน
ชั้นนี้ จำเป็นต้องเกี่ยวเนื่องกันไหม

พลอากาศตรีอาวุธ

: ไม่ใช่ ถ้าไม่ใช่จักรประกอบพระอิสริยยศนี้ก็ต้องใช้จักร 5
ชั้น อย่างมากก็ 5 ชั้น ก็เอาตรงตามที่มันจะขึ้นตามที่ระบาย
ข้างล่างสุด แล้วก็ยกขึ้นไป

: ก็คงไม่มีละครับ อันนี้ก็เป็นศาลาโถง ๆ นะครับ สำหรับ
ข้าราชการนั่งเฝ้า เพียงแต่เวลาเราคิด เราก็คิดชักหน่อย อัน
นี้มันมีพิเศษอยู่ชนิดหนึ่ง ต้องกันห้องให้นายกับอีกสามคน
ต้องมาสวมครุยเปลี่ยนเสื้อ ที่จะออกมาถวายน้ำเนี้ย ที่นี้
อย่างนี้เวลาเราทำจะต้องคิดถึงอะไรบ้าง ก็คิดถึงหน้าบัน
หน้าบันอันนี้แทนที่จะใส่ลายอะไรเนี้ย ผมทำไว้เป็น ผูกเป็น
ลายดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ดอกไม้เงินดอกไม้ทองมันก็เป็น
เหมือนการให้การเคารพเจ้าประเทศราช ถวายต้นไม้เงิน
ต้นไม้ทอง ก็เป็นลักษณะอย่างนั้น เพราะฉะนั้นเวลาเราคิด
พวกเหล่านี้ เราก็ให้ความหมายใส่ไปด้วย มุขมันมีทั้งสองมุข
สามมุข นะฮะ ซึ่งจริง ๆ แล้ว มุขเหล่านี้ไม่ทำก็ได้นะ ไม่

	เป็นไร แต่บางทีอาคารยาวมาก ๆ เนี่ย ออกแบบแล้วมันสวยใหม่ละ ตามสถาปนิกทั้งหลายเนี่ย ยาวเขียว แต่กว้างนิดเดียว แต่ยาวมาก เพราะความต้องการมันเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นบางทีเราต้องสอดมุขเข้าไปเนี่ย เพื่อที่จะให้อาคารนี้มันดูสั้นเข้า คือช่วยทอนความยาว เนี่ยข้างหลังเป็นอย่างนี้ ถ้าข้างหน้ายาวอย่างนี้ ก็เป็นโรงเลี้ยงไก่อย่างเนี่ย เราก็ต้องทอน	พลอากาศตรีอาวุธ	: ก็ค้นหิมนั้นแหละ ที่วางริมถนนนั้นแหละ กันคอกก่อนแล้วก็ตั้งเสาบนนั้น ตอนหลังทำพระเมรุที่เกี่ยวนี้เอาอันนี้มาทำ
ก่อเกียรติ	: อีกหลังนี้ อีกเรื่องที่เข้ามา ท่านมองเรื่องความประหยัด ก็คือใช้พื้นวางบนพื้นดินเลย ใช้ซีเมนต์บล็อค เพราะจากคราวที่ทำงานพระเมรุมาเนี่ย ยกไปประมาณ 60 ซม. เนี่ยต้องตั้งโครงสร้างอะไรเนี่ย ลื่นเปลืองมากทีเดียว เนี่ยท่านได้ครั้งนี้แล้วพัฒนามาสู่เมรุครั้งล่าสุดเนี่ยวางบนพื้น	ก่อเกียรติ ธนารัตน์	: นี่คือพัฒนาการ : จะเหมือนกับอันนั้นะครับ เหมือนฟุตบอลถนนนะครับ ที่จะมีเคียบโค้ง ๆ รอบอาคารก่อนใช้ใหม่ครับ แล้วข้างในก็ปูแผ่น
พลอากาศตรีอาวุธ	: คือมันไม่จำเป็นอะ เรายกพื้นแล้วเขาเสียสตาจค์เพิ่มอีกเยอะเลย ตอนทำเมรุศาลาลูกขุนเนี่ย ก็ยกพื้นขึ้นไปต้องไปทำโครงใหม่ เพื่อไปปูพื้น เทียนี่ไม่เอาละปูกับพื้นเนี่ยแล้วก็ปูพรมทับขึ้นไปข้างบน พรมอัดนี้ มันก็เหมือนกับพอเข้าไปมันก็เป็นพื้นมองไม่เห็นอยู่แล้ว เพราะจริง ๆ แล้วไปยกพื้นก็ต้องปูพรมอยู่ดีละ	พลอากาศตรีอาวุธ ธนารัตน์	: เพราะว่าตอนทำเมรุสมเด็จพระศรีเนี่ยยกพื้นขึ้นไป 60 ซม. ไม่ถึงละ รู้สึกจะสองชั้นบันได 30 ซม. เท่านั้นละ ต้องไปตั้งวางตงวางคานใหม่ แล้วก็ปูพื้น แล้วก็ปูพรมที่นี่ก็เอาซีเมนต์บล็อคปูซะเลย เหมือนกัน คนก้าวขึ้นไปก็นึกว่าพื้นไม้ เพราะว่ามันปูพรมไปหมดแล้ว มองไม่เห็น
ก่อเกียรติ	: ใช้ซีเมนต์ขอบถนนมาวาง ก็ DETAIL ไม่ออกมันเป็นอย่างไรก็คุยกันกับเสกสัน เหยี่ยวไปหารูปถ่ายซี	ก่อเกียรติ พลอากาศตรีอาวุธ	: ส่วนประดับตกแต่งอีกชิ้นหนึ่งที่จะปรากฏอยู่ในอาคารทุกหลังนะครับ นั่นคือพระสุตร : มีอีกเรื่องหนึ่ง พอคุยถึงพื้นแล้วอยากให้ผอ.สุทินหรือท่านอาวุธพูดนะครับ ว่าพื้นเราจริง ๆ เป็นพื้นไม้ แต่พื้นไม้งานครั้งนี้มันมีปัญหาตั้งแต่งานพระเมรุว่าเราเอาพื้นไม้มาปูเนี่ยมันมีระยะเวลาพอโดนแดดเนี่ยมันเกิดปัญหาเพราะว่ามันจะไม่สม่ำเสมอ มันจะห่อมันจะอะไรเนี่ย ผมไม่แน่ใจ
			: งานพระเมรุสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ใช้ไม้จริงปูพื้น พอมันโดนแดดเข้ามันห่อหมด เสริมแล้วก็ต้องเอาไม้อัดมาตี

ทับอีกทีทั้งหลัง คุณอย่าไปใช้นะไม้จริงนะ เพราะว่าจริง ๆ แล้วไม้จริงนี้มันของดี แต่ไม้ที่มันมีในปัจจุบันนี้คุณภาพมันไม่ได้ คุณภาพมันไม่เหมือนโบราณ โบราณท่านก็ปูนอกชาน ท่านก็ปู มันไม่ห่อ แต่ตอนใช้งานสมเด็จพระศรีน้ห่อหมดเลย เสร็จแล้วต้องเอาไม้อัดมาปูทับเพราะคุณภาพของไม้มันไม่ได้

พลอากาศตรีอาวู

จักริน

: ที่นี้อย่างอาคารข้าราชการเนี่ยจะต้อง ขนาดยาวอย่างนี้ทุก ๆ งานเลยหรือ มีการปรับเปลี่ยน

พลอากาศตรีอาวู

: ที่จริงอาคารนี้งานอื่นไม่มีนะ อันนี้มีแต่งานนี้งานเดียว คืออยากให้งานนี้มันล้อมเป็นวงนะ คือสำหรับคนเฝ้าออกมา คือมันร้อนจัดเลยนะ เดือนนั้นมันเดือนมิถุนายน วันที่ 9 ข้าราชการก็ต้องมีที่พักไม่งั้นก็ต้องเอาเต้นท์วาง แบบเดียวกับที่เขาทำแรกนา แต่นี้ก็ทำให้มันดูดีหน่อย ก็ทำเป็นศาลาข้าราชการ เนี่ยก็เข้าอยู่ทั้งหมด แล้วพอถึงเวลาเสร็จออกมา บางคนก็ต้องออกมาอยู่ข้างนอก ไม่ได้อยู่ข้างในนะ อยู่ข้างนอก

ธนารัตน์

: ที่นี้จะเรียนถามอาจารย์นะคะ ในส่วนประดับของอาคารนะคะ จะมีส่วนหนึ่งคือผ้าม่านนะคะ จะมีอยู่ในทุก ๆ หลังเลย อันนี้มันเป็นความจำเป็นหรือว่ามันมี FUNCTION การใช้งานไหม หรือจริง ๆ แล้วมันเป็นศักดิ์ของ มันที่ต้องประดับเข้าไป

: คือ จริง ๆ ม่านเนี่ยนะ มีการประดับกับอาคารมาตั้งแต่สมัยอยุธยาแล้ว ลองไปอ่านงานพระเมรุอยุธยาสิ สั่งให้ผูกม่านก็อย่างก็อย่างนะ เยอะแยะไปหมดนี่ ม่านนะครับ ที่นี้ม่านก็เป็นตัวหนึ่งที่จะช่วย หนึ่งก็ใช้ประโยชน์ด้วยนะครับ อย่างพระเมรุเนี่ย ม่านนี้ใช้ประโยชน์อย่างมากเลย เวลาคุณทำอะไรก็ปิดม่านหมด ข้างในก็ต้องทำเอาม่านช่วย แต่บางอันก็เอาเป็นเครื่องประดับ ยกตัวอย่างเช่น อย่างมณฑป บวงสรวงเนี่ย ถ้าเผื่อว่าคุณไม่มีม่านเลยคุณก็มีแต่เสาแข็งแรงโคกอยู่อย่างนั้น ม่านก็เป็นตัวช่วยทำให้ร่มขึ้น ก็ทำให้ดูอ่อนหวานขึ้น อ่อนช้อยขึ้นนะครับ แต่อันนี้ก็พอผูกแล้วก็ไม่ได้คลี่เลย ก็อยู่อย่างนี้ แต่อย่างพระเมรุนี้ได้ใช้ ต้องปิด ต้องเปิด ต้องอะไร อะไร ตลอดเวลา มันอยู่ที่การใช้งาน แต่ว่าการผูกม่านมันผูกอยู่แล้วละ เพราะว่าทำให้อาคารมันดูอ่อนลง อย่างของหลวงนี่ เวลาอย่างเนี่ย อย่างที่พระที่นั่งอาภรณ์ภิโมขณี เวลาถึงงานก็ต้องเอาม่านมาผูก อย่างคุณไปตอนนี้ก็ไม่มีม่านแต่ตอนเชิญพระโกศหรืออย่างดูในรูปเนี่ยงานโสกันต์ก็ผูกม่านหมดนะ หรือว่าเนี่ยพระที่นั่งราชกิจของ

ทหารเรือ เนี่ยคุณไปดูตอนนั้นก็ไม่มี พอมีพระราชพิธีพืพุทยา
ตราเขาก็เอามานมาผูกหมดทุกเสา ม่านก็จะเป็นตัวช่วยให้
อาคารลดความกระด้างลง นุ่มนวลขึ้น

ธนาธิปไตย

: ก่อนที่เราจะเข้าสู่เนื้อหาขั้นตอนการก่อสร้างนะครับ เดี่ยว
ย้อนกลับมาถามพี่ก่อเกียรติหนึ่งว่า งานจากที่เราได้รู้
แนวความคิด ได้รู้แนวทั้งในส่วนออกแบบสถาปัตยกรรมและ
แนวความคิดในส่วนออกแบบโครงสร้าง การใช้วัสดุ
ฐานานุศักดิ์ในการใช้งานองค์ประกอบต่าง ๆ เนี่ย ในการ
เขียนแบบก่อสร้างของหลังนี้เนี่ย มีความยากง่ายแตกต่าง
จากงานทั่ว ๆ ไปอย่างไร

ก่อเกียรติ

: จริง ๆ แล้วเนี่ย อย่างที่ผมบอก เมล็ดพันธุ์นักสู้เนี่ย เรื่องงาน
อย่างนี้ เรื่องเล็กครับ ให้มีงานทำเท่านั้น ผมขอแค่นั้นนะ คือ
เป็นอย่างนั้นนะ คือพอสอนมาอยู่แล้ว อย่างที่ว่าเนี่ย พอเจอ
ท่านอาจารย์ผมเห็นท่านไม่เคยกลับก่อนสี่ทุ่ม ถ้าไม่ค่ำกลับ
บ้านไม่ถูกหรือเปล่าผมไม่แน่ใจ แล้วก็ถามว่าทำงานครั้งนี้
ยากไหม ตอบว่ายากมาก แต่ความยากจะกลายเป็นง่าย
ทันที เมื่อเราศึกษาแล้วเข้าใจ ความคล่องมือทุกอย่างจะ
เกิดขึ้นเมื่อเรามีความชำนาญ เมื่อครูอยู่ข้าง ๆ อย่างที่บอก
พญาอินทรีมองอยู่เนี่ย เราอย่ากลัวผิด ถ้าผิดคือท่านแก้ ถ้า
ท่านแก้ก็หมายถึงถูกต้องแล้ว เราอย่าไปคิดมาก ครูสั่งเรา
ต้องทำ ผิดถูกเราต้องทำ เราต้องตั้งใจต้องไปวิเคราะห์ หลัง

นั้นมันเขียนอย่างนั้นอย่างนี้ เอามาสังเคราะห์ใหม่ แล้วจะได้
ตัวตนเราที่แท้จริง เราจะพัฒนางานมาสู่งานของเราได้
อย่างไร อย่างที่บอก ผมเขียนตั้งแต่แปลนรูปด้านรูปตัด ใคร
ไม่ทำผมทำเอง ตอนนั้นลงมือด้วยตัวเอง ตอนนั้นมีคุณเสก
สัน คุณครอบ ช่วยอยู่ด้วย นึกจะมาเฝ้าดูว่าตรงนั้นสวยไม่
สวย ตรงนั้นต้องอย่างนั้นอย่างนี้เนี่ย ที่ท่านสอนเอาไว้อย่าง
หนึ่ง ที่ผมเจอที่ต่อนงานกาญจนากิจนี้ ในการเขียนแบบ
การให้ระยะเป็นเรื่องสำคัญมาก คือการให้ระยะ การให้ระยะ
อย่างไรไม่เหมือนกับงานอื่นในงาน งานลอลองนี้ไม่
เหมือนกับงานทั่ว ๆ ไปเพราะงานลอลองนี้ที่ผมจะชี้ชัดจุด
หนึ่งว่าคุณต้องบอกได้ว่าอาคารนี้กว้างเท่าไร ยาวเท่าไร
สูงเท่าไร สูงเท่าไร ถ้าจั้นระยะต้องบอกละเอียด แต่ถ้า
ถามว่าละเอียดมากไปมันก็ผูกคอตัวเองอย่าบอกเยอะ บอก
ไปก็ทำไม่ได้จะเป็นปัญหาเราเขียนแบบนี้เราต้องให้คนอื่น
มาดูแบบแล้วเข้าใจแบบ เราไม่ใช่สร้างปัญหาในแบบต่อให้
คนอื่นมาทำความเข้าใจ มีอยู่ครั้งหนึ่งท่านถามผม
ยกตัวอย่างเช่น มอยู่ที่หนึ่งงานหนึ่ง ผมยกตัวอย่าง ตัปปี
กนกนี้ ผมจำมาตลอดชีวิต ผมเขียนไปกึ่งกลางเสามา
จนถึงระหว่างริมเชิงชายทั่ว ๆ ไป จะเขียนอย่างไร ท่านบอก
ถ้าคนที่อยู่ที่หน้างานบีบจะถามนี่ระยะเท่าไร มันต้องไปดู
ขนาดเสาไปดูไม้ตัวนั้น ต้องไปดู ไม้ตัวนี้หรือไม้ก็ต้องกลับมา
ใหม่อีก เชิงชายเท่าไร ดู SPEC เท่าไร ดูซิมันไปกลับไป
กลับนานมาก จนหาระยะไม่เจอ ขนาดเราออกไปแล้ว แต่ถ้า

ท่านบอกมานะ คุณบอกริมเสาไปถึงริมตัวนี่สิ เราจะรู้ทัน
ที่ว่าเต้าตัวนี้ยาวเท่าไร เค้าสามารถตัดริมได้เลย โฮโฮ ไม่
เขียนแล้วสวยอย่างเดียว เขียนแล้วทำงานได้ด้วย เนียอยู่ใน
ใจผมตลอด เนียท่านสอนวิธีอย่างนี้ ท่านไม่ได้บอกผิวแล้ว
จึงจะมาบอกไม่ได้บอกทุกอย่าง เนียคือการเขียนแบบงาน
กาญจนาภิเษกแล้วถ้าเขียนแบบลึกซึ่งต้องบอกทุกตอนเลย
ว่า เสาต้นนี้ยกตัวอย่างเช่น ผมก็ถามผอ.สุทินว่าเสาด้านนี้
ต้องบอกทุกระยะเลยว่า เสาต้นนอกสูงเท่าไร เสาต้นใน
ร่วมในสูงเท่าไร คนคิดราคาก็จะบอกอีกที่ว่าเสาด้านนี้สูง
ประมาณ 4 เมตร เสานอกนี้สูงประมาณ 3 เมตร อย่างนี้
ท่านเป็นคนบอก นี่คือการเขียนแบบก็จะเกิดขึ้นจากที่เรา
ตั้งใจ เราดูอย่างถึถ้วนแล้วว่าท่านไม่บอกว่าเราจะต้องเขียน
อย่างไร แต่เราต้องไปเรียนรู้เอง รอให้ผมคลุกแล้วผมผัดแล้ว
ใช้เสตี แล้วท่านเปลี่ยนแบบเลยนะที่ผมเขียนรูปด้าน
กาญจนาภิเษก ผมว่าผมเขียนอยู่ประมาณ สิบกว่ารูปให้
เขียนอยู่ที่เทศน์ก่อน เฮ้ยไม่ได้ไม่ถูกใจ กูไม่มีเวลามาดูแล้ว
ให้ก่อเกียรติไปเขียนที่ท้องสนามหลวง ที่ในสนามหลวงที่
ตอนนั้นขยายแบบที่สร้างงานพระเมรุ ผมอึ้งไถ่ท่านนี่มัน
ร้อนนะเนี่ย เรายังต้องไปทำ ก้าว ตอนนั้นยังกลัวท่านอยู่ แต่
ว่าพอเข้าไปถึงการเขียนแบบแล้วผมไม่สนใจแล้ว ท่านคือ
อาจารย์ผม ผมถือว่าท่านคืออาจารย์ คำดำของท่านคือพร
เสร็จแล้ว เขียน ๆ ๆ เฮ้ มันแป้นะก่อเกียรติ เนียไม่สวย
เราเขียน แบบนี้ไม่สวย อย่างที่ผมเจอกฎทองคำที่ว่าเนีย ทรง

ธนารัตน์

พลอากาศตรีอาวุธ

ก่อเกียรติ

จั่วที่ผมค้นพบกับท่านอาวุธที่ มุมประมาณ 58 องศา จั่วจะ
สวยที่สุด แต่ถ้าพิเศษไปกว่านั้น ทรงโบสถ์ที่สวยงามที่สุดนี้ มุม
ต้องประมาณ 60 องศา เห็นไหม ท่านไม่เคยบอกแต่ว่าจะ
บอกเมื่อเราทำงานแล้ว ไปบอกให้เฮ้ยไปดูสิ วัดเบญจมมุ่ม 60
องศา ทรงมันถึงจะสวย เนีย ผมว่าสิ่งนี้คนเป็นช่างเราต้อง
สังเกต เราต้องเฝ้าดูอาจารย์ท่านเขียน DIAGRAM ต่าง ๆ
เราต้องเก็บไว้ เอกสารท่านอาวุธผมว่าไม่มีใครมีมากเท่าผม
พอถึงงานกาญจนาภิเษกนี้ผมจะค้นอยู่แล้ว มันประมาณ 14-
15 ปี ผมไม่ค่อยมีเวลาจริง ๆ แบบร่าง แบบสเก็ตช์อะไรเนี่ย
กองอยู่ที่ผมหมดนะครับ นี่ผมว่ามันต้องรู้จักกันนะทำงาน
แล้วงานมันจะเกิดแล้วพัฒนาออกมาเอง คราว ๆ นะครับ

: เหมือนเทคนิค ครูพักลักจำของโบราณ

: ที่ก่อเกียรติพูดนะ ไม่ใช่ทีเดียวจบนะครับ บางทีวันนี้แก้แล้ว
พรุ่งนี้แก้ก็แก้ แก้พรุ่งนี้แล้วกลับมาเป็นวันนี้ก็แก้มีนะฮะ แก้
ไปก็แก้ บางทีจุดเริ่มต้นมันดีที่สุดแต่เรา ก็พยายามปรับไป
เรื่อย ๆ สุดท้ายมันอาจไปเอาอันที่ปรับ สุดท้ายมันอาจมาเอา
อันแรกก็มีเยอะไป เพราะฉะนั้นไม่ใช่อยู่นะ แล้วมันทีเดียว
แล้วมันจบนะ ไม่มีใครเขียนพลั่วได้ พลั่วได้นะครับ
สถาปัตยกรรมไทย ถ้าใครพลั่วได้มันก็ได้ อย่างนั้นล่ะครับ

: จะเสริมนิดหน่อยเดี๋ยวผมจะลืมนะครับ นี่คือผมนั่งดูท่าน
อยู่ตอนขยายระกา ระบายงานที่ท่านขยาย แล้วก็คือ ถ้าเรา

เขียนถามว่า ตัวรอยระกา ตั้งแต่ข้างบนไปจนถึงข้างล่าง ตัว
 รอยตัววุ้นนี้จะต้องขนาดเท่ากันหมด ผมนึกอย่างนั้นตั้งแต่ตั้ง
 ที่แรกมาก ตั้งแต่เขียนมา พอไปถึงท่านท่านจะชี้ให้ดูเลย เนี่ย
 มันเป็นเรื่องของ PERSPECTIVE หรือมุมมองแค่นั้นเอง ถ้า
 ในแนวตั้งหรือแนวนอนที่แนวนอนต้องสูงกว่าแนวตั้ง เห็น
 ใหม่ได้แล้ว ทฤษฎีในการขยายแบบแล้วอีกทฤษฎีหนึ่งที่ท่าน
 บอกอีกในตอนขยายแบบกาญจนาภิเษก ถ้าเราจะให้ทรง
 กลมอยู่ข้างบนเราต้องเขียนทรงกลมใหม่ ไม่ใช่ เราอย่าเขียน
 ทรงกลมเด็ดขาด ถ้าทรงกลมขึ้นมาเมื่อไหร่ เกิดการซ้อนมัน
 จะกลายเป็นวงรี แต่ถ้าเราเขียนทรงกลมเมื่อไหร่ เราต้อง
 เขียนวงรีในอากาศ เห็นไหมมันจะอยู่เรื่องความสูงมุมมอง
 สะ พญาอินทรีจะมองเห็นอย่างนี้เสียกฎที่ง่าย ๆ แต่ถ้าเรา
 จับสิ่งเดียวแล้วเราไปขยายแล้วเราทำลาย ๆ สิ่ง ผมว่านี่คือ
 กฎทองคำที่ไม่มีในหนังสือ เราไม่มีการพูด แต่จะพูดเมื่อเรา
 กอดคอกันทำงานเท่านั้น มันจะพิเศษเลยทุกครั้งมันจะเกิด
 ความใหม่ ผมเลยว่าท่านอาจจะสนุกสนาน แต่ผมนะมัน
 มากเลย มันมีโอกาสมันท้าทาย แต่การเขียนไม้แล้วมาเขียน
 เครื่องประกอบที่เป็นเครื่องหลักผสมกับไม้ แล้วก็ไม้
 ประกอบกับไม้อัดนี้ จริง ๆ ผมไม่รู้เรื่องเลย คือไม่รู้ด้วยซ้ำว่า
 การเขียนแบบงานลักษณะอย่างนี้ เขียนอย่างไรด้วยซ้ำ แต่
 ถามว่าคนที่ไม่มีโอกาสเรียนรู้ได้ใหม่ เราอย่าไปอยู่กับตัว
 เรา เราคิดว่าครูเนี่ยคนนั้นก็ผอ.สุทิน ผมยังไปถามเลยเนี่ย
 แล้วจันทันเหล็กนี้มันมีแปอย่างงานกาญจนาภิเษกนี้มันมีแปไหล

จักริน

พลอากาศตรีอาวุธ

มาข้างใน เราจะเอาจันทันไว้ไหน เห็นไหมปัญหาของเรา
 ผู้ออกแบบจะทำรูปตัด เรายังเขียนเขียนผิด ๆ ถูก ๆ มันมี
 ทางออกท่านก็จะมาชี้จุดให้เรา เอ้าเอ้าอย่างนี้ชี้ก็เกยรติเรา
 ก็กดเหล็กลงมาซัก 10-12 ซม. อย่างที่ผอ.สุทินว่าเขาแค่
 แพลดแล้วใช้แปไม้ประกบเข้าไป เห็นไหมมันโครงเหล็กก็
 จริง แต่โครงในช่องอยู่มีจันทันไม้ช่องอยู่ที่จะไปวางแปจาก
 ข้างนอกจากข้างในไปสู่ข้างนอกเป็นแปเหลี่ยมที่จะใช้ตาม
 ความต้องการถ้าคนเขียนแบบไม่เป็นผมไม่รู้ ท่านทำไม่ได้
 หรือผมไม่เคยเห็นที่ไหนเลย แต่ถ้าคุณปล้ำอยู่อย่างนั้น
 คุณต้องลองไม่ได้ คุณต้องกล้าออกมาอย่าไปกลัวความขาว
 ของกระดาษ ผมว่ามันไม่ยากเลย งานคุณจะไม่เกิด

: แล้วระหว่างที่ตรวจแบบกับอาจารย์ก็เกยรตินี้เห็นมีงาน
 ศิลปกรรมอยู่ด้วยท่านเป็นคนกำหนดควบคุม เรื่องสเกล
 สัดส่วนหรืองานอะไรที่เกี่ยวข้องด้วยหรือเปล่า

: คือต้องกำหนดนะครับ คือเราเป็นคนกำหนดอย่างเช่น
 กระจิงนี้เราต้องเขียนเอาไว้ก่อน แต่ในลายละเอียดข้างในแท้
 ๆ อย่างเช่น กระจิงจะแบ่งตัวอย่างไรนี้ ต้องใช้ช่างสิบหมู่ละ
 คือเราแบ่งได้แต่เราไม่จำเป็นต้องมานั่งทำละ เพราะว่าต้อง
 ให้เขา เรากำหนดว่าขนาดควรจะทำไหม หรือว่าควรจะได้
 ขนาดอย่างไหน เราต้องเป็นคนคิดเพราะนี่จะไปปรากฏ
 รวมอยู่ในแบบของเราด้วยนะ สะ บัวปลายเสา ขนาดของบัว

	ปลายเสาคะเท่าไหร่ เราต้องคิดคร่าว ๆ ไว้ แล้วให้เขาช่วยต่อ ให้ไม้จันทน์ขนาดจะไม่ได้ตาม ขนาดที่เราต้องการนะครับ		ก่อเกียรติ	: จักรินเอารูปนี้ขึ้นมา ผมว่าคุณขวัญเมืองคุมงานตัวน้อยอยู่ : อันนี้เป็นตัวยอด ไม่เล็กนะครับ ริมโน่นเป็นพานพุ่ม
จักริน	: คือในช่วงเวลากระชั้นที่สองเดือนเศษนี้คือท่านต้องตรวจ เลยทุกงาน เลยใช้ใหม่ครับ		อาวุธ	: คือตอนนีเราใช้เรซิน
พลอากาศตรีอาวุธ	: ทุกอันเลยอะ ทุกอัน อย่างนี้เด็กมาช่วยทำลายฉลุอย่างนี้ เราก็ต้องดูลายฉลุว่าได้ไหม ถ้าได้เราก็โอเค เราก็ปล่อยแล้ว		ธนารัตน์	: ไซค์รับตอนนีเราใช้เรซินแล้ว ใช้มาตั้งแต่งานพระเมรุ สมเด็จพระศรี พวงรูปเทวดา สมัยตอนทำสมเด็จพระนาง
			พลอากาศตรีอาวุธ	เจ้ารำไพ นั้นใช้พลาสติก ใช้ปูนพลาสติกนะ เทวดา หล่อ เป็นตัว ๆ แล้วมานั่งประดับเป็นตัว ๆ พอถึงตอนทำสมเด็จพระ พระศรี ทำปูนพลาสติกตัวหนึ่ง ประดับให้เสร็จ ถอดพิมพ์ เลย แล้วก็เอาไปหล่อเรซิน มันก็ได้ลายมาครบ ตอนงาน สมเด็จพระนางเจ้ารำไพประดับลายเป็นตัว ๆ นะ อันนั้นนะ เป็นตัว ๆ เลย อย่างชฎานี้ประดับตีลายแบบหัวเขิน เลย ติด ทีละตัวทีละตัว ใ้โฮ อันนั้นทุกตัวเล็กกว่าเยอะ ตอนหลังนี้ ใช้เรซินแต่นี้เทวดาพวกนี้ใช้หล่อ ประดับตัวเดียว แล้วถอด พิมพ์ได้เลย เพราะมันมีพิมพ์ยาง ถอดได้
จักริน	: แล้วอย่างสีด้วยรีเปล่าครับ			
พลอากาศตรีอาวุธ	: สีเขาต้องกำหนดไปก่อน เราต้องช่วยดู บางทีมันไม่ใช่อย่าง ที่ว่า ลองดูก่อนบางทีไม่ดี เราก็ต้องเปลี่ยน ไม่ใช่ว่าที่เดียว แล้วมันก็ได้เสมอไปเลยทุกอัน ไม่ใช่ผิดเยอะ			
ธนารัตน์	: รายละเอียดของตัวอาคารก็คงจะหมดแล้ว เดี่ยวเราบกวน อาจารย์อธิบายไปเรื่อย ๆ ก็แล้วกันนะครับ จะเป็นภาพ ระหว่างการก่อสร้างอาคาร อันนี้คือ		ธนารัตน์	: แล้วค่อยมาทำสีให้ต่างกัน
	: อันนี้ทำยอด ที่เห็นคือกำลังทำปลายยอด นี่คือปลายยอด		จักริน	: แล้วอย่างยอดนี้คือเป็นโครงเหล็กอยู่ข้างในแล้วตีเรซินเข้า ไป
พลอากาศตรีอาวุธ			พลอากาศตรีอาวุธ	: มีโครงเหล็กอยู่ข้างใน เหล็กข้างในแล้วเอาเนื้อเข้าไปสวม สวมทับไป

ธนารัตน์

: นี่ก็คงเป็นตอนปรับพื้นที่

พลอากาศตรีอาวุธ

: ใช่ฮะ พื้นที่ก็ต้องปรับหมด เนี่ยรื้อเมรุไปเราก็ต้องมาทำพื้นที่ทั้งหมด เนี่ยที่รื้อคือตอนนั้นเนี่ยกระเบื้องที่ใช้กับเมรุเขาไม่ให้ใช้กับงานนี้เลย มันเปลี่ยนหมดเลย พื้นที่ทำไว้ที่เมรุต้องรื้อออกหมดเลย คืองานมันคนละงาน มันเป็นงานมงคลกับงานอัปมงคล อัปมงคลต้องเอาออกหมดเลย ไม่มีอะไรของเมรุติดอยู่ที่นั่นเลย ทำใหม่หมด ปรับหมด เพราะฉะนั้นพื้นที่ใช้กับเมรุที่บอกว่าเอามาใช้ที่นั่นะใช้ไม่ได้ ต้องทำใหม่หมด

ธนารัตน์

: โครงสร้างข้างล่างเรายังเป็นไม้ปกติ

พลอากาศตรีอาวุธ

: เป็นไม้ เป็นไม้ เนี่ยโครงสร้างยังเป็นไม้อยู่เลย พื้นเป็นไม้ ตัวเสา เห็นไหมเสาคดไปคดมา โค้งอย่างนั้น

จักริน

: ที่ดำเนินงานช่วงนี้ ไม่มีฝนตกเลยใช่ไหมฮะ

พลอากาศตรีอาวุธ

: ฮีม มันเลยฝนไปแล้วละ คือเลย ก่อนพระเมรุตกไทย ตอนพระเมรุนี้ทุลักทุเลมาก ตอนนั้น ตอนนีไม่มีฝน

ธนารัตน์

: หน้าบันนี่ก็เป็นลายซ้อนไม้ใช่ไหมฮะ

พลอากาศตรีอาวุธ

: ซ้อนไม้ ซ้อนไม้ อันนี้เป็นศาลาข้าราชการ นี่เครื่องยอดเนี่ย มันเนี่ยเกือบไม่ได้ใช้เพราะมันต้องทำไปเลยทีเดียว ความจริง ความจริงหลังคามันยังไม่มุงหลังคาไปด้วย ติดใบระกาไปด้วยยอดยังไม่ทำเลยเห็นไหมเนี่ย เห็นไหมเนี่ย วนดีคืนดีก็ออกเหล็ก เชื่อมเหล็กที่ยอด ประมาณซัก 5-6 ทูม ก็วิ่งเข้ามาตามผม อยู่ที่ตรงหลังตึกแดง ไฟไหม้ สะเก็ดจากที่เชื่อมมันหล่นไปอยู่ที่ชอกเนี่ย ชอกตะเฝือกคลุขึ้นมา ดินะมีรถดับเพลิงอยู่ตรงนั้น คืองานนี้ต้องเอารถดับเพลิงมาอยู่ด้วย ฉีดน้ำ เนี่ยทำไมอีกหน่อยหนึ่งตรงนี้ แหม ถ้าเผื่อมันอีต่อนที่มันเลิกงานไปแล้วเนี่ยเสร็จเลย ที่นี่ยังทำงานกันอยู่ สองยามตีหนึ่งนะฮะ

จักริน

: อย่างที่รื้อพระที่นั่งกาญจนาไปอยู่วัดปทุมนี้มีอะไรพิเศษหรือเปล่า

พลอากาศตรีอาวุธ

: เวลาทำอะไรต้องคิดให้ดี ไม่ใช่ว่าเห็นดีแล้วก็เอาไปใช้เนี่ย อย่างนี้เอาไปสร้างที่วัดปทุม ความจริงผมห้ามตั้งแต่แรกแล้ว ผมไม่เคยเห็นด้วยเลยว่าจะเอาไปสร้างเลย งานมันคนละลักษณะ ถามว่าเขาไปสร้างแล้วใช้ทำอะไรก็ได้ใช้ทำอะไรเสร็จแล้วฝนก็สาดเข้าพื้นที่พัง เครื่องที่ทำไว้ก็เป็นอาคารชั่วคราวหมดละ ใช้ไม้อัดอะไรพวกนี้ ใช้อายซ้อนไม้ทั้งหมดนี้ ก็เป็นงานชั่วคราว แล้วเขาไปติดไว้ แล้วมันจะไปอยู่ได้แค่

ไหนละ ตอนหลังก็กลายเป็นขึ้นไปบนอาคาร ไม่มีคนอยู่
หรือก็มีแต่สุนัขขึ้นไปอยู่กันเต็ม แล้วตรงนั้นก็เป็นไม่ได้ใช้
ประโยชน์ แล้วก็ใช้ไม่ได้ ตอนนั้นรู้สึกว่าจะรื้อไปแล้ว

รื้อไปหมดแล้ว คือมันใช้ประโยชน์ไม่ได้ สูงก็สูง ฝนก็สาด
หมดเลย คือเข้าไปอยู่เนี่ย ถ้าเมื่อฝนตก ยืนตรงไหนก็เปียก
เพราะมันสูงฝนก็สาดหมด เปียกหมด ใช้ประโยชน์ไม่ได้
อยากเอาไปแล้วก็เป็นอย่างนี้

ธนารัตน์

: เดียวย้อนกลับไปดูภาพตอนงานก่อสร้างนิดหนึ่ง ปัญหาที่
ถือว่าหนักสุดในช่วงงานก่อสร้างโครงการนี้นะครับอาจารย์
น่าจะเป็นเรื่องอะไร

พลอากาศตรีอาวุธ

: ปัญหาของโครงการนี้คือเวลา เพราะคุณคิดดูซิจะใช้งาน
มิถุนาแล้วพระเมรุเสร็จเดือนเมษานะ ทั้งหมดนี้จะต้องสร้าง
ให้เสร็จใช้งานวันที่ 29 มิถุนายน แล้วงานพระเมรุเผาเดือน
มกราแล้วมีนิทรรศการต่ออีก สองเดือน

จักริน

: แล้วยังไม่ได้รื้อ

พลอากาศตรีอาวุธ

: ยังไม่ได้รื้อ รื้อไม่ได้เพราะมีนิทรรศการ แล้วเราก็มารอเขา
เพราะมันไม่ทันแน่ ๆ แล้วละ ขอเขาดำเนินขอเอาออกหน่อย
เถอะ

ธนารัตน์

: ภาพนี้เห็นหน้าบ้านชัด ๆ เป็นตรา

พลอากาศตรีอาวุธ

: เป็นหน้าบ้านเป็นตรา 50 ปีครองราชย์ นะครับ

ธนารัตน์

: จริง ๆ ภาพมันเป็นโครงการที่ผ่านมานาน หาภาพตอน
สร้างนี้ยากมากมีแต่ภาพตอนรื้อ ภาพนี้เป็นตราที่ยกไปติดที่
หน้าบ้านพอดี ตรานี้เป็นตราที่เราหล่อเสร็จ

จักริน

: ตราสัญลักษณ์นี้ท่านตรวจแบบอะไรด้วยไหมครับ

พลอากาศตรีอาวุธ

: เริ่มต้นนี้ประกวด แล้วเราก็ไปตัดสินกัน 5 ชิ้น เลือกไว้ 5
ชิ้น ส่งขึ้นไปกราบบังคมทูลท่านก็เลือกอันนี้ แล้วก็ทรงแก้
เริ่มแก้ตั้งแต่ฉัตร ฉัตรที่ปักบนหลังช้างนี้ เมื่อก่อนที่เด็กเขียน
มา เนี่ย ๆ คุณเห็นว่าฉัตรนี้ปักบนหลังช้างเฉย ๆ ไม่มีฐาน
ฉัตร พระเจ้าอยู่หัวท่าน แก้ม่าให้มีฐานฉัตรเพราะฉัตรจะปัก

	บนหลังช้างไม่ได้ เลข 50 นี่ก็แก้ นี่ผีพระหัตถ์นะ นี่ท่านเขียนมาให้ แก้อยู่หลายหน คุณดูซิโบว์ที่บอกงานนี้ก็ไม่เหมือนอันเมื่อกี้สิ แล้วก็แก้ด้วยผีพระหัตถ์มาเลย คนที่ได้รางวัลเข้าก็ขอไปทั้งหมด ใช้กระดาษไขทับแล้วแก้มา	พลอากาศสุธ	: ไม่มีมั้ง ก็คงไม่มีอะไรนะครับ ก็คงอยากให้ข้าราชการรุ่น
จักริน	: แล้วในงานที่เป็นเรือพระราชพิธีนายพลทรงสุบรรณท่านมีส่วนด้วยหรือไม่		หลัง ๆ นี่อง ๆ ก็กระดากเหลือเกินไม่ใช่น้องมันเด็กเกินไป ก็เวลาทำอะไรอาจจะต้องศึกษามากหน่อยโดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องพระราชพิธีนี้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ ทำอะไรบ้าง หลายเรื่องที่ผมรับพระราชกระแสมา อย่างเช่น เรื่องมานกก็ดี อย่างเรื่อง
พลอากาศตรีอาวุธ	: คือทำร่วมกับทหารเรือ ตอนนั้นทหารเรือเขาอยากจะทำเขามาหารือกับกรมศิลปากร ที่แรกเขาอยากทำเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์อีกลำ อธิบดีก็เรียกไป ผมบอกว่าผมไม่เห็นด้วยหรอกเพราะเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เป็นเรือที่ได้รับรางวัลทำไปจะกลายเป็นสองลำขึ้นมา มันจะต้องเป็นลำเดียว เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์มันไม่น่าทำอีกแล้ว เพราะว่าขนาดทรวดทรงต่าง ๆ ตอนทำเรือใหม่ในสมัย รัชกาลที่ 6 ได้ต้องเอาโขนเรือเก่ามาใช้ เนียโขนเรือที่เป็นหงส์นี่เก่านั้น แต่ตัวเรือนี้ใหม่ ต่อกันตรงมาลัยที่เขาเหล็กไปตามไว้ ตามไปตามมาจนกระทั่งมาลัยจม ลองดูรูปเก่าซิ พวงมาลัยที่เขาคล้องหัวเรือลอยอยู่บนน้ำ ตอนนั้นจมไปอยู่ในน้ำแล้วเพราะว่าเสริมเหล็กเขาไป จนกระทั่งหนักเนี่ยแล้ว พระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่าหัวเรือมันแกว่งเขาเลยต้องปรับแก้ยังไม่รู้นะ		อาสนพระสงฆ์ ตอนทำงานพระเมรุสมเด็จพระศรีน้อาสนะพระสงฆ์เขาก็วางก็ติดเสา ท่านก็รับสั่งว่าผมทำอาสนะเนี่ยเวลาท่านทอดผ้า ทอดผ้า 3 องค์หัวโขกเสาที่ทอดผ้าอีกสามองค์หัวโขกเสาอีกที่ เพราะพระนั่ง 3 องค์แล้วก็มีเสา (หัวเราะ) เนี่ยเล็ก ๆ น้อย ๆ นี่ แต่มันมันคือ เราเป็นสถาปนิกเราต้องแก้ ตอนงานพระเมรุสมเด็จพระมหาลงนี่ผมต้องยึดเอาอาสนะ ไปไว้ข้างนอกเสาหมด เพราะเสาเป็นตัวบังคับลักษณะเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนี้ มันเป็นเรื่องจำเป็นที่เราต้องใส่ใจ คือมันดูเหมือนไม่มีอะไร ท่านรับสั่งหลายเรื่องอย่างตอนทำงานพระเมรุสมเด็จพระนางเจ้ารำไพ ท่านรับสั่งเรื่องกระได กระไดตอนนั้นทำขนาดขึ้นไม่เท่ากัน เมื่อถึงพระเมรุเนี่ยขึ้นจะสูง ท่านรับสั่งอย่างนี้ไม่ได้ ก็แก่นะกระไดเนี่ย เพราะว่าท่านบอกว่าเวลาคนเดินขึ้นมาเนี่ยสะดุด เพราะเดินมาเนี่ยแล้วก็ไปเปลี่ยนขนาดขึ้น เพราะมันเวลาทำพวกนี้ต้องเท่ากันหมด จะเท่าไรก็แล้วแต่สูงก็สูง เตี้ยก็เตี้ย แต่ต้องเท่ากัน ผมใช้สูง 15 กว้าง 30 จะใช้อย่างนั้น คือบางสิ่งเราอาจจะมองไม่เห็นหรืออย่างคราวทำงานพระเมรุสมเด็จพระศรีน้อ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จยกฉัตรมิ่ง พอสเด็จพระราช
ธนาธิรต์	: ในส่วนเนื้อหาที่น่าจะครบทั้งหมดแล้วนะครับอาจารย์ มีอะไรอยากจะเพิ่มเติมไหมครับ		

ดำเนินกลับไป รุ่งขึ้นสมเด็จพระเทพท่านมารับสั่งว่า พระ
เจ้าอยู่หัวท่านบอกกระทรวงมหาดไทยที่ขายคา หายเป็นแถบเลย มา
ดูกัน กระทรวงก็ไม่ได้หาย กระทรวงมีแต่ปรากฏว่า ตอน
ประทับเนี้ยมันค่า พอฉายไฟเข้าไป เวลาติดผ้าทองย่นนี้
เวลาติดมันติดตั้งทั้งหมดเลย แต่มันมีอยู่แถบหนึ่งติดนอน
พอเวลามองเข้าไปมันเหมือนไอ้ที่ติดนอนนะมันหายไปเลย
ทั้งแถบ อันเนี้ยสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนี้ เราต้องดู เราต้อง
ควบคุม แค่นิ้วผ้าที่ตั้งกับแนวนอน อันที่ตั้งมันรับแสงหมด
หมด แต่อันนอนก็ไม่รับแสง พอไม่รับแสงมันก็หายไปหมด
เหมือนฟันหลอ อย่างนี้ใครรับ งานเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนี้มัน
เกิดขึ้นได้ ก็เล่าให้ฟังว่า เวลาทำงานต้องถ่วงถีน้อย แล้วก็
ระมัดระวัง เพราะบางทีเล็กนิดเดียวแต่มันทำให้งานเสียได้ ก็
คงไม่มีอะไร

จักริน

: ตรวจทุกอย่างเลยกระทรวงเรื่องแสง

พลอากาศตรีอาวุธ

: แน่นนอน คุณจะเห็นว่าผมเดิน สามรอบ ก่อนเที่ยง บ่าย
กลางคืน เป็นอย่างนั้นทุกวัน เหมือนย่อยอาหาร แต่บางทีก็
มันก็หลุดตาไป แต่ก็ต้องระมัดระวัง

ถาม-ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ธนารัตน์

: คราวนี้ผมว่าเปิดโอกาสให้ทางท่านผู้ร่วมฟังให้มีผู้ซักถาม
เพื่อว่าทางวิทยากรหรือผู้ดำเนินรายการอาจจะตกพลาด
ถามได้เลยนะครับ ยกมือก็ได้ เดี่ยวเราจะมีไมค์ลอยไปหา
เพราะโอกาสจะมีวิทยากรที่ทรงคุณวุฒินั่งพร้อม ๆ กันอย่าง
นี้ไม่บ่อยนะครับ

เอกวิวัฒน์

เพราะเวลามันลากไปลากมา มันครูดคราดครูดคราด เลย
เลยเอาผ้าระบายอีกชั้นเลย

วิมลรัตน์

: ม่านที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าลอยนี้แก้ปัญหาอย่างไร
คะ

พลอากาศตรีอาวุธ

: อ้อ อันนั้นมันจบไปแล้ว คืองานมันผ่านไปแล้ว ท่านมา
รับสั่งทีหลัง เพราะฉะนั้นงานตอนสมเด็จพระบรมหลวงนี่มาแก้
แก้แล้ว แต่ตอนงานสมเด็จพระศรีไม่ได้แก้ ท่านบอกว่ามอง
ไปก็เห็นแต่ตีนคน (หัวเราะ) ก็เอาม่านต่ำลงมา ทำเป็น
ระบายเล็ก ๆ อีกอันลงมา สำหรับให้มันล่อลงมา เพราะว่าไอ้
ตัวม่านถ้าเผื่อว่าเออลงมาไม่ได้ เพราะมันมีโซ่อยู่ข้างล่าง

พลอากาศตรีอาวุธ

: เรียนถามท่านเกี่ยวกับเรื่อง หลังคา ตรงส่วนที่เป็นไขวานี้
ปกติเนี่ยเรามักจะต้องมีอัตราส่วนเท่าไรครับจึงจะ
เหมาะสม เพราะเห็นบางท่านยื่นออกมาเยอะ บางท่านยื่น
ออกมาน้อย แล้วอีกนิดหนึ่งส่วนที่เป็นเครื่องอย่างข้อฟ้า
ใบระกา หรือเครื่องลายทองนี้ อัตราส่วนเท่าไรจึงจะเหมาะ
สม

เอกวิวัฒน์

: หมายถึงอะไรอัตราส่วน

: หมายถึงความสวยงามที่ เพราะจะเห็นว่าบางท่าน บาง
อาคารจะมีส่วนที่โตมาก อย่างใบระกาใหญ่

พลอากาศตรีอาวุธ

: คือสำหรับผมนะครับ ไชรานี้จะรับจะขึ้นอยู่กับความงาม คือเวลาหลังคาซ้อน หลายคน สถาปนิกทั้งหลาย ไชรา หลังคาซ้อนไม่จำเป็นต้องเท่ากันนะ เพราะฉะนั้น ไชรา ข้างบนไม่จำเป็นต้องยื่นเท่ากับข้างล่าง สมมุติว่า ข้างล่าง ยื่นมา 70 ข้างบนเหลือแค่ 30 ก็ได้ เนี่ยมันจับปูนได้ ไม่จำเป็น เข้าไปก็ว่าจะจับได้เนี่ย แยะเลย และถ้าเตี้ยนี่ยิ่งแย่มาก อาคารเล็ก ๆ ยิ่งแย่มาก เพราะฉะนั้นเวลาเขียนกัน ผมไปดูแบบนี้ เขียนกัน ข้างหน้า 60 ข้างในก็ต้อง 60 ทำไมข้างใน 30 ได้ หรือเปล่า ก็ถามดู ก็ทำได้ คือมันอยู่ที่จังหวะ แต่ว่า เอ้อ การทำงานต้องไปคิดถึงวิธีการทำงานด้วย ว่ามันยากง่ายแค่ไหน เพราะว่า ไชรานี้ไม่จำเป็นต้องเท่าไรก็ได้ ที่นี้ส่วนเรื่องใบระการ ที่ถามว่าเป็นสัดส่วนเท่าไร มันเป็นส่วนเท่าไรเนี่ยมัน ขึ้นอยู่กับข้อฟ้า ใบระการมันขึ้นอยู่กับข้อฟ้า เพราะว่าเต่าข้อฟ้าที่เขาเรียก ฟุงนกกระจาบอะไรเนี่ย ที่เขาเรียกตัวข้อฟ้า ตัวที่เป็นฟุง ตัวนี้จะเป็นตัวบังคับใบ เพราะใบมันจะต้องไล่ตามข้อฟ้าเนี่ย เพราะฉะนั้นจะเอาใหญ่แค่ไหนมันขึ้นอยู่กับ ตัวนะฮะ แต่ว่าตัวรวยตรงนี้นะ ตัวรวยกับตัวใบนี้เท่ากัน เพราะฉะนั้นบอกก่อเกียรติ เวลาทำนี่ขีดเส้นไว้เลย 3 เส้น เลย เอารวยด้วย ตัวด้วย แล้วก็ไปขีดหัว ขีดท้ายเอา หัว ข้างบนขีด เพื่อให้เข้ากับเต่าข้อฟ้า ข้างล่างขีดเพื่อให้มาตก เหนง รวมกับไส้ตัววงน้ำเต้าให้มันได้ เพราะว่า เหนงมัน จะต้องมาประกบเท่ากับเหงาของหางหงษ์ เพราะฉะนั้นทุก อันจะสัมพันธ์กันหมดตั้งแต่ข้อฟ้า ไล่ลงมาถึงรวยถึงเครื่อง

ลายอง จนมาถึงหางหงษ์นี้ มันต้องไล่กันหมด เพราะว่าเหงา ที่ประกบระหว่างเหงา หางหงษ์กับเหงาใบระกาเนี่ย ตัวต้อง ประมาณเท่า ๆ กัน ไม่ใช่เหงาใบระกาตัวนิดเดียว หางหงษ์ ตัวใหญ่ ไม่ใช่ เพราะฉะนั้นเวลาเขียนมันจะต้องเขียนไป ด้วยกันทั้งหมด

ก่อเกียรติ

: ขนาดของข้อฟ้าเท่าไร

พลอากาศตรีอาวุธ

: ขนาดของข้อฟ้า สูงไม่เกิน ครึ่งข้อ บอกไม่ได้ว่าเท่าไร แต่ อย่าเกิน ครึ่งข้อละกัน

ธนาวัฒน์

: ชื่อนี้หมายถึงชื่อของหน้าบันนั้นใช่ไหมครับอาจารย์

สุทิน

: คือที่คุณเอกวัฒน์ถามนี้ผมเข้าใจครับ เพราะว่ามันมีปัญหา ตรงไชราครับ บางคนยื่นออกมา 2 เมตรอย่างเงี้ย พอยื่น ออกไป 2 เมตรปั๊บ มันมีปัญหาเรื่องการคำนวณ เวลา คำนวณนี้ สมมุติว่าตัวไชรานี้ถ้าเป็นคอนกรีต คอนกรีตก็จะ ประมาณ 8 ซม.- 10 ซม. เต็มที่นะครับ ที่นี้ถ้ายื่นออกไปถึง 2 เมตร คอนกรีตต้อง 20 ซม. พอ 20 ซม. ปั๊บจะมีปัญหา รวระกา มันจะต้องโตตาม เพราะไม่นั้นเวลาเรามุงหลังคา ใส่อะไรต่ออะไรหลังคาเสร็จปั๊บ พอใส่หลังคาเข้าไปปั๊บ มันจะล้นไป แต่ที่นี้ว่า ที่คุณเอกวัฒน์ถามนี้ก็เพราะว่ายื่น มากที่สุดควรจะเท่าไร 1 เมตร หรือว่า 80 ซม. อะไรพวก นั้นนะฮะ

พลอากาศตรีอาวุธ	: บอกไม่ได้ มันขึ้นอยู่กับอาคาร คือถ้าเผื่อว่าคุณถามว่ายี่น 2 เมตรได้ไหมเนี่ย ถ้าเผื่อว่าอาคารคุณนี่ชื่อ 15 เมตรเนี่ย ทำไมจะยี่น 2 เมตรไม่ได้ คุณต้องยี่นได้ ถ้าคุณยี่นน้อย ๆ มันจะยี่นไกลใหญ่ แต่ถ้าเผื่อคุณยี่นได้ ถ้าเผื่อชื่อคุณ 15 เมตร ใบคุณก็ต้องเบ่อเรื่อเลย มันก็ต้องอยู่ในใบ เพราะว่าที่สุทินพุดนี้คือห่วงว่า หลบมันจะพันใบหรือเปล่า จะโผล่ขึ้นมาตรงใบ เพราะฉะนั้นเนี่ยถ้าเผื่อว่าหลังเล็ก ๆ นี่มันควรจะประมาณซัก 60-70 ซม. เท่านั้นแหละอย่างมาก ไม่ใช่ขึ้นออกมาเป็นเมตรละ ผมใช้บางทีก็ 60 ซม. 50 ก็ยังเคยใช้ นิดเดียว ยี่นออกมาแค่นี้ก็พอ	ธนารัตน์	เมตรหลังคาข้างบน ตีบนเบ่อเรื่อเลย มันก็มีนะ ถ้าเผื่อจะทำก็ได้ : คือจะต้องอ้างอิงจากสัดส่วนภาพรวมของอาคาร
สุทิน	: แต่ส่วนใหญ่จั่วบนนี้จะไม่เกิน 60 เมตรเท่าไรหรอก ประมาณ 5 เมตร 6 เมตรเท่านั้นแหละ เพราะว่าเวลานั้น SPAN ของตัวโบสถ์ สมมุติว่า 8 เมตร ก็ต้องมีชั้นลดขึ้นไปด้วย มันจะเหลือตรงกลางนี้ไม่เท่าไรหรอก แต่เวลาเขาขึ้น มันจะยี่นออกมา 2 เมตร มันก็จะมีปัญหา	พลอากาศตรีอาวุธ	: ใช่แล้ว ผมว่าหลังเล็ก ๆ นี่จะยี่นไม่มากหรอกนะครับ 60 75 50 ก็มี อย่างทำศาลาที่สวิสเซอร์แลนด์ SPAN แค่ว่า 2.50 ยี่นแค่ 30-40 ซม. : ปัญหา คือ ค.ส.ล. นี่บางคนยี่น 1.80-2.00 เมตร คือวิศวกรบอกให้ยี่นน้อยหน่อย เขาบอกจะเอาอย่างนั้น ก็ต้องยอมรับสภาพ ต้องทำตามเขา
พลอากาศตรีอาวุธ	: มันยาวไป		: มันอยู่ที่ทรวดทรง ยี่นมากแล้วมันสวยไหม หรือเปล่า มันก็มองเข้าไปมันก็เห็นไขรามาก ไขรามันก็เข้าไปขอบหน้าบัน ไขราคือสัดส่วนของสถาปัตยกรรมไทยนี่มันไม่มีมาตรฐานที่กำหนด แต่เวลามองเข้าไป เราคิดดูมั่ง ถ้าไขรามันยี่นออกมาเป็นเมตร หน้าบันนิดเดียว ตัวไขรามันก็ไปขอบจั่วหมด เพราะฉะนั้นนี่ตัวจั่วก็เป็นตัวกำหนดว่าจะเอาไขราเท่าไร มันไม่ใช่แค่ชื่อว่แค่ซัก 3 เมตรแล้วไขราเมตรหนึ่ง
สุทิน	: ก็ใช่เนซี ที่คุณเอกวัฒน์ถามนี่ละ แต่ว่าลักษณะอย่างนี้ 15 เมตร มันคงไม่มีหรอกครับ นะครับ	เอกวัฒน์	: ขอเรียนถามผอ.สุทินบ้างครับ เรื่อง LIVE LOAD ที่ตีไซน์บนพื้นพลับพลา ไม่ทราบเราต้องใช้ประมาณเท่าไร
พลอากาศตรีอาวุธ	: ไม่มีได้ไงละท่าน ลองแหงนดูข้างกรมชิต หอประชุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นี่ยี่นเท่าไร SPAN ตั้งลึกกว่า		

สุทิน : ที่บนพลับพลาที่ส่วนมากเราจะดีไซน์เอาไว้ประมาณ 500 ที่คำนวณทุกที่นะฮะ ส่วนใหญ่ ถ้าบนพื้นลานด้วยพื้นบน ด้วย ประมาณ 500 กิโลกรัมต่อตารางเมตร

เอกวัฒน์ : อาคารประกอบ

สุทิน : อาคารประกอบก็จะดีไซน์พอ ๆ กันฮะ เพราะว่า อาคารประกอบเนี่ยส่วนมาก ถ้าอยู่บนดิน เราก็ไม่จำเป็นเพราะว่า ดินใช้พื้นดิน แต่ถ้าอาคารทั่วไปมันคล้าย ๆ กับห้องประชุม เราดีไซน์ประมาณ 500

บุคคลภายนอก : ผมขออนุญาตถามนะครับ คือผมถามในฐานะคนนอกนะครับ ผมไม่ใช่สถาปนิกหรือวิศวกรนะครับ คือในส่วนของอาคารประกอบพระราชพิธีมันจะถูกมัดด้วยแบบแผนข้อปฏิบัติ ตามโบราณราชประเพณีไหม้ยัยครับ คือมันค่อนข้างจะขัดกับ แนวของสถาปนิกและวิศวกรที่มีความคิดที่จะทำให้สวยงาม ผมอยากจะถามว่าในส่วนไหนบ้างที่มัด คืออย่างเช่นใน ส่วนของอาคารกาญจนาภิเษกที่ถูกมัดโดยโบราณราช ประเพณี ส่วนไหนที่ขยายหรือแตกต่างแล้วก็เพื่อจะทำให้ สวยงาม คือทำขึ้นมาใหม่ เช่นส่วนยอดหรือส่วนองค์ แล้วก็ ส่วนฐาน ส่วนไหนที่ถูกมัดโดยโบราณราชประเพณี

พลอากาศตรีอาวุธ : คือผมต้องเรียนอย่างนี้ การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อ สสนองประโยชน์ใช้สอย การใช้สอยเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่เรา จะต้องสนองให้ได้ เราไม่ได้สร้างสถาปัตยกรรมมาเพื่อความ

สวยงามอย่างเดียว งานสถาปัตยกรรมไม่ได้ดูเหมือนภาพ จิตรกรรม ไม่ได้ดูเหมือนภาพประติมากรรม แต่ต้องสนอง ประโยชน์ใช้สอยให้ได้ ถ้าเผื่อคุณทำสวยงามอะไร เลอเลิศ อย่างไร แล้วใช้ประโยชน์ไม่ได้ มันเสียเลยมันไม่ใช้งาน สถาปัตยกรรม เพราะฉะนั้นอันหนึ่งนะครับหน้าที่ของ สถาปนิกต้องสนองประโยชน์ใช้สอยให้ได้ เพราะฉะนั้นถ้า เผื่อว่ามีงานอะไรก็แล้วแต่เป็นงานโบราณราชประเพณีที่ว่า เนี่ยเป็นตัวบังคับ เพราะฉะนั้นสถาปนิกมีหน้าที่ที่ต้องแก้ไข ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มันมี ที่จะต้องใช้ให้ได้ โดยใช้พื้นที่เนี่ย ต่าง ๆ ให้พอ เพราะฉะนั้นเนี่ยเป็นหน้าที่ของสถาปนิก ไม่จัน ไม่ต้องใช้สถาปนิก เพราะฉะนั้นสถาปนิกจำเป็นที่จะต้อง อย่างนี้ เพราะฉะนั้นอันหนึ่งที่บอกว่าข้อบังคับต่าง ๆ ที่มัน เกิดขึ้นนั้นมันจำเป็นจะต้องมี แล้วก็สถาปนิกนั้นจะต้องเป็น ผู้แก้ไข ที่นี้ที่ถามนี้ผมไม่ค่อยเข้าใจนิดหนึ่งว่า เออ ที่บอกว่า เราจะทำส่วนไหนได้ นอกเหนือจากอันเนี่ยแหละครับมันเป็น ความคิดนะ ที่สถาปนิกละ ในขณะที่เราจะต้องแก้ไขเพื่อให้ เกิดประโยชน์ใช้สอย แล้วสถาปนิกจะต้องมีหน้าที่อีกอย่าง ที่ จะต้องทำให้มันเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารที่จะใช้ใน พระราชพิธี ต้องมีความสง่างามสมพระเกียรติยศด้วยไป พร้อม ๆ กัน เพราะฉะนั้นการที่จะใช้เครื่องยอดก็ดี การจะ ประดับตกแต่งอย่างไรก็ดี อันนี้แหละเป็นความคิดที่จะต้อง ใส่เข้าไป ในขณะที่พื้นที่ข้างในสนองประโยชน์ใช้สอยให้ได้ ทั้งหมด ความพอเพียงต่าง ๆ จะต้องมี อันนี้คือพื้นที่

เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าทำไมเราต้องใส่ยอด ทำไมเราต้อง
ประดับช่อฟ้าใบระกา ทำไมเราถึงจะต้องทำลวดลายต่าง ๆ
อันนี้เป็นการที่จะต้องใส่ไปเพื่อให้อาคารมีความงดงาม
มีเกียรติยศ สมกับที่จะใช้ในพิธีการประกอบพระราชพิธี
พอจะเข้าใจนะครับ

ธนรัตน์

: ผมว่าผู้ถามน่าจะหมายถึง ลวดลายต่าง ๆ อย่างเช่นว่า
รยระกา จะต้องเป็นอย่างนี้ไหม เราจะดีไซน์ลายอะไรเข้าไป
ได้บ้าง หรือว่าต้องทำซ้ำ ๆ เหมือน ๆ กัน

ธนรัตน์

สถาปัตยกรรมเขมรเข้ามาเยอะ ไม่ว่าจะเป็นพนมรุ้ง ไม่ว่าจะเป็น
เป็นปราสาทเมืองต่ำ เพราะถ้างั้นเราเอาลักษณะของยอด
ปรางค์เข้าไปนี่มันก็จะดูไม่เชอะเชิน แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่เราไป
เอายอดอื่นที่มันไม่คุ้นกับตรงนั้น มันก็มีความรู้สึกว่าจะดู
ว่าเอาของแปลกปลอมอะไรไปใส่ในที่นั้น เพราะฉะนั้นผมคิด
ว่าเป็นหน้าที่หนึ่งของสถาปนิกจะต้องคิดว่า ตรงไหนควร
หรือตรงไหนไม่ควร ก็คือกาลเทศะนั้นเองนะครับ

: มีใครมีข้อสงสัยอะไรอีกไหมครับ

พลอากาศตรีอาวุธ

: ไม่ ไม่ ไม่ ไม่ ได้ก็เนียก็อย่างเมื่อกี้ ระหว่างหลังนี้กับอีก
หลังที่ผมทำที่ เออ ที่ทำเนียบก็เปลี่ยนแล้ว รูปแบบก็ไม่
เหมือนกัน ยอดก็ไม่เหมือน อันนี้ก็เป็นเรื่องของเรา เนีย
สถาปนิกก็ต้องเป็นคนคิดว่าเราจะทำอย่างไร แต่ในขณะที่
ทำ เราทิ้งเรื่องพระเกียรติยศต่าง ๆ ไม่ได้ ถ้าเผื่อเป็นอาคารที่
เกี่ยวกับราชประเพณี เพราะฉะนั้นพระเกียรติยศที่ต้องใส่
เนียจะใส่ยอดเนีย จะใส่ยอดอะไร ถ้าเผื่อหลังนี้นะครับไม่ได้
ใช้ที่ทำเนียบ ไปใช้ที่อื่น ไปใช้ เออ แถวบุรีรัมย์ แถวๆ นั้นผม
อาจจะทำยอดปรางค์ก็ได้ ผมเปลี่ยนก็ได้ แต่ก็ทำให้สมพระ
เกียรติยศมากขึ้น ยอดปรางค์มันใช้ได้ แต่ถ้ามันอยู่ตรงนี้ ใช
ไม่ควรใช้ยอดปรางค์ อย่างนี้เป็นต้น อันนี้เราต้องใส่ใจด้วย
เราควรจะใช้ตรงไหน การควรหรือไม่ควร ถ้าบอกว่าจะใช้
ยอดปรางค์ที่บุรีรัมย์นี่เพราะมันเป็นถิ่นที่ เออ มีอิทธิพลของ

ชนินทร์

: คงไม่มีแล้วละครับ

ธนรัตน์

: ครับ ครับ

พิธีปิดงานเสวนา

ชรินทร์

: นะครับ การเสวนาในวันนี้ก็คงจะเดินทางมาถึงสุดท้ายแล้ว
นะครับ ผมเองก็ต้องขอกราบขอบพระคุณท่านวิทยากร ทั้ง
สามท่านนะครับที่มาร่วมเสวนาในครั้งนี้ รวมทั้งแขกผู้มี
เกียรติ แล้วก็เพื่อนข้าราชการทุก ๆ คนนะครับ ในโอกาสนี้
ผมขอเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญวิชานนท์ ช่วยมอบของที่ระลึก
ให้กับวิทยากรทั้งสามท่านนะครับ

(ผู้เชี่ยวชาญวิชานนท์มอบของที่ระลึกให้วิทยากร พลอากาศตรีอาวุธ เงินชูกลิ่น
นายสุทิน เจริญสวัสดิ์ นายก่อเกียรติ ทองผุด ผู้เข้าร่วมเสวนาทั้งหมดปรบมือ)

ชรินทร์

: นะครับ สุดท้ายนี้ก็ขอขอบคุณท่านผู้เข้าร่วมการเสวนาใน
ครั้งนี้ ต้องขอภัยด้วยที่แอร์ค่อนข้างเย็นมากนะครับ ก็คงจะ
ได้ข้อคิดที่น่าสนใจทีเดียวจากท่านวิทยากรก่อเกียรตินะครับ
ก็ลองไปคิดดูนะครับว่าเราจะเป็นกระต่ายหรือพญาอินทรีนะ
ครับ ขอบคุณมากนะครับ แล้วก็สำนักสถาปัตยกรรมก็คงจะ
มีการเสวนาต่อไปอีกหลาย ๆ ครั้งนะครับ สนใจที่จะเข้าร่วม
ก็เชิญในงานครั้งหน้านะครับ ขอบคุณมากครับสำหรับใน
วันนี้ครับ

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนา

	- เป็นการเสวนาที่คุ้มค่า เพราะพูดคุยจากประสบการณ์ที่ผ่านการทดลอง ปรับปรุง แก้ไข จากความคิด ออกแบบไปสู่การปฏิบัติจริง		- อยากให้มีการเสวนาในลักษณะนี้อีกเป็นระยะเพื่อชี้ปัญหาในการออกแบบของผู้ออกแบบในครั้งต่อไป
	- บรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเองดีค่ะ - ได้รับความรู้เรื่องสถาปัตยกรรมไทยมากค่ะ - เป็นการเสวนาวิชาการที่มีคุณค่าและให้ประโยชน์อย่างมาก		- ถ้าเป็นไปได้น่าจะมีการเสวนาในสถานที่จริง จะได้พบการจัดวางตำแหน่งอย่างแท้จริงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไป
	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างพลับพลากาญจนาภิเษกโดยละเอียด ซึ่งไม่เคยทราบมาก่อน นับว่ามีประโยชน์มาก รวมทั้งวิธีการดำเนินงานที่ใช้วิจารณ์อย่างประหยัด เหมาะสมน่ายกย่อง		- ถ้าทีมงานจัดตัวอย่างของชิ้นส่วนงานให้เห็นได้บ้างก็จะดี แม้จะไม่ใช่ชิ้นงานของอาคารหลังนี้ บุคคลอื่นจะได้เข้าใจมากขึ้น

การประเมินผลโครงการ

หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานเสวนาทางวิชาการในหัวข้อเรื่อง งานสถาปัตยกรรมในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ผู้เข้าร่วมเสวนาได้กรอกแบบสอบถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสวนาดังกล่าว โดยได้ผลสรุปพอสังเขปดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

๑.๑ ข้าราชการสำนักสถาปัตยกรรมในสายงานช่าง ประกอบด้วย

กลุ่มสถาปนิก กลุ่มมัณฑนศิลป์ กลุ่มวิศวกรรมและกลุ่มบริหารงานก่อสร้าง โดยมีตำแหน่งงานสายวิชาการและสายวิชาชีพต่าง ๆ ดังนี้

สายวิชาการ (K) รวมทั้งสิ้น ๒๙ คน ประกอบด้วย

- ผู้เชี่ยวชาญ ๒ คน
- สถาปนิก ๑๒ คน
- มัณฑนากร ๘ คน
- วิศวกร ๗ คน

สายวิชาการ (O) รวมทั้งสิ้น ๒๔ คน ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง ๑ คน
- นายช่างโยธา ๘ คน
- นายช่างสำรวจ ๔ คน
- นายช่างเขียนแบบ ๑๑ คน

แบ่งตามช่วงอายุ ได้ดังนี้

- ๒๑-๒๙ ปี จำนวน ๖ คน
- ๓๑-๓๙ ปี จำนวน ๑๙ คน
- ๔๑-๔๙ ปี จำนวน ๑๑ คน
- ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๗ คน

๑.๒ บุคคลภายนอก รวมทั้งสิ้น ๒๖ คน ประกอบไปด้วย

- นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน ๒ คน
- ข้าราชการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ จำนวน ๑๓ คน

- สมาคมฮากกาหญิงแห่งประเทศไทย จำนวน ๑ คน
- อาสาสมัครโรงพยาบาลศิริราช จำนวน ๑ คน
- ข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข จำนวน ๑ คน
- ข้าราชการโรงเรียนวัดจักรวรรดิ จำนวน ๑ คน
- ไม่ระบุอาชีพ จำนวน ๔ คน

แบ่งตามช่วงอายุ ได้ดังนี้

๒๑-๒๙ ปี	จำนวน ๓ คน
๓๑-๓๙ ปี	จำนวน ๑๐ คน
๔๑-๔๙ ปี	จำนวน ๑ คน
๕๐ ปีขึ้นไป	จำนวน ๑๓ คน

๒. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการเสวนา

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “น้อย” ไปจนถึง “มากที่สุด” โดยมีข้อมูลรูปดังนี้

๒.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อมูล ของการเสวนา

๒.๑.๑ การได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากการเสวนา โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการเสวนา โดยสรุปได้ดังนี้

- มีผู้ได้รับความรู้เพิ่มในระดับ “มากที่สุด”	จำนวน ๓๐ %
- มีผู้ได้รับความรู้เพิ่มในระดับ “มาก”	จำนวน ๕๗ %
- มีผู้ได้รับความรู้เพิ่มในระดับ “ปานกลาง”	จำนวน ๑๓ %

๒.๑.๒ การนำเสนอของวิทยากร โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอของวิทยากร โดยสรุปดังนี้

- การนำเสนอของ พลอากาศตรีอาวุธ เงินชูกลิ่น	
ได้รับความสนใจในระดับ “มากที่สุด”	จำนวน ๕๑ %
ได้รับความสนใจในระดับ “มาก”	จำนวน ๓๓ %
ได้รับความสนใจในระดับ “ปานกลาง”	จำนวน ๑๓ %
- การนำเสนอของ นายสุทิน เจริญสวัสดิ์	
ได้รับความสนใจในระดับ “มากที่สุด”	จำนวน ๓๑ %
ได้รับความสนใจในระดับ “มาก”	จำนวน ๔๙ %
ได้รับความสนใจในระดับ “ปานกลาง”	จำนวน ๒๐ %
- การนำเสนอของ นายก่อเกียรติ ทองผุด	
ได้รับความสนใจในระดับ “มากที่สุด”	จำนวน ๒๙ %
ได้รับความสนใจในระดับ “มาก”	จำนวน ๕๓ %
ได้รับความสนใจในระดับ “ปานกลาง”	จำนวน ๑๖ %
ได้รับความสนใจในระดับ “น้อย”	จำนวน ๒ %

๒.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนระดับความพึงพอใจในการดำเนินการจัดงานเสวนาในครั้งนี้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ ความเหมาะสมในเรื่อง ระยะเวลาในการดำเนินการ	
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ “มากที่สุด”	จำนวน ๑๐ %

- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "มาก" จำนวน ๓๙ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "ปานกลาง" จำนวน ๔๓ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "น้อย" จำนวน ๖ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "น้อยที่สุด" จำนวน ๒ %

๒.๒.๒ ความเหมาะสมในเรื่อง สถานที่ในการจัดเสวนา

- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "มากที่สุด" จำนวน ๑๖ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "มาก" จำนวน ๕๕ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "ปานกลาง" จำนวน ๒๙ %

๒.๒.๓ ความเหมาะสมในเรื่อง อาหารว่างระหว่างเวลาพักการเสวนา

- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "มากที่สุด" จำนวน ๑๔ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "มาก" จำนวน ๓๓ %
- มีผู้เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ "ปานกลาง" จำนวน ๕๓ %

๒.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของโครงการ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดงานเสวนาในครั้งนี้ โดยสรุปดังนี้

- มีผู้ได้รับความพึงพอใจในระดับ "มากที่สุด" จำนวน ๒๙ %
- มีผู้ได้รับความพึงพอใจในระดับ "มาก" จำนวน ๕๑ %
- มีผู้ได้รับความพึงพอใจในระดับ "ปานกลาง" จำนวน ๒๐ %

๓. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ในตอนท้ายของแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมการเสวนาได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานไว้ในอนาคต ดังนี้

- ระยะเวลาในการจัดเสวนาน้อยเกินไป
- ควรประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกรับรู้มากกว่านี้
- ควรจัดงานเสวนาในลักษณะเช่นนี้อีกในอนาคต
- อากาศเย็นมาก
- น่าจะจัดในช่วงเวลาเช้า

๔. สรุป

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนาผ่านการกรอกแบบสอบถาม สามารถสรุปได้ว่า ในภาพรวมของงานเสวนาดังกล่าว ประสบความสำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยผู้เข้าร่วมเสวนาส่วนใหญ่พึงพอใจต่อเนื้อหา และรูปแบบของการเสวนา รวมทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการจัดเสวนาในลักษณะนี้มากขึ้น นอกจากนี้ในการเสวนาครั้งนี้ยังได้รับความสนใจจากบุคคลภายนอกเป็นอย่างมาก ตลอดจนแสดงความกระตือรือร้นที่จะขอเข้าร่วมรับฟังการเสวนาในลักษณะเช่นนี้อีกในอนาคต

การดำเนินการโครงการดังกล่าวแม้จะต้องประสบกับอุปสรรคบางประการ อาทิ เช่น ความไม่ชัดเจนของภาพสไลด์ ซึ่งเป็นผลมาจากข้อจำกัดของสถานที่จัดงาน และการเตรียมการที่ยังไม่รัดกุม ประกอบกับการที่มีบุคคลภายนอกขอเข้ามารับฟังการเสวนาเป็นจำนวนมากกว่าที่ได้คาดการณ์เอาไว้ ทำให้ขาดตกบกพร่องไปบ้างในเรื่องของการบริหารจัดการทางสถานที่ เวลา และอาหารว่าง แต่อย่างไรก็ดีผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ตลอดจนคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องก็ได้ให้ความร่วมมืออย่างดี ทำให้โครงการดังกล่าวได้ดำเนินมาจนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดการจัดเสวนาทางวิชาการในปีต่อไป ซึ่งคณะทำงานจะได้เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นทั้งหมด และสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการจัดงานเสวนาให้มีประสิทธิภาพและยังผลสัมฤทธิ์ที่สูงยิ่งขึ้น

รายชื่อคณะทำงาน

ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม	ที่ปรึกษา	นางศิริพร จุลอมร	คณะทำงานและเลขานุการ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสถาปัตยกรรม	ที่ปรึกษา	นางรศติยา จินสกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
(นายวัชรานนท์ พยัคมนันท์)		นางสาวพัชรินทร์ ธีบุญเจริญ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
หัวหน้ากลุ่มวิศวกรรม	ที่ปรึกษา		
หัวหน้ากลุ่มมณฑลศิลป์	ที่ปรึกษา	บันทึกภาพ โดย	
หัวหน้ากลุ่มสถาปัตยกรรม	หัวหน้าคณะทำงาน	นายกิตติศักดิ์ จริวัฒน์ศิรินนท์	
(นายสทวัน สัมชัย)		นายปณิธาน เจริญใจ	
นางวงษ์วิญญู อุตตะมะ	คณะทำงาน	นายพีระพงษ์ พิระสมบัติ	
นายจักริน อุตตะมะ	คณะทำงาน		
นายชนินทร์ ไชยศิริ	คณะทำงาน	บันทึกเสียง โดย	
นายธนารัตน์ สอดทรัพย์	คณะทำงาน	สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ	

ภาคผนวก

๑. เอกสารแจกประกอบการเสวนา

เพื่อข้อมูล และภาพประกอบ โดย
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
นายขวัญเมือง ยงประยูร
นางสาววิณา ใจจนราธา
นางสาวสุวคนธ์ ตั้งสุहन
นายก่อกเกียรติ ทองผุด

๒. ลายเส้นชื่อผู้เข้าร่วมเสวนา

The image shows two large, empty rectangular boxes with thin brown borders, intended for writing the names of participants. In the background, there is a large, faint, circular watermark featuring a traditional Thai deity, likely Lord Ganesha, seated on a lotus and holding various symbolic objects. The watermark is centered behind the two boxes.

